

T.C
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE LİSE DÜZEYİNDE
UZAKTAN EĞİTİMLE YÜRÜTÜLEN İNGİLİZCE ÖĞRETİM
DENEYİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Canset KAHRAMAN

Düzce

Eylül, 2022

T.C
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE LİSE DÜZEYİNDE
UZAKTAN EĞİTİMLE YÜRÜTÜLEN İNGİLİZCE ÖĞRETİM
DENEYİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Canset KAHRAMAN

Danışman: Doç.Dr. Şule AY

Düzce

Eylül, 2022

Canset Kahraman
Düzce Üniversitesi, LEE
Yüksek Lisans Tezi
Eylül, 2022

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE LİSE
DÜZEYİNDE UZAKTAN EĞİTİMLE
YÜRÜTÜLEN İNGİLİZCE ÖĞRETİM
DENEYİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Anabilim

Dalında oy birliği / oy çokluğu ile YÜKSEK LİSANS TEZİ / DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan (İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Üye (İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Üye (İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Üye (İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Üye (İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../20..

(İmza Yeri) Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Yaşam; doğmak ve ölmek arasında geçirilen bir zaman dilimidir. Bu zaman diliminde edindiğiniz deneyimler ve yaptığınız seçimler yaşamınızı şekillendirmeye, yön vermeye başlar. Edindiğiniz deneyimler tecrübe olarak sizinle yola devam eder. Yaptığınız her seçim ise yaşamınızda açılan bir kapıdır aslında. Hayatı yaşayabilmeniz için o kapıdan içeri girmeniz, deneyimlemeniz, iyisi ve kötüsüyle tecrübe etmeniz gerekir. Kapıdan içeri girmediğiniz sürece hayatın size sunacağı şansları kaçıırır, kendi hayatınızda bir izleyici olarak yola devam edersiniz. Şimdi geriye dönüp baktığımda lisansüstü eğitim tecrübelerimde iyi ki dediğim öğrenmelerim var. Hayattaki şansım olarak gördüğüm; tecrübesi, bilgisi, enerjisi ve tüm desteğiyle yaşamımda yeni bir kapı açmama vesile olan, tüm süreç boyunca rehberlik ederek doğru yolu bulmamı sağlayan, her ne zaman olursa olsun sorularımı cevapsız bırakmayan danışman hocam Doç. Dr. Şule AY'a tüm içtenliğimle teşekkür ediyorum.

Lisansüstü eğitime başlamama vesile olan ve bunun için teşvik eden, cesaretlendiren babam Muhittin BAYKURT ve annem Serap BAYKURT'a teşekkürü bir borç biliyorum.

Yine süreç içerisinde yoğun zamanlarımı sorumluluk alarak hafifleten, manevi desteğini esirgemeyen başta eşim Ömer KAHRAMAN; kayınvalidem Gönül KAHRAMAN ve kayınpederim Ahmet KAHRAMAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Canset KAHRAMAN

ÖZET

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE LİSE DÜZEYİNDE UZAKTAN EĞİTİMLE YÜRÜTÜLEN İNGİLİZCE ÖĞRETİM DENEYİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kahraman, Canset

Yüksek Lisans, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Şule AY

Haziran 2022, 186 sayfa

Bu çalışmanın amacı, okul yöneticisi, öğrenci ve öğretmenlerin Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitim ile yürütülen lise düzeyindeki İngilizce öğretim deneyimlerini derinlemesine incelemektir. Çalışmada, nitel araştırma modelinin durum çalışması deseni kullanılmıştır. Farklı okul türlerinden farklı deneyimlerin yansıtılması amacıyla seçilen örnekleme tekniği amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitliliklidir. Bu araştırmanın katılımcılarını, Batı Karadeniz bölgesinde bir il merkezine bağlı tüm lise türlerinde uzaktan eğitim ile İngilizce dersi alan 9-11. sınıf öğrencileri, her kurumdan dersi veren İngilizce öğretmeni, her kurumdan bir kurum yöneticisi oluşturmaktadır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak öğrenci, öğretmen ve yöneticilerle bireysel görüşmeler yapılmıştır; öğrencilerden yansıtıcı günlükler toplanmıştır. Veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda yönetici, öğretmen ve öğrencilerin süreçle ilgili olumlu ve çoğunlukla olumsuz değerlendirmelerde bulunduğu ortaya çıkmıştır. Olumlu deneyimler yöneticiler tarafından; öğretmenlerin yenilikçi ve alanlarına hakim olmasıyla süreci olumlu etkilemeleri, İngilizcenin yapısının uzaktan eğitime uygun olması, öğretmenler tarafından; uzaktan eğitimin kişisel gelişim fırsatları sunması, çeşitli çevrim içi kaynaklara ulaşabilme, öğrenciler tarafından; derslere kolay erişim, destekleyici materyal kullanabilme, yüz yüze ders formatına en uygun dersin İngilizce olması gibi ifadelerle değerlendirilmiştir. Yönetici ve öğretmenler uzaktan eğitimin zaman ve mekan sınırlarını ortadan kaldırmasını; öğretmen ve

öğrenciler sosyal fobisi olan öğrencilerin uzaktan eğitimde derslere katılım gösterebilmesini olumlu değerlendirmişlerdir. Olumsuz deneyimler yöneticiler tarafından; süreçle ilgili bilgi eksikliği, verimli olmadığını düşünerek kötünün iyisi süreç, öğretmenler tarafından; etkileşim eksikliği, dezavantajlı süreç, öğrenciler tarafından; dikkat dağınıcılığı etmenlerin çok olması, ev ortamının eğitime uygun olmaması, uzaktan eğitimin yorucu olması gibi ifadelerle değerlendirilmiştir. Yönetici, öğretmen ve öğrenciler ortak olarak olumsuz değerlendirdikleri durumları; alt yapı, donanım ve teknik sorunlar, bakanlığın değişen ani kararları ve dijital ortamda değerlendirme zorluğu olarak belirtmişlerdir. Yöneticiler uzaktan eğitim süreci için; otokontrol gerektiren, öğretmenler; mekanik ortam, öğrenciler ise olumsuz olarak yalnızlık ve olumlu olarak ilgi çekici, eğlenceli gibi anlamlar yüklemişlerdir. Yöneticiler eğitim tercihlerini ağırlıklı olarak yüz yüze yaparken, şarta bağlı olarak hibrit eğitimi; öğretmenler öğrencilerin istekli olması durumunda uzaktan ve uygun koşullar sağlanırsa hibrit eğitimi; öğrenciler ise etkileşim sağlamak için yüz yüze, rahat olabilmek ve sınav hazırlığı için uzaktan eğitimi tercih etmişlerdir. Elde edilen sonuçlara göre daha sonraki uzaktan ya da acil uzaktan eğitim uygulamalarının daha nitelikli yapılması, eğitimi etkileyen, bu araştırma sonunda ortaya konan sorunların çözümü ve yeni araştırmalar konusunda öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Acil Uzaktan Eğitim, Lise İngilizce Acil Uzaktan Eğitim Deneyimleri, Öğrenci Görüşleri, Öğretmen Görüşleri, Yönetici Görüşleri

ABSTRACT

DURING COVID-19 PANDEMIC PERIOD, EVALUATION OF TEACHING ENGLISH EXPERIENCES WITH DISTANCE EDUCATION AT HIGH SCHOOL LEVEL

The purpose of this study is to examine in depth the experiences of school administrators, students and teachers in teaching English at high school level, conducted with distance education during the Covid-19 pandemic period. In the study, the case study pattern of the qualitative research model was used. The sampling technique chosen to reflect different experiences from different types of schools is the maximum variety of purposeful sampling methods. The participants of this research are 9-11 grade students who take distance education English lessons in all types of high schools in a city center in the Western Black Sea region, an English teacher from each institution, and an administrator from each institution. In the research, individual interviews were conducted with students, teachers and administrators using semi-structured interview forms; reflective diaries were collected from students. The data were analyzed by content analysis. As a result of the research, it was revealed that administrators, teachers and students made positive and mostly negative evaluations about the process. Positive experiences are evaluated such as teachers' positive influence on the process with their innovativeness and mastery of their fields, the fact that the structure of English is suitable for distance education, etc. by administrators; distance education offers personal development opportunities, access to various online resources, etc. by teachers; easy access to the lessons, using supportive materials, and English being the most suitable lesson for the face-to-face lesson format, etc. by students. Administrators and teachers have evaluated that distance education eliminates the time and educational environment limits of distance education; Teachers and students positively evaluated the ability of students with social phobia to attend classes in distance education. Negative experiences are evaluated such as lack of information about the process, thinking that it is not efficient, the best of the worst process, etc. by the administrators; lack of interaction, disadvantaged process

etc. by the teachers; It was evaluated with expressions such as having many distracting factors, not suitable for education at home and being exhausting in distance education, etc. by students. The situations that administrators, teachers and students evaluated negatively; infrastructure, hardware and technical problems, the sudden changing decisions of the ministry and the difficulty of evaluation in the digital environment. Administrators assigned some meanings for the distance education process like requiring self-control, teachers; mechanical environment, students; loneliness as negative and interesting and fun as positive meanings. While managers make their education choices mostly face-to-face, hybrid education depending on the condition; hybrid education if the students are willing and if the appropriate conditions are provided; On the other hand, students preferred face-to-face education for interaction, distance education for comfort and exam preparation. According to the results obtained, suggestions were made about making further distance or emergency distance education practices more qualified, solving the problems that were revealed at the end of this research affecting education and new researches.

Keywords: Emergency Distance Education, Emergency Distance Education Experiences in English Lessons at High Schools, Students' Opinions, Teachers' Opinions, Administrators' Opinions



Biricik Oğlum Aras'a Eğitim Hayatında Bir Işık Olması Dileğimle...

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	I
ÖNSÖZ	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT	V
TABLolar LİSTESİ.....	X
ŞEKİLLER LİSTESİ	XI
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Araştırmanın Amacı	4
1.3 Araştırmanın Önemi.....	4
1.4 Araştırmanın Sayıtları.....	5
1.5 Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.6 Tanımlar ve Kısaltma	6
2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1. Uzaktan Eğitim ve Gelişimi	7
2.2. Uzaktan Eğitim ile Yüz Yüze Eğitimin Farklılıkları	10
2.3 Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Başarı ve Başarısızlık Nedenleri	13
2.4. Covid-19 Süreci ve Acil Uzaktan Eğitim	21
2.5 İngilizce Öğretiminde Yapı ve Acil Uzaktan Eğitimde İngilizce Öğretimi.....	23
2.6 İlgili Araştırmalar	25
2.6.1 Covid-19 Pandemisi Döneminde Türkiye’de Yapılan Acil Uzaktan Eğitimle İlgili Araştırmalar	25
2.6.2 Covid-19 Pandemisi Döneminde Dünya’da Yapılan Acil Uzaktan Eğitimle İlgili Araştırmalar	29
2.6.3. Covid-19 Pandemisi Döneminde Türkiye’de Yapılan İngilizce Öğretimiyle İlgili Araştırmalar	32
2.6.4. Covid-19 Pandemisi Döneminde Dünya’da Yapılan İngilizce Öğretimiyle İlgili Araştırmalar	34
3. YÖNTEM	37
3.1 Araştırma Deseni.....	37
3.2 Katılımcılar	38
3.3 Veri Toplama Araçları	41
3.4 Verilerin Toplanması	43
3.6 Verilerin Analizi.....	43

4. BULGULAR VE YORUM	45
4.1 Araştırmaya Katılan Yöneticilerin, Covid-19 Pandemi Sürecinde Lise Düzeyinde Uzaktan Eğitimle Yürütülen İngilizce Öğretim Deneyimlerine İlişkin Bulguları	45
4.2 Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Covid-19 Pandemi Sürecinde Lise Düzeyinde Uzaktan Eğitimle Yürütülen İngilizce Öğretim Deneyimlerine İlişkin Bulguları.....	71
4.3 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin, Covid-19 Pandemi Sürecinde Lise Düzeyinde Uzaktan Eğitimle Yürütülen İngilizce Öğretim Deneyimlerine İlişkin Bulguları	94
Öğrenci Görüşmelerinden Elde Edilen Bulgular	94
Öğrenci Günlüklerinden Elde Edilen Bulgular	120
5. SONUÇ ve ÖNERİLER	126
5.1 Sonuçlar.....	126
5.2 Öneriler	138
5.2.1 Uygulamalara Yönelik Öneriler.....	138
5.2.2 Araştırmalara Yönelik Öneriler	142
KAYNAKÇA.....	143
EK 1: Valilik İzin Kararı.....	157
Ek2. Enstitü Etik Kurul Onayı	158
Ek3. Öğretmen Görüşme Formu	159
Ek4. Öğrenci Görüşme Formu	163
Ek5. Yönetici Görüşme Formu	167
Ek6. Yansıtıcı Günlük Formu	171

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Yüz Yüze Eğitim İle Uzaktan Eğitim Süreci Karşılaştırması.....	10
Tablo 2. Başarılı Sonuç Alınan Uzaktan Eğitim Uygulamaları ile Başarılı Sonuç Alınamayan Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Temel Özellikleri.....	14
Tablo 3. Katılımcı Öğrencilerin Dağılım Tablosu	39
Tablo 4. Okul Türlerine Göre Katılımcı Dağılımı.....	41
Tablo 5. Katılımcılara Ait Veri Toplama Araçları	43
Tablo 6. Yöneticilerin İngilizce Öğretim Deneyimlerini Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular.....	45
Tablo 7. Öğretmenlerin İngilizce Öğretim Deneyimlerini Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular	71
Tablo 8. Öğrencilerin İngilizce Öğretim Deneyimlerini Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular.....	95

ŞEKİLLER LİSTESİ

- Şekil 1.** Uzaktan Eğitimin Gelişim Evresi 8
Şekil 2. Uzaktan Eğitimin Türkiye’deki Dönem ve Evreleri..... 9



BÖLÜM 1

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amaç ve alt problemleri, araştırmanın önemi, araştırmanın sayıtları, sınırlılıkları, tanımlar ve kısaltmalar yer almaktadır.

1. GİRİŞ

Eğitimde teknoloji kullanımına duyulan ihtiyaç, gün gittikçe artmaktadır. Fakat sadece teknolojiyi kullanmak bu ihtiyaca cevap vermemektedir. Asıl amaç teknoloji ile eğitimi bütünleştirme ihtiyacından doğmaktadır. Eğitim ile teknolojiyi bütünleştirme ihtiyacını oluşturan sebeplerden biri, sınıflarda bireysel farklılıklar kaynaklı öğrenme öğretme sorunlarının çözümünde teknolojinin kolaylaştırıcı rolüdür. Öğrencilerin farklı beklentiler, özellikler ve baskın zeka türleri ile aynı ortamda bulunması, öğretim sürecinde değişiklikler yapma gereğini ortaya çıkarmaktadır. Aynı zamanda bilim ve teknolojideki gelişmeler eğitim teknolojisinin gelişmesine neden olmuştur. İnternetin gelişmesiyle birlikte insanlar eğitim ihtiyacını sadece okullarda veya belirli eğitim ortamlarında değil, internet erişiminin olduğu her yerden karşılamayı başarmıştır. “Uzaktan eğitim” kavramı günümüzün kaçınılmaz eğitim biçimi olmaya başlamıştır. Uzaktan eğitim; öğrenci ve öğretmenlerin fiziksel olarak farklı ortamlarda bulunarak farklı öğretim teknolojileri aracılığıyla öğretimin gerçekleştirilmesi durumu olarak nitelendirilmektedir (Pregowska vd., 2021). Uzaktan eğitim; sadece mekan, yaş veya imkan sınırlarının ötesinde yaşam boyu öğrenme kavramıyla örtüşerek bireylere sınırsız eğitim olanağı sunmaktadır. Gunawardena ve Mclsaac (2013)’ a göre uzaktan eğitim; öğretmen ve

öğrencinin mekânsal ve bazen zamansal olarak ayrıldıkları planlanmış öğrenme ortamlarında yerel ve uluslararası eğitimin en hızlı büyüyen formunu oluşturmaktadır. İnternetin gelişmesiyle ve insanların olanaklarının artmasıyla birlikte sadece Türkiye’de değil tüm dünyada uzaktan eğitim kavramı bir çığ gibi büyümüş, eğitim daha büyük kitlelere ulaşmıştır. Bunun yanında, geleneksel eğitime bir alternatif olarak uzaktan eğitimin amaçları; gelişmekte olan ülkelerde okur yazarlık oranını arttırmak, diploma programları sunmak ve geleneksel olmayan eğitim ortamlarında müfredatı zenginleştirme imkanı vermektir. Bu anlamda uzaktan eğitim sadece eğitimi eksik kalmış kişilerin ihtisaslarını tamamlamaları yönünde destek bir program olmamış, aynı zamanda kendini sürekli olarak geliştirmek isteyen bireylere gelişim fırsatı sunmuştur. Ayrıca gelişen teknolojiyle birlikte eğitim çatısı altına yeni kavramlar eklenmiş, eğitim öğretim ortamları zenginleştirilerek tüm bireylerin erişimine açılmış, fırsat eşitliği, bireysel farklılıklar, hayat boyu öğrenme gibi konularda teknolojiden de yardım alınarak iyileştirmeler sağlanmıştır. Uzaktan eğitim alan kişiler sadece buldukları ülkede değil tüm dünya üzerinde yapılan uzaktan eğitim faaliyetlerine katılabilmekte, yaşam boyu öğrenme ile kişisel gelişim fırsatlarını değerlendirebilmektedir. Yaşam boyu öğrenme, 21. yüzyılda sahip olunması gereken bilgi, beceri ve yetkinlikler ile kişinin yaşamı boyunca kendini güncel ve nitelikli tutmasına olanak sağlamaktadır (Çiftçi ve Doğan, 2018). Bu anlamda uzaktan eğitim sistemleri yaşam boyu öğrenmenin bireylere ulaşmasında önemli bir araç durumuna gelmiştir.

İlk olarak mektup, radyo ve televizyon aracılığıyla gerçekleştirilen uzaktan eğitim faaliyetleri yerini günümüz teknolojisine bırakarak bireylere daha konforlu eğitim ortamları sunmayı başarmaktadır. Çekerol (2020: 15), uzaktan eğitimin bilgisayar destekli öğrenme, çevrimiçi öğrenme, e-öğrenme gibi birçok alt basamağının olduğunu ve en geniş kavram itibarıyla da uzaktan eğitim kavramının oluştuğunu belirtmektedir. Uzaktan eğitim kavramının; yeni fikirler ışığında daha da genişleyerek, yeni teoriler ile yeniden açıklanacağı fakat kapsam itibarıyla diğer öğrenme türlerini kapsayan özelliğini devam ettireceğini vurgulanmaktadır. Bu anlamda Guri-Rosenblit ve Gros (2011)’e göre, e-öğrenmeyi de içinde barındıran uzaktan eğitim kavramının yüksek düzey düşünme becerilerini, yaratıcılığı ve öz denetim becerilerini geliştirdiği söylenebilir. Uzaktan eğitimden yararlanan kişilerin

kendi öğrenmelerinden sorumlu olduğu, kendi hızlarında öğrenme imkânı sağladıkları ve kendilerini kontrol etme becerilerini geliştirme fırsatları elde ettikleri de söylenebilir. Bu gibi becerilerin 21.yy bireylerinde bulunması gereken temel beceriler olarak karşımıza çıktığı bilinmektedir.

Türkiye’de uzaktan eğitim 1950’li yıllarda başlasa da son zamanlarda ortaya çıkan pandemi ile daha popüler hale gelmiş ve Dünya çapında kullanılır olmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) pandemi süresince eğitim öğretimi devam ettirme kararı uzaktan eğitim ile mümkün olmuş, sürece geçişin hızlı olması ve çoğu öğretmen ile öğrencinin uzaktan eğitimle ilk defa tanışıyor olmasından kaynaklı bazı avantajları ve dezavantajları da beraberinde getirmiştir. Öğretmenlerin çoğunun daha öncesinde deneyimlemediği uzaktan eğitim kavramı, içerisinde barındırdığı ilkeler ve amaçların dışına çıkarak “acil uzaktan eğitim” kavramının doğmasına sebep olmuştur. Eğitim öğretim süreci çalışmaları kaçınılmaz şekilde yeterince planlama yapılamadan yürütülmüş, böylece acil uzaktan eğitim uygulamaları ve kavramı hayatımıza girmiştir. Sezgin (2021)’e göre uzaktan eğitim kavramı ile acil uzaktan eğitim kavramı birbirinden oldukça farklıdır ve pandemi sürecindeki temel hedef, yapılamayan eğitim öğretim faaliyetlerine teknoloji destekli geçici çözümler oluşturmaktır. Bu anlamda daha sistematik ve planlı olan uzaktan eğitim kavramı yerine süreci kırtarıcı çalışmalar yürütülebilen ve zorunlulukla ortaya çıkan acil uzaktan eğitim kavramı kullanılabilir. Sezgin (2021: 275), acil uzaktan eğitim sürecinin getirdiği yeni eğitimsel alışkanlıklar ve değişen yaşam stili, pandemi sonrası süreçte gerçekleştirilecek uzaktan veya yüz yüze eğitim faaliyetlerini derinden etkileyebilecek deneyimler barındırabileceğini ifade etmiştir. Eğitimcilerin süreç içerisinde yaşadıkları sorunların, uzaktan eğitime bakış açılarını değiştirebileceği ve uzaktan eğitime karşı bir direnç oluşmasına sebep olabileceği vurgulanmıştır. Bu nedenle bu dönemde öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin edindikleri deneyimlerin, sonraki eğitim öğretim hayatlarında ve uzaktan eğitime bakış açılarında önemli değişikliklere neden olabileceği söylenebilir.

MEB pandemi süreci ile birlikte ilk defa bu kadar geniş çapta uzaktan eğitim faaliyetlerini yürütmüş, dolayısıyla süreçte bazı problemlerle karşılaşmıştır. Alpay (2021) yürütmüş olduğu çalışmasında öğretmenleri süreç içerisinde en çok zorlayan

durumların etkileşim eksikliği, teknik sorunlar ve internet sorunları olduğunu belirtmiştir. Ailelerin uzaktan eğitim sürecinde öğrencileri destekleyici tutumları ve fiziksel öğrenme ortamı oluşturmada kolaylaştırıcı rolü benimsemeleri öğrencilerin uzaktan eğitime katılımlarını etkilemiş, diğer yandan sanal sınıflarda öğrenci sayısının fazlalığı öğrencilerin kalabalık ortamda sessiz kalarak derse aktif katılmamalarına, derse devam zorunluluğunun olmaması, sınava girme ve kamera açma zorunluluklarının olmaması derslere katılmamalarına sebep olmuştur (Kurt vd., 2022). Türkiye’de Covid-19 pandemisinden sonra uzaktan eğitim deneyimi üzerine yapılan araştırmaların çoğunun yükseköğrenim seviyesinde olması ve var olan araştırmaların kapsamı, araştırmanın ortaöğretim seviyesinin paydaşları olan öğrenci-öğretmen ve yöneticilerin deneyimleri ile yola çıkılmasına sebep olmuştur. Yapılan bu çalışmada, uzaktan eğitim yoluyla eğitim alan öğrenciler, eğitim veren İngilizce öğretmenleri ile süreci yöneten yöneticilerin deneyimleri ele alınmaktadır.

Bu bağlamda araştırmanın problemi, “Covid-19 pandemi sürecinde lise düzeyinde uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretimini İngilizce öğretmenleri, öğrenciler ve okul yöneticileri nasıl deneyimlemiştir?” sorusuna cevap bulmaktır.

1.1 Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, yönetici, öğretmen ve öğrencilerin Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitim ile yürütülen lise düzeyindeki İngilizce öğretim deneyimlerini derinlemesine incelemek amaçlanmaktadır. Bu bağlamda;

1. Yöneticiler uzaktan eğitimle yürütülen ders deneyimlerini nasıl değerlendirmektedirler?
2. Öğretmenler uzaktan eğitimle yürüttükleri İngilizce öğretim deneyimlerini nasıl değerlendirmektedirler?
3. Öğrenciler uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğrenme deneyimlerini nasıl değerlendirmektedirler?

sorularına cevap aranmaktadır.

1.3 Araştırmanın Önemi

Uzaktan eğitim uygulamaları gelişen teknoloji ile birlikte hız kazanmakta, eğitim teknolojilerine erişim fırsatları arttırıldıkça uzaktan eğitim daha da değer kazanmaktadır. Tüm Dünya'nın etkisi altında kaldığı Covid-19 pandemisiyle birlikte, ülkelerin yoğun bir şekilde eğitim üzerine düşünmesi ve teknolojinin desteğiyle eğitimin mesafeli yürütülmesi gerekmektedir. Bu durum uzaktan eğitime öğrenci, öğretmen, veli, yönetici ve diğer eğitim çalışanlarını zorunlu olarak ilgili kılmaktadır. Pandemi sürecinde çoğunlukla hazırlıksız geçilen uzaktan eğitimle ilgili çalışmaların ve araştırmaların sayısı artmakta ve sürecin daha verimli hale nasıl getirilebileceği sorusu önem kazanmaktadır. Pandemi ile birlikte eğitim öğretim faaliyetlerini devam ettirebilmek için gerek Yüksek öğretim Kurumu gerek Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) çeşitli platformlar kullanarak mevcut eğitimleri uzaktan eğitim yoluyla yürütmek için çeşitli önlemler almıştır. Bu kapsamda yapılan pek çok uygulama öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin ilk deneyimlerini oluşturmaktadır (Canpolat ve Yıldırım, 2021). Büyük ölçüde hazırlıksız yaşanan bu deneyimlerin olumlu yanları gibi olumsuz yanları da ortaya çıkmaktadır. Bu durum eğitimin genelinde olduğu gibi özelde İngilizcenin öğretiminde de yaşanmaktadır. Hangi sorunlar ve fırsatlar ortaya çıkarsa çıksın, bu dönem geri dönüşü olmaksızın uzaktan eğitimin vazgeçilmez bir parçası olarak hayatımıza gireceğine dikkati çekmektedir. Bu çalışma pandemi sürecinde liselerde uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğrenme-öğretme sürecini öğrenci, öğretmen ve yönetici açısından değerlendirerek durum saptaması yapmak ve çözüm önerileri geliştirmek konusunda veri sağlamak açısından önemlidir. Daha sonra yapılacak uzaktan eğitim uygulamaları için rehber olacağı düşünülmektedir.

1.4 Araştırmanın Sayıtları

Öğrenci, öğretmen ve yöneticiler görüşme sorularına içtenlikle cevap vermiş; öğrenciler yansıtıcı günlükleri samimiyetle doldurmuştur.

1.5 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma 2020-2021 eğitim öğretim yılı Bahar döneminde Batı Karadeniz bölgesinde bir il merkezine bağlı farklı türde ortaöğretim kurumlarında, uzaktan eğitim ile İngilizce dersi alan 9.,10. ve 11. sınıf lise öğrencilerinin; dersi veren İngilizce öğretmenlerinin ve bu liselerin yöneticilerinin görüşlerinden ve öğrencilerin yansıtıcı günlüklerinden elde edilen bulgularla sınırlıdır.

1.6 Tanımlar ve Kısaltma

Uzaktan Eğitim: Genellikle web tabanlı teknolojilerin kullanımı yoluyla öğretmen ve öğrencilerin aralarındaki mesafenin köprü kurularak kapatılması ve öğretmen ve öğrencilerin bir araya getirilmesidir.(Lee, 2017: 17).

Acil uzaktan Eğitim: Salgın, savaş veya afet gibi sebepler ile planlama yapılmadan mücbir sebepler ile uygulanan çevrim içi eğitim modelidir (Yurdakal ve Susar Kırmızı, 2021).

Yönetici: Araştırmanın yürütüldüğü Batı Karadeniz il merkezindeki liselerde görev yapan müdür ya da müdür yardımcıları.

Öğretmen: Araştırmanın yapıldığı Batı Karadeniz ili il merkezindeki liselerde görev yapan İngilizce öğretmenleri.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

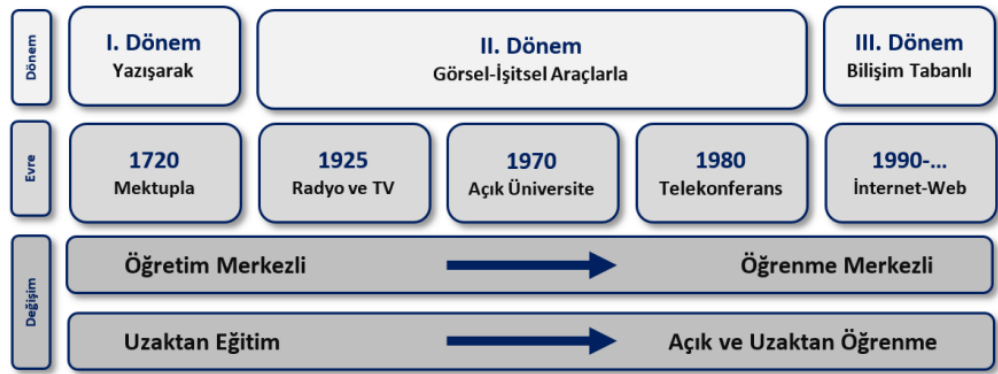
Bu bölümde araştırmanın temel ögesi olan Covid-19 sürecinde uzaktan eğitim derinlemesine araştırılmış, Dünya’da ve Türkiye’de uygulanan uzaktan eğitim deneyimi konusunda alanyazın incelenmiş ve bu konuda yapılmış olan çalışmalara yer verilmiştir.

2.1. Uzaktan Eğitim ve Gelişimi

Tarihsel gelişimi incelendiğinde uzaktan eğitimin Dünya’da ilk olarak mektup aracılığıyla başlamış olduğu; 1728 yılında Boston Gazetesinde uzaktan eğitim aracılığıyla “Steno dersleri” verildiği; mektupla öğretimin, I. Dünya savaşının eğitim üzerindeki olumsuz etkisini kırmak amacıyla da kullanıldığı ve diğer ülkelerde de yaygınlaşmaya başladığı (Çoban, 2012) görülmektedir. Radyo ve Televizyon yayıncılığının devreye girmesiyle birlikte uzaktan eğitim faaliyetleri de bu kanallar aracılığıyla sürdürülmüştür. Günümüzde de televizyon ile uzaktan eğitim uygulamaları devam ettirilmektedir. 1972 yılında İspanya’da Ulusal Uzaktan Öğretim Üniversitesi, 1974 yılında İngiltere’de National College ve Almanya’da Hagen Açık Öğretim Üniversitesi kurulmuş, açık üniversite kavramı uzaktan eğitim tarihinde yer almıştır (Uşun, 2006). 1989 yılında Hindistan halka yüksek öğretim imkanı sağlayabilmek amacıyla Open School (Açık Okul) faaliyetlerine başlamıştır (Kırık, 2014). 1990’lı yıllara doğru etkileşimli-sesli telekonferans yöntemiyle öğretmenler eşzamanlı olarak birçok yerde ders verebilme imkânına kavuşmuş, uzak derslikler birbirine bağlanmıştır (Çoban, 2012). Teknolojinin gelişmesiyle birlikte bilgisayar ve internet uzaktan eğitim ortamları olarak kullanılmaya başlanmıştır. Şekil 1’de görüldüğü gibi uzaktan eğitim önce kağıt sonra görsel işitsel araçlar

kullanılarak başlamış, teknolojinin sağladığı olanaklar ölçüsünde önce öğrenen ve öğretmenin eşzamanlı uzaktan paylaşımını sağlayan yapıya bürünmüş ve öğretimi merkeze alan öğretim ve eğitim kavramından odağını öğrenmeye kaydırmıştır. 1990'lı yıllardan itibaren ağırlıklı olarak bilişim tabanlı bir yapıya geçiş yaşanmıştır. Web tabanlı öğrenme, çevrimiçi ya da çevrimdışı öğrenme gibi kavramların kullanımını artmıştır.

Şekil 1. Uzaktan Eğitimin Gelişim Evresi (Bozkurt, 2016: 32).



(Kaynak: Bozkurt, 2016: 32)

Türkiye’de uzaktan eğitim kavramı ilk olarak 1924’te eğitimci Dewey’nin Türk eğitim sistemi üzerine yazdığı raporda kullanılmış, yazışarak mektupla öğrenmenin öğretmen eğitiminde kullanılabileceği önerisi sunulmuştur (Bozkurt, 2017). İlerleyen süreçlerde uzaktan eğitim uygulamalarının 1956 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tarafından yine mektup aracılığıyla uygulandığı görülmektedir (Kaya, 2002). MEB, eğitimde teknoloji kullanımı ve uzaktan eğitime her zaman önem vermiş, örgün ve yaygın eğitimde film şeridi, ders slaytları, kartlar, radyo ve TV programları hazırlayarak materyal desteği sunmuş; MEB kararıyla kurulan FONO Açık öğretim Kurumu mektupla yabancı dil eğitimi yapmıştır. 1953 yılında faaliyete başlayan sistem; iki dilli öykü kitapları, mektup aracılığıyla gönderilip yine mektup aracılığıyla geri bildirim verilerek düzeltilen ödevlerden oluşmaktadır (Adıyaman, 2014: 424). Kullanılan öğretim malzemeleriyle öğrenenlerin kendi sorumluluklarını almasını destekleyen bu sistem, tasarımıyla kendi kendilerine öğrenmelerini sağlayan bir öğretim sistemiyle birçok kurum ve kuruluşta da tercih edilmiştir. 1990’lı yıllarda

yine MEB'e bağlı Okul Radyosu ve TV Okulu uzaktan eğitim örneği olarak görülmektedir (Bozkurt, 2017). Anadolu Üniversitesinin Açık öğretim programları ile ortaöğretim seviyesinde eğitim veren Açık Lise programları ülkemizde uzaktan eğitim sistemine verilebilecek örnekler arasındadır. Genellikle mektup ile başlayan bu süreç, teknolojinin gelişmesi ve alt yapı sistemlerinin kurulmasıyla birlikte yerini radyo, televizyon ve sonrasında bilgisayar ve internet ortamına bırakmıştır. Şekil 2'de görüldüğü gibi Türkiye'de uzaktan eğitim 1996 yılı ve sonrasında bilişim tabanlı olarak gerçekleşmeye başlamıştır.

Şekil 2. Uzaktan Eğitimin Türkiyedeki Dönem ve Evreleri.



(Kaynak: Bozkurt, 2017: 4)

Bilgisayar ve internet teknolojilerinin eğitimde kullanılmasıyla gelinen son aşamada uzaktan eğitimde daha çok bilişim teknolojilerinin kullanıldığı, çevrimiçi eğitimlerle geleneksel eğitime göre büyük avantajlar elde edildiği görülmektedir. Öğrenme bakımından uzaktan ya da çevrimiçi eğitimin geleneksel yüz yüze ya da teknolojinin kullanıldığı geleneksel eğitime göre avantaj mı dezavantaj mı getirdiğine dair yapılmış çalışmalardan bazıları avantajı (Suanpang vd., 2004); bazıları dezavantajı (Todd, 2020; Sadeghi, 2019); bazıları da fark olmadığını (Parker ve Gemino, 2001; Moore ve Thompson, 1990) vurgulamaktadır.

2.2. Uzaktan Eğitim ile Yüz Yüze Eğitimin Farklılıkları

Yüz yüze eğitim ile uzaktan eğitim aynı içerik üzerinde yürütülse dahi uygulama sürecinde ve etkilerinde farklılaşmalar oluşmaktadır. Yüz yüze ve uzaktan eğitimin farklılıklarına dair bir karşılaştırma Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1. Yüz Yüze Eğitim İle Uzaktan Eğitim Süreci Karşılaştırması

Yüz yüze Eğitim	Uzaktan Eğitim
Öğretmenler öğrenim üzerinde denetimi sağlayan rolünde olabileceğinden öğrenciler öz denetim ihtiyacı hissetmeyebilir.	Öğrencilerin kendi öğrenmeleri üzerine öz denetim kazanmalarını sağlar.
Yeterli etkileşim sağlanabildiği için daha fazla uygulamalı alıştırmalara yer verilebilir.	Etkileşim yeterli olmadığından uygulamalı öğretim için uygun olmayabilir.
Öğretmen ve öğrenci belirlenen eğitim ortamındadır.	Mekansal ve zamansal sınırlamalar olmadığından daha esnek eğitim ortamı vardır.
Kaynağa ulaşmada sınırlamalar (altyapısal ve donanımsal) olabilir.	Daha fazla kaynağa ulaşılabilir.
Çekimser öğrencilerde stres veya kendini geri planda tutma gibi durumlar gözlenebilir.	Çekimser öğrencilerin derse katılmasını, öğretmene soru sormasını kolaylaştırabilir. Böylelikle çekimser öğrencilerin öğrenme deneyimleri artar ve hata yapmaktan korkmazlar.(Barbour ve Reeves, 2009)
Ulaşım ve materyal bakımından maliyetli olabilir.	Düşük maliyetlidir. (AlveMadran,2004)
Değerlendirmeler daha şeffaf ve güven verici olabilir.	Etkileşimin yeterli olmadığı durumlarda değerlendirmeler yanlış yönlendirilebilir.
Ders süresi uzaktan eğitim ortamlarına göre daha fazladır.	Ders süresi yüz yüze eğitim ortamlarına göre kısıtlıdır.
Bilgi sınırlı kanallarla öğrencilere iletilir.	Birden fazla kanalla bilginin öğrenciye ulaşması söz konusudur.

Tablo 1'e göre öğrenciler uzaktan eğitim süreçlerinde kendi zaman ve mekan fırsatlarını düzenlemek, kendilerine göre çalışma planları oluşturarak uzaktan eğitim faaliyetlerini takip etmek durumundadır. Bu eylemler öğrenciler için öz düzenleme, öz denetim ve öz disipline sahip olma ihtiyacının önemini ortaya çıkarmaktadır (Tülübaş, 2022). Yüz yüze eğitim ortamlarında ders saatleri belirli bir programa bağlandığı, yer-zaman kavramı standartlaştırıldığı için öğrenciler bu özelliklere uzaktan eğitimdeki kadar ihtiyaç duymayabilir ya da geliştirmeyebilir. Uzaktan eğitimde mekan-zaman-araç kavramları serbest bırakıldığı için öğrencilerde esnek bir öğrenme ortamı sağlanabiliyorken, yüz yüze eğitim alan öğrenciler bu anlamda daha sınırlı imkanlara sahip olabilir. Uzaktan eğitimdeki bu esnek öğrenme ortamları farklı materyallere ulaşma konusunda da geniş bir kaynak imkânı sunmaktadır. İnternet birçok yazılı, sözlü, video ve resimli etkileşimli kaynakları içerisinde barındırabildiği için bu kaynaklara ulaşmak ve öğrencilerin ulaşmasını sağlamak daha hızlı ve kolay olabiliyorken (Sağiroğlu vd., 2020), yüz yüze eğitim ortamlarında çeşitli kaynaklara ulaşmak maliyetli ve zaman alıcı olabilir. Fakat yüz yüze eğitim ortamlarındaki kaynak-öğrenci-öğretmen etkileşimi uzaktan eğitim ortamlarına göre daha kolay, daha etkili ve daha kontrollü olabilmektedir (Topu vd., 2011: 5). Uzaktan eğitim ortamlarında öğrencileri görememek, kaynağa ulaşabilmelerinden emin olamamak, öğrencilerin sesli cevap vermemeleri veya internet alt yapısındaki problemler etkileşim eksikliklerinin temel sebeplerini oluşturabilir. Etkileşim fırsatlarını değerlendirerek derslere katılım gösteren öğrenciler, yüz yüze eğitim öğretim ortamlarında bulamadıkları fırsatları uzaktan eğitim ortamlarında değerlendirerek aktif katılımlarını arttırabilirler. Özellikle derse katılımı çekingenlik gösteren öğrenciler uzaktan eğitim süresince soru sorma ve katılım göstermede daha aktif bir konuma gelebilirler. Sosyalleşme sorunu olan, iletişim problemleri yaşayan öğrenciler gibi dezavantajlı gruplarda uzaktan eğitim süreçlerinin diğer öğrencilere göre çok daha verimli geçtiği ortaya çıkmıştır (Derakhshan, 2021). Online öğrenme ortamları ile birlikte özellikle çekingen öğrenciler öğretmenler veya akranları ile daha rahat iletişim kurabilme fırsatına sahip olmuşlardır. McLoughlin (1999) çalışmasında, öğrencilerin risk alma ve özel ilgi ve isteklerini belirtirken bu ortamlar sayesinde cesaretlendiğini örneklemektedir. Bu şekilde öğretmenin destekleyici rolüyle birlikte öğrenciler bağımsız öğrenen rolüne

doğru ilerleme gösterebilecektir. İlerleyen süreçte bu öğrencilerde öz yeterlik inançları ve öz denetim özelliklerinde olumlu yönde gelişmeler ve uzaktan eğitim ortamlarındaki başarılarının artması beklenebilir.

Diğer yandan etkileşim eksikliklerinden dolayı öğretmenlerin öğrenci kazanımlarını değerlendirmesi uzaktan eğitim ortamlarında daha zor olabilir. Tallent-Runnels vd., (2006), öğrencilerin çevrim içi derslerde kalma süreleri yerine ders süresince geçirilen kaliteli zaman ile ilgilenmenin öğrenci katılımını belirlemek adına daha doğru bir kanıt olacağını öne sürmüştür. Öğretmenlerin öğrencilerin derste olup olmadıklarından çok öğrencilerin derse aktif katılım gösterip göstermedikleriyle ilgilenmeleri ölçme değerlendirme durumları için daha doğru bir yol olabilir. Fakat öğrencilerle iletişimde bulunamayan, herhangi bir öğrenme ürünü alamayan veya eksik ürün alan öğretmenler yüz yüze eğitime göre değerlendirme süreçlerinde daha çok zorlanmaktadır (Atmojo ve Nugroho, 2021). Yine ölçme durumlarının uzaktan eğitim aracılığıyla yapılması öğrencilerin farklı kaynaklardan yardım alarak ölçme süreçlerini tamamlamaları sebebiyle değerlendirmede şeffaflık ve güven problemleri oluşmasına sebep olabilir. Uzaktan eğitim sürecinde ölçme değerlendirme durumlarının bazı eksileri olmasına rağmen, ölçmenin çeşitlendirilebilir olması ve maliyet gerektirmemesi yüz yüze eğitime göre önemli bir artı özelliği olarak görülebilir.

Yüz yüze eğitim ortamlarıyla uzaktan eğitim ortamları arasındaki diğer bir fark da ders süreleri olmuştur. Okul ortamlarında 40 dakika ders süresine sahip olan öğretmenler, uzaktan eğitim faaliyetlerini 30 dakika içerisinde gerçekleştirmektedirler (MEB, 2021). Ders sürelerinin uzaktan ve yüz yüze eğitim ortamlarında farklılaşması bir avantaj veya dezavantaj olarak nitelendirilmemelidir. Yüz yüze eğitim ortamında 40 dakika boyunca nitelikli bir içerikle buluşmayan öğrencilerin, uzaktan eğitim ortamlarında 30 dakika ders süresinde etkileşimli ve nitelikli içerikle karşılaşan öğrencilere göre dezavantajlı bir konumda olduğu söylenebilir. Bu durumun tam tersi, etkileşimli olmayan öğretmen merkezli uzaktan eğitim ortamlarında bulunan öğrenciler, etkileşimli yüz yüze eğitim ortamlarında öğrenim gören öğrencilere göre daha avantajlı durumdadır. Burada etkili öğrenim ortamı sağlayan etmen ders süresinin uzunluğu veya kısalığı değil,

kaliteli-etkileşimli öğrenim ortamlarıyla karşılaşma durumu olacaktır. Uzaktan eğitim ortamlarında ders sürelerinin kısaltılması durumu ise bilişsel yük kavramıyla ilgilidir. Yıldırım (2020), uzaktan eğitim süreçlerinde öğrencilerin yüz yüze eğitime göre çok daha fazla bilişsel yük altında olduklarından bahsederek, uzaktan eğitim ders sürelerinin yüz yüze eğitime göre üçte bir oranında ayarlanması gerektiğini belirtmiştir. Yüz yüze eğitim öğretim ortamlarında bilgi öğrencilere daha kısıtlı kanallardan iletilebiliyorken, uzaktan eğitim ortamlarında bu daha çok kanal aracılığıyla sağlanabilir. Bir çok kanalın aynı anda kullanılması ise öğrencilerde bilişsel yükü arttırarak dikkat dağınıklıklarına sebep olacaktır (Mayer vd., 2001).

2.3 Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Başarı ve Başarısızlık Nedenleri

Uzaktan eğitim uygulamaları tüm Dünya üzerinde farklı ülkeler tarafından farklı formlarda yürütülmüş, eğitim öğretim faaliyetleri devam ettirilmeye çalışılmıştır. Bu durumda, farklı uygulamaların farklı sonuçlar getirilmesi de kaçınılmaz olacaktır. Başarılı bulunan uzaktan eğitim faaliyetlerini incelemek, başarı getiren unsurları saptamak ve açığa çıkarmak, bundan sonra da devam ettirilmesi muhtemel olan uzaktan eğitim faaliyetlerinin niteliğinin geliştirilmesine yardımcı olacaktır. Ders içeriğine uzaktan olarak erişmek web tabanlı uzaktan eğitim sistemlerinin getirdiği avantajlardan biri olsa da, uzaktan eğitim ders içeriğinden ibaret değildir, bundan daha fazlasını kapsamaktadır. Berge (2002) uzaktan eğitimde başarılı öğrenmenin sırrı olarak üç bileşene odaklanmış ve bunları; öğrenme hedefleri, öğrenme aktiviteleri ve değerlendirme olarak sıralamıştır. Etkin, etkileşimli ve yansıtıcı bir öğrenme sağlanması için, öğrenme ortamı; öğrenme durumunun bir bağlam içerisinde verileceği, ön öğrenme etkinliklerinin yapılacağı bir yer olmalıdır. Değerlendirme, öğrenme döngüsünün ayrılmaz bir parçasıdır ve öğrenme durumlarının sonuca kavuşmasını, iyileştirilmesini sağlamaktadır. Öğrenme durumları ve öğretim ortamlarının yanında öğrencilerin bireysel özellikleri, derse karşı yaklaşımları ve derse karşı tutumları da süreci etkileyen faktörlerden birkaçıdır. Açık ve Uzaktan eğitimde bireysel farklılıkların saptanması, bu farklılıklara göre içeriğin oluşturulması, içeriğin öğrenenlere en etkin ve verimli teknolojiler ile iletilmesi, programın hedefleri ve öğrenenlerin beklentileri kapsamında değerlendirmelerin yapılması göz önünde bulundurulması gereken standartlar

arasında sayılabilir (Çiftçi ve Doğan, 2018). Standartların geliştirilmesiyle birlikte süreçte de iyileşmelerin görülmesi muhtemeldir. Cavanaugh (2001), uzaktan eğitimle birçok akademik durumda yüz yüze eğitim ile karşılaştırılabilir bir başarı elde edilebileceğini belirtmiştir.

Tablo 2’de, başarılı sonuç alınan uzaktan eğitim faaliyetleri ile başarılı sonuç alınamayan uzaktan eğitim faaliyetlerinin özellikleri görülmektedir. Buna göre;

Tablo 2. Başarılı Sonuç Alınan Uzaktan Eğitim Uygulamaları ile Başarılı Sonuç Alınamayan Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Temel Özellikleri

Başarılı Sonuç Alınan Uzaktan Eğitim Uygulamaları		Başarılı Sonuç Alınamayan Uzaktan Eğitim Uygulamaları	
Araştırma	Sonuç	Sonuç	Araştırma
Şimşek, 2012	Sunulan öğrenme etkinlikleri kazanımı edinmek için yeterlidir.	Öğrenme etkinlikleri kazanımı edinme açısından yeterli değildir.	Şimşek, 2012
Berge, 2002	Geri bildirim ve değerlendirmeler büyük bir öneme sahiptir ve öğrenci ile içerik arasında köprüler kurmasını sağlar.	Öğretmenlerden anında geri dönüt alınamamaktadır.	Berge, 2002
Palmer ve Holt, 2009; Jiang, 2008; Chickering ve Ehrmann, 1996	Zamanında yapılan, açık, tutarlı ve yapıcı geribildirimler vardır.		
Şimşek, 2012	Öğrenciler uzaktan eğitim veren ders öğretmenine kolaylıkla ulaşabilirler.	Öğrenciler öğretmenlerle iletişim kuramamaktadır.	Şimşek, 2012
Şimşek, 2012	Teknik olanaklar (malzeme, donanım, yazılım) yeterlidir.	İnternet erişimi olmaması, kısıtlı olması veya elektrik kesintilerinin yaşanması	Killedar, 2008

Tablo 2. Başarılı Sonuç Alınan Uzaktan Eğitim Uygulamaları ile Başarılı Sonuç Alınamayan Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Temel Özellikleri - Devam

Ilgaz ve Aşkar, 2009; Flax-Archer, 2009; Contreras-Castillo vd., 2004	Topluluk hissi, kendilerini gruba ait hissetme, katılımcılar arası etkileşime girme isteği vardır.	Yalnızlık hissi	Ilgaz ve Aşkar, 2009; Flax-Archer, 2009; Bordelon, 2011
Şimşek, 2012	Öğrenciler iletişim kurabilmek adına sağlanan iletişim kanallarından memnundur.	Yüz yüze iletişim eksikliğinden kaynaklı dikkat dağınıklıkları ve derse ilginin azalması	Birişçi, 2013
Şimşek, 2012	Öğrenciler derslerde uygulanan ölçme değerlendirme işlemlerinden memnundur.		
Şimşek, 2012	Ders içerikleri öğrencilerin beklentileri ile tutarlıdır.		
Şimşek, 2012	Kolayca ulaşılabilen teknik yardım öğrenim süresince tüm öğrenci ve öğretmenlere açıktır.		
Şimşek, 2012	İş ve görev dağılımı eğitmenlerce adaletli bulunur.		
Şimşek, 2012	Kendilerine verilen görevlerin niteliği konusunda eğitmenlerin önemli şikayetleri yoktur.		
Tucker, 2003 Ekici, 2003	Çeşitli öğrenme stillerine yönelik ve iyi organize edilmiş içerik oluşturulmuş, öğretim faaliyetleri planlanmıştır.	Birçok kanaldan aynı anda öğrenciye hitap etme; bilişsel yükü arttırma durumu vardır.	Mayer vd., 2001; Yıldırım, 2020
Tucker, 2003	Öğretmenler iyi geliştirilmiş yüksek kalitede uzaktan eğitim ders içerikleri oluşturabilmek için gerekli eğitimleri almışlardır.		

Tablo 2. Başarılı Sonuç Alınan Uzaktan Eğitim Uygulamaları ile Başarılı Sonuç Alınamayan Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Temel Özellikleri - Devam

Korkmaz, Çakır ve Tan, 2015	Öğrencilerin hazır bulunuşluk(yeterli teknik donanım, imkan ve teknolojik beceriler) düzeyleri yüksektir.		
Flax-Archer, 2009	Zamansal ve mekânsal olması açısından elverişlidir.		
Flax-Archer, 2009	Öğrencilerin öz motivasyonları yüksektir, öz disiplin ve zaman yönetimi becerileri gelişmiştir.		
Greene ve Land, 2000	Öğretmen öğrenmeyi destekleyici rehber sorular oluşturmuş ve öğrenme sürecinde destek sağlamıştır.		
Greene ve Land, 2000	Öğrenciler arasında etkileşim ve ön bilgilerini paylaşma durumu vardır.		
Sthapit ve Shrestha, 2020			
Bordelon, 2011			
Cooper, 1999	Dersle ilgili sunulan çevrim içi kaynak ve materyaller	Dersle ilgili sunulan ek materyalleri kullanmayan	Bee ve Usip, 1998
Palmer ve Holt, 2009	öğrenciler tarafından takip edilip kullanılmaktadır.	öğrenciler kullananlara göre daha düşük başarı göstermişlerdir.	Mentzer vd., 2007
		Verilen ödevler öğrenciler tarafından yapılmamıştır.	
Schettini, Amendola, Borsini ve Galassia (2020); Platt, Ralie, ve Yu, 2014	Çevrim içi ders ortamlarında geçirilen süre ve edinilen deneyimler öğrenci başarısıyla doğru orantılıdır.		

Tablo 2. Başarılı Sonuç Alınan Uzaktan Eğitim Uygulamaları ile Başarılı Sonuç Alınamayan Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Temel Özellikleri - Devam

Platt, Ralie, ve Yu, 2014; Tallent-Runnels, Thomas, Shaw ve Liu, 2006	Çevrim içi öğrenme ortamlarında öğrenciler ön deneyimlere sahiptir, daha önceden bu ortamlarda öğrenim görmüşlerdir.
Palmer ve Holt, 2009	Öğrenciler iletişim kurarken ve kendilerini ifade ederken özgüven duygusunu hissederler.
Palmer ve Holt, 2009 Jiang, 2008	Öğrenciler, etkinlik süresince katılımlarına ve ödev teslimlerinde teşvik edici söylemler ile cesaretlendirilirler.

Tablo 2 incelendiğinde, başarılı sonuç alınan uzaktan eğitim ortamlarında öğrencilerin, öğretmenlerin, çevresel faktörlerin ve ders içeriğinin belirli özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Jung ve Rha (2009); çevrim içi öğrenme ortamlarındaki başarıyı etkileyen en önemli üç faktörün; öğretim tasarımı, öğrencinin sosyal çevresi ve kişisel özellikleri olduğunu belirtmektedir. Öğrenme hedeflerinin gerçekleştirilmesi için yeterli içeriğin sunulduğu öğrenme ortamlarında öğrencilerin kendilerini gruba ait hissettikleri, etkileşime girmede istekli oldukları, hazır bulunuşluk seviyelerinin yüksek olması ve uzaktan eğitim ortamlarında ön deneyimlere sahip olmaları, öz motivasyon, öz disiplin ve öz düzenleme becerilerinin yüksek olması, verilen görevleri ve ödevleri takip ederek tamamlamaları, öz güvene sahip olmaları ve öğretmene-kaynağa kolay erişim fırsatları uzaktan eğitimde verim almalarını sağlamıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerinde öğrencilere yapıcı ve anlık geri bildirim vererek değerlendirmelerde bulunmaları, öğrencilerin öğrenme stillerine yönelik faaliyetler gerçekleştirmeleri, eğitilmiş ve deneyimli olmaları, öğrencileri teşvik edici söylemlerde bulunmaları, öğretmenlerin görevi benimsemesi ve adaletli görev dağılımı uzaktan eğitimde başarı elde etmede önemli olmuştur. Diğer taraftan yeterli teknik donanım, altyapının iyi olması ve teknik

desteğe erişim imkanları uzaktan eğitimde başarıyı getiren faktörlerden sayılmaktadır.

Ders içeriğinin belirli standartlara sahip olmadığı, çevresel faktörlerin yetersiz olduğu, öğretmenlerin uzaktan eğitim süreçlerinde değerlendirme yapmadığı ve dönüt vermedikleri, öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirmeyerek ders ve ödev takibi yapmadıkları durumlarda uzaktan eğitim ortamlarının başarılı olmadığı görülmektedir. Öğrencilerin yaşadığı internet altyapı problemleri, elektrik kesintileriyle derse katılamama veya dersten düşme, güdülenmeleri yönünde büyük engellerdendir. Diğer taraftan, ders içeriğinde çeşitli görseller ve videolar kullanmak öğrencilerin dikkatini çekebilmek açısından etkili olabilir. Bilgi iletişim teknolojilerinin uzaktan eğitim süreçlerinde kullanılması sınıf içi etkileşimi arttırabilmektedir. Uzaktan eğitim süreci öğrencilerde dikkat dağınıklığı, sosyal izolasyon, dikkat azalması gibi etkenler ile öğrenci başarısında düşme, öğrenmesini etkileme ve ders motivasyonunu etkileme gibi sonuçlar da doğurabilir (İlgaz ve Aşkar, 2009). Öğrenciler yüz yüze eğitim ortamlarına göre uzaktan eğitim ortamlarında ekran üzerinden çok daha fazla uyarana maruz kalmaktadır. Öğrencileri uzun süre birden fazla uyarana etkileşime sokmak, bilişsel yükü arttırarak dikkat dağınıklıklarına sebep olmakta ve derse odaklanmalarını zorlaştırarak dersten kopmalarına yol açmaktadır. Mayer vd., (2001), eş zamanlı anlatı ve animasyon kullanılan derslerin öğrenciler üzerinde fazlalık etkisi oluşturduğunu ve öğrencilerin görsel dikkatini dağıtarak daha düşük transfer performansı gerçekleşmesine sebep olduğunu vurgulamaktadır. Diğer bir deyişle, bilişsel yük fazla olduğu durumlar öğrencilerin dikkatini dağıtmakta, var olan kapasitesini zorlamakta ve beynin normalden çok daha fazla yorulurken daha düşük performans göstermesi ile sonuçlanmaktadır. Bu sebeple öğretmenlerin ders içeriklerini bilişsel yük faktörünü dikkate alarak düzenlemeleri, etkileşimli ders ortamları oluşturmaları ve öğrencilerin güdülenmesini sağlayarak içsel motivasyon oluşturmaları ders başarılarını etkileyecek önemli etmenlerdendir. Öğrencilerin süreçte yalnızlık hissine kapılmaları ve topluluğa ait hissetmemeleri uzaktan eğitim süreçlerinde başarıyı etkileyen başka bir faktördür. Bu olumsuz etmenleri ortadan kaldırmada büyük görev, öğretmenlerin teşvik edici söylemleri, rehberliği ve motivasyon çalışmaları olabilir.

Uzaktan eğitim yapısı itibarıyla teknoloji kullanımına dayanmaktadır ve bu süreçte en temel sorunlardan biri teknoloji eksikliğiyle yaşanan olumsuzluklar olmaktadır. Bakia (2000), fahiş internet bağlantı maliyetlerinin ve yetersiz teknik altyapının çevrim içi öğretim faaliyetleri için en önemli engeller olduğunu, eğitimde internet ve bilgisayar teknolojilerini kullanmanın özellikle gelişen ülkelerde oldukça maliyetli olduğunu vurgulamaktadır. İnternet altyapısı olmayan ve yeterli teknik donanıma sahip olmayan öğrenciler için bu durum bir dezavantaj olmakta, eğitimde fırsat eşitliği ilkesinin ihlal edildiği gözlemlenmektedir. Bu eksikliğin giderilmesiyle birlikte ise, kırsal kesimde okula uzak, çeşitli kaynaklara erişimde maddi yetersizliği bulunan, öğretmen eksikliği bulunan bölgeler için uzaktan eğitim bir avantaja dönüşebilir. Anderson (2020) yayınladığı yazısında okulların zor bir seçimle karşı karşıya kaldığını, öğretmenlerin uzaktan eğitim ile öğretim faaliyetlerine devam etmesi durumunda dezavantajlı (bilgisayar veya internet erişimi olmayan) öğrencilerin bu faaliyetlerden yoksun kaldığını, eğitim-öğretim faaliyetlerine ara vermeleri durumundaysa öğrencilerin tümünün bu faaliyetlerden geri kalacaklarını vurgulamaktadır. Teknolojik gelişmeler uzaktan eğitim alan bireylerin aleyhinde olmamalı (Erturgut, 2008), eğitimde fırsat eşitliği çerçevesinde tüm bireylere eğitim erişim imkanı sağlanmalıdır. Öğrencilerin bu faaliyetlere katılamama sebepleri sadece altyapısal problemlerden kaynaklanmayabilir. Öğrencilerin öğrenme ortamlarının iyi düzenlenmemiş olması, ailenin eğitime bakış açısı öğrenmeyi etkileyen çevresel faktörlerdendir. Kaden (2020), aynı evde uzaktan eğitim aracılığıyla öğrenim gören birden fazla kardeş olmasının, çalışan veya öğrenme süreçlerini gözetemeyen ailelerin uzaktan eğitimin getirdiği zorluklardan olduğunu belirtmektedir.

Uzaktan eğitim, öğrenciler açısından dezavantaj olarak algılanmamalıdır. McKeever (2013), sanal sınıflara dahil olan öğrencilerin geleneksel sınıflarda ders alan öğrenciler ile eşit öğrenme deneyimlerine sahip olmaları gerektiğini belirtmiştir. Sanal sınıflarda öğrenim gören öğrenciler ise nitelikli içerikle, sanal ortama uygun öğretim tasarımıyla karşılaşmadıklarında diğer öğrencilere göre eşit deneyimlere sahip olamamakta, eğitimde öğrenme eksiklikleri ve fırsat eşitsizliği yaşanabilmektedir. Fırsat eşitsizliğinde dersteki öğrenci sayısı, atanan ders sayısı, kullanılan çoklu medya araçlarının miktarı, öğretmen odaklı etkileşimin miktarı,

çevrimiçi eğitim platformlarının türü, eş zamanlı veya eş zamansız eğitim seçimi ve eğitimi tamamlama oranı çevrim içi öğrenme ortamlarının etkililiğini etkilemektedir (Bakia, 2000). Uzaktan eğitim ortamlarında nitelikli içerik oluşturabilmek, sürecin getirdiği olumsuzlukları minimum seviyeye indirebilmek için sürece adapte olmaya çalışan öğretmenlere büyük görev düşmektedir. Uzaktan eğitimde öğretmenler için planlama, uygulama, öğrencilerin performanslarını değerlendirme üzerine çevrim içi kurslar sağlanarak öğretmenlere etkili bir öğrenme ortamı sağlamaları konusunda destek olunabilir (Toquero, 2020). Öğretmenlerin içerik geliştirme çabaları, öğrenen özelliklerine göre etkinlik planlamaları, süreci iyileştirebilecek çalışmalar uzaktan eğitim faaliyetlerinin niteliğini arttırabilecektir. Aksi takdirde açık ve uzaktan eğitim sistemlerinin temel özelliklerinden olan bağımsız öğrenme, kişiselleştirilmiş öğrenme, öğrenmede bireysel farklılıklara göre tasarım, açıklık ve esneklik gibi ilkelerin göz ardı edilmesiyle kalıcı ve etkin öğrenme süreçlerinde aksaklıklar yaşanabilmektedir (Çiftçi ve Doğan, 2018).

Diğer yandan, öğretmenlerin öğrencilerin öğrenmelerini desteklemesi amacıyla yaptıkları tüm bu uğraşlar daha fazla çabayı gerektirebilir. Kaden (2020), uzaktan eğitim süreçlerinde öğretmenlerin iş yükünde farklılaşma ve iş yükü artışının görüldüğünü belirtmektedir. Öğretmenlerin kendilerini alanda geliştirebilmek için aldıkları ekstra eğitimler, teknoloji kullanımına uzak öğretmenlerin sürece uyum sağlama çalışmaları, çevrim içi materyal tarama, nitelikli-doğru içeriğe ulaşma ve oluşturma çalışmaları, değerlendirme sistemlerini değiştirerek klasik değerlendirme yöntemlerinden uzaklaşmaları uzaktan eğitim sistemine yabancı olan öğretmenlere ekstra iş yükü olarak dönebilmektedir.

Uzaktan eğitimin başarısında önemli bir faktör de öğrenciyle ilgilidir. Aschenberger vd., (2022) öğrencilerin öğrenme ortamlarının ihtiyaçlarının karşılanmasıyla öğrenme motivasyonları arasında doğru orantı olduğunu, stres seviyelerinin ise azalarak ters orantı gösterdiğini belirtmiştir. Yüz yüze eğitim ortamına alışkın öğrencilerde uzaktan eğitim sürecinde ders dinlemek, not almak, ders sonrasında tekrar etmeye yönelik yeterli motivasyonu sağlanamamak gibi öğrenci sorunları yaşanabilmektedir (Eken vd., 2020). Öğretmenlerin bu anlamda öğrenenleri desteklemesi, motivasyon artırıcı etkinliklere zaman ayırması ve

rehberlik faaliyetleri yürütmeleri yine niteliği arttırabilecek adımlar arasında sayılabilir.

2.4. Covid-19 Süreci ve Acil Uzaktan Eğitim

Covid-19 virüsü ilk olarak Çin'in Vuhan kentinde 2019 yılında ortaya çıkmış, çok geçmeden tüm Dünya'yı etkisi altına almıştır. Türkiye'de ilk olarak Mart 2020'de hastalığın belirmesiyle birçok alanda önlemler alınmaya başlanmıştır (Sağlık Bakanlığı, 2020). Pandemi ilanı ve Türkiye'de virüsün tespitiyle birlikte tüm eğitim kademelerinde 16 Mart 2020 tarihi itibariyle eğitim-öğretime ara verilmiş, internet ve televizyon aracılığıyla çeşitli kanallardan telafi eğitim desteği verileceği duyurulmuştur (MEB, 2020). Kapalı eğitim öğretim alanlarının, kalabalık ortamların ve yakın temasın virüsün yayılmasına sebep olabileceği endişesiyle tüm Dünya'da eğitim öğretim duraksatılmıştır. Ülkeler farklı çözüm yöntemleri ve en az öğrenme kayıpları ile süreci atlarmaya çalışırken zaman ve mekan sınırlaması olmadan uygulanabilecek "uzaktan eğitim" kavramı gündeme gelmiştir. Amerika'da ve Avrupa ülkelerinin çoğunda salgını yavaşlatmak ve yayılmasını önlemek amacıyla eğitim öğretime ara verilirken, Orta Asya'da bir çok ülke uzaktan eğitime geçiş yapmıştır (Özcan vd., 2020). Çevrim içi öğrenme ortamları birçok ülke tarafından tercih edilmiş, Covid-19 sürecinde eğitim açıklarının kapatılması planlanmıştır. Bu sürece yeterli hazırlık yapılamadığından adına "uzaktan eğitim" yerine "acil uzaktan eğitim" denmiştir. Acil uzaktan eğitim, salgın, savaş veya afet gibi sebepler ile planlama yapılmadan mücbir sebepler ile uygulanan çevrim içi eğitim modelidir (Yurdakal ve Susar Kırmızı, 2021). Başından beri çevrim içi formatta tasarlanan öğrenme deneyimlerinin aksine acil uzaktan eğitim, kriz durumlarında eğitim öğretimin alternatif bir yolla geçici süreliğine yapılması durumudur ve bu koşullarda amaç; sağlam bir eğitim sistemini yeniden oluşturmak yerine acil durumlarda eğitim öğretim kaynaklarına hızlı ve güvenilir bir şekilde ulaşılmasını sağlamaktır (Hodges vd., 2020). Bozkurt ve diğerlerine (2020) göre uzaktan eğitim öğrenenler için alternatif ve esnek bir seçenek iken, acil uzaktan eğitim bir zorunluluktur. Bu zorunluluk ise farklı önceliklerle duruma yaklaşmayı ve farklı stratejiler kullanmayı gerektirmektedir. Acil uzaktan eğitimde ihtiyaç durumunda acil ve geçici çözümler oluşturmak önemliken uzaktan eğitim formunda yaşam boyu öğrenmenin bir

parçası olarak sürekli eğitim vermek önem taşımaktadır. Sezgin (2021), acil uzaktan eğitimdeki uygulamaları teknoloji yardımıyla yüz yüze eğitime benzetme durumu olarak nitelendirmiştir. Buradan çıkarılabilecek sonuç; uzaktan eğitimin çok daha planlı, sistematik ve kuramsal temelleri olan alternatif bir eğitim türü; acil uzaktan eğitim, eğitim mahrumiyeti oluşmaması adına gerçekleştirilen uygulamalar bütünü olduğu söylenebilir. Pandeminin yarattığı bu eğitim, tercihten ziyade zorunluluk olmuştur.

Bu eğitime geçişin ani ve plansız olması bazı problemleri de beraberinde getirmiştir. Ailelerin yeterli olmayan maddi imkânlarından dolayı öğrencilerde öğrenme kayıpları, öğrencilerin sosyalleşme sorunları yaşamaları, ekrana çok fazla maruz kalmaları, fiziksel hareketsizlik (Gençer vd., 2021), teknik altyapı (Ergün ve Arık, 2020) gibi sorunlara bağlı olarak eğitimden faydalanamama sorunları yaşanmıştır. Dünyada 191 ülkeden okul öncesi düzeyden yüksek öğrenime kadar en az 1.5 milyar öğrenci pandemi sürecinden etkilenmiş, 10 öğrenciden 9'unun eğitimi kesintiye uğramış, yine tüm öğrencilerin neredeyse yarısı çevrim içi öğrenme sürecinde engellerle karşılaşmıştır. Tek yönlü anlatım-öğrenci pasifliği, öğrenme yetersizliği ve etkileşim yetersizliği öğrenme sürecini etkileyen olumsuz etmenler olmuş; kaydedilen derslerin yeniden izlenebiliyor olması, zamansal ve mekânsal esneklik sağlanması öğretmen adayları tarafından uzaktan eğitimde öğrenmeyi destekleyici olanaklar olarak nitelendirilmiştir (Süzük ve Akıncı, 2022). Bu süreçte UNESCO,

- Öğrenenlerin %50'sinin (826 milyon) evde bilgisayarının olmadığını,
- %43'ünün (706 milyon) ev internetinin olmadığını,
- 56 milyon öğrencinin mobil interneti olmadığı için bilgiye erişmede telefonlarını kullanamadıklarını,
- En az 63 milyon ilköğretim ve ortaokul öğretmenin Covid-19 döneminde okulların kapatılmasından etkilendiğini,
- Öğretmenlerin çevrim içi öğretim yapabilmek için ek desteğe ihtiyaç duyduğunu,
- Pandeminin daha donanımlı öğretmenlere olan ihtiyacı öne çıkarttığını belirtmektedir (UNESCO, 2020b).

Ülkeler tarafından ivedilikle öne çıkartılan bu özel durum, doğal olarak akıllara verimli bir uzaktan eğitim uygulamasının nasıl olması gerektiği sorusunu

getirmektedir. Buna yönelik olarak Covid-19 döneminde uzaktan eğitim faaliyetlerini daha etkili hale getirmek için UNESCO (2020a);

- Öğretmenlerin ve öğrencilerin dijital becerileri, internet bağlantısı, yerel güç kaynağının güvenilirliğine göre teknoloji kullanımına karar vermelerini
- Entegre edilmiş dijital öğrenme platformları, video dersleri, televizyon veya radyo yayınları, Mooc'lar (Kitlesel Online Açık Kurs) kullanılabileceğini,
- Engelli öğrencilerin, düşük gelirli ve uzaktan eğitime erişimi sınırlı olan öğrencilerin uzaktan eğitim sistemine dahil olduğundan emin olunması gerektiğini,
- Öğrenci ve öğretmenlerin bilgi gizliliği ve güvenirligi haklarının korunması gerektiğini
- Öğretimden önce psikososyal değişiklikleri hedef alacak çözümlere öncelik verilmesini,
- Uzaktan öğretim programlarının çalışma planını organize etmeyi,
- Öğretmen ve velilere dijital araç kullanımı üzerine destek sağlanmasını,
- Kullanılacak uygulama ve platform sayısını sınırlı tutarak uygun yaklaşımlarla birleştirmeyi,
- Uzaktan öğretim kuralları geliştirmeyi ve öğrencilerin gelişimini izlemeyi,
- Öğrencilerin öz düzenleme becerilerine dayalı uzaktan öğrenim ünitelerinin süresini belirlemeyi,
- Aile, okul yöneticisi ve öğretmenlerden oluşan topluluklar oluşturup, bağlantıları güçlendirmeyi önermiştir.

2.5 İngilizce Öğretiminde Yapı ve Acil Uzaktan Eğitimde İngilizce Öğretimi

Uzaktan eğitim sürecinde etkileşim ve iletişim eğitim sürecini etkileyen önemli bir etmen olmuştur (Yılmaz ve Aktuğ, 2011). İngilizcenin doğal yapısında etkileşim ve iletişim kurulmasını gerektiren bir disiplindir. Bu nedenle MEB, 2006 yılında yabancı dil öğretimi programını değiştirerek iletişimsel yaklaşımı benimsemiş, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programını öğretim planlarına dahil etmiştir. 2006 yılından itibaren yürürlükte olan programda geleneksel dil öğretim yaklaşımı terkedilerek dil bilgisi kurallarının öğretimi yerine öğrenci ve öğrenme sürecine odaklı bir yaklaşım izlenmiştir (Haznedar, 2010; Karsantık ve Yağcı, 2021).

Benimsenen Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve programı, Avrupa genelinde dil öğretim programlarının hazırlanması için ortak bir temel sağlamanın yanı sıra, iletişimsel yaklaşımla dil öğrenme sürecinde ne tür becerilerin geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur (CEF, 2001). Ayrıca bu ortak çerçeve programla birlikte öğrencilerin İngilizceyi etkili ve akıcı kullanabilmeleri için motive edici ve eğlenceli bir öğrenme ortamı oluşturmak amaçlanmıştır (MEB, 2018).

Değişen öğretim programlarıyla yapılan değişikliklere rağmen Türkiye’de yabancı dil öğrenimine dair sorunlar çözülememiştir. Erdem (2016) İngilizce öğrenimindeki başlıca sorunları; öğretmen merkezli İngilizce dersleri, becerilere (konuşma, okuma, yazma, dinleme) ayrılarak uygulanmayan dersler, öğretmenlerin mesleki yetersizlikleri, öğrencilerin motivasyon eksiklikleri ve değerlendirme sürecinde yapılan yanlışlıklar olarak belirtmektedir. İletişimsel yaklaşımın bir gereği olan konuşma aktiviteleri, beceriye dayalı etkinlikler öğretmenleri bu anlamda farklı bir alana yönlendirmiş, mesleki yetersizlik yaşayan öğretmenler zorluk yaşayarak MEB’in benimsediği iletişimsel yaklaşımı kullanmada sorunlar yaşamıştır (Şahin, 2018). Türkiye’de yabancı dil eğitimi konusunda yaşanan zorlukların; kalabalık sınıflar, fiziksel koşulların yetersizliği, nitelikli hizmet içi eğitim eksikliği ve nitelikli öğretmen eğitimi, dil öğrenmeye yönelik olumsuz tutumlar, öğrencilerde motivasyon eksikliği, derse karşı ilgisizlik, kalabalık sınıflar, ders saatinin yetersizliği, dil politikaları ve dil öğretiminde yaklaşımlar olduğu belirtilmektedir (Haznedar, 2010; Karaca, 2018; Çarıkcıoğlu, 2019). Öğrenciler yabancı dil öğrenmeye karşı engelleyici tutumlar benimseyebilmekte, geçmiş öğrenme deneyimlerinden olumsuz olarak etkilenebilmektedir. Öğrencilerin dil öğrenmeye karşı kaygıları dil öğrenme sürecini zorlaştırmakta (Eke, 2019); dil öğrenme kaygısına sebep olan bazı faktörler ise konuşma etkinlikleri, dinleme etkinlikleri, öğretim yöntem ve teknikleri, hata yapma korkusu, öğrenme çevresi, öğretmen tutumları ve sınavlar olarak belirtilmektedir (Baş, 2014).

İngilizce öğretiminde yaşanan sorunlara ek olarak Covid-19 pandemi sürecine girilmesi de farklı sorunların gündeme gelmesine sebep olmaktadır.

2.6 İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, Covid-19 pandemisi döneminde Türkiye’de ve Dünya’da yapılan ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.6.1 Covid-19 Pandemisi Döneminde Türkiye’de Yapılan Acil Uzaktan Eğitimle İlgili Araştırmalar

Uzaktan eğitim sürecinde Türkiye’de ve Dünya’da birçok araştırma yürütülmüş, pandemi ile birlikte deneyimlerden elde edilen sonuçlar ve iyileştirme çalışmaları önem kazanmıştır. Uzaktan eğitimin kullanılabilir alternatif bir form olduğu gerçeği ön plana çıkmış, karşılaşılan güçlükler ve olumlu yönler bundan sonraki uzaktan eğitim süreçlerine yön verebilecek kaynaklar haline gelmiştir. Deneyimlerden elde edilen dönütler, süreç içerisinde bazı değişikliklerin yapılmasının gerekliliğini vurgulamaktadır. Can (2020) pandeminin Türkiye’deki açık ve uzaktan eğitim uygulamalarına etkilerini değerlendirmek üzere nitel bir çalışma yürütmüş, gelecekteki uygulamalar için önerilerde bulunmuştur. Araştırma sonucuna göre, pandemi sürecinin önemli pedagojik yansımaları olmuştur. Açık ve uzaktan eğitim hizmetlerinin önemi toplum tarafından bu süreçte fark edilmiş; sadece nicelik değil niteliğin de aynı şekilde önemli olduğu anlaşılmıştır. Can (2020) çalışmasında, Covid-19 pandemisiyle birlikte, küresel düzeyde eğitimin geleceğine yönelik olarak yeni düşünceler geliştirebilmenin ve yenilikçi çözümler bulmanın gereklilik haline geldiğini; Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim sisteminin altyapı, erişim, güvenlik, içerik, tasarım, uygulama, kalite, mevzuat ve pedagojik açıdan güçlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır.

Günbaş ve Gözüküçük (2020), covid-19 sürecinde ilkökul öğrenci velilerinin uzaktan eğitime dair görüşlerini ortaya çıkarmak üzere 148 veliye ulaşıldığını, yarı yapılandırılmış çevrim içi görüşme formlarıyla veriler toplandığını belirtmektedir. Yapılan görüşmeler neticesinde internet problemlerinden dolayı çocukların EBA derslerine katılamadıkları, evde eğitim gördüklerinden dolayı motivasyon kaybı yaşayıp ders çalışamadıkları sonucuna ulaşılmaktadır. Olumlu olarak öğrencilerin güvenli bir şekilde evde eğitim alabildikleri, dersleri tekrar edebilme şansı oldukları belirtilmektedir.

Kabapınar vd.,(2021) sınıf öğretmenleri ve velilerin gözünden öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine katılamama nedenlerini araştıran bir nitel araştırma yürütmüştür. Araştırma kapsamında 2020-2021 eğitim öğretim yılında, ilkokulda görev yapan 36 sınıf öğretmeni ile ilkokulda öğrenim gören çocuğu bulunan 18 veli ile görüşmeler yapılmıştır. Çevrim içi anket formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanan veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine; internet, teknolojik altyapı ve donanım eksikliği, ailelerin gereken ilgi ve desteği göstermemesi gibi nedenlerle katılamadığına ulaşılmıştır. Öğretmenlerin bu süreçte ek kaynaklar ile öğrencilere ödevlendirmeler yaptığı, video çekerek ve telefonla derslerini işledikleri belirtilmektedir. Öğrencilerin bu süreçte çaresizlik ve kaygı hissettikleri sonucuna varılmıştır.

Başaran vd, (2020), pandemi sürecinde uzaktan eğitimin etkililiği üzerine maksimum çeşitlilik örneklemesi kullanarak 80 öğretmen, 80 öğrenci ve 80 veli ile nitel bir araştırma yürütmüştür. Pandemi sürecinde gerçekleştirilen uzaktan eğitim uygulamalarının faydalı olduğu belirtilirken, süreç içerisinde etkileşim problemleri, öğrencilerin aktif katılım göstermemeleri, teknik aksaklıklar gibi sorunlar yaşandığı ifade edilmiştir. Uzaktan eğitim süreçlerinin alt yapı, içerik ve materyal anlamında geliştirilmesi, fırsat eşitsizliğinin kaldırılması gerekliliği vurgulanmaktadır.

Arslan ve Şumuer (2020)'in çalışmasında Covid-19 döneminde sanal sınıflarda öğretmenlerin karşılaştıkları sınıf yönetimi sorunları üzerine karma bir araştırma yapılmış, 381 öğretmenin katılımıyla veri toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin deneyimledikleri sorunlardan bazılarının dış ortam gürültüsü, internet bağlantısı, derse erişim, dijital içerik yetersizliği, etkileşim eksikliği, kısa ders süresi, ses iletimi, gizlilik ve güvenlik ile yazılımın uygun olmayan kullanımı gibi konular olduğu belirtilmiştir.

Genç ve Engin (2020), pandemi sürecinde uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin lisansüstü öğrenci görüşlerini araştırmıştır. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne bağlı lisansüstü eğitim alan 14 öğrenciden öğrenci günlükleri alınarak ve bu 14 öğrencinin 7'siyle yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla veriler toplanmıştır. Nitel araştırmanın

durum deseni kullanılarak yürütülen çalışmada, içerik analizi ve betimsel analiz kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrenciler ders verimini arttıran etmenlerin; dersler için fiziksel hazırlığın olmaması, dersle ilgili materyallere ulaşım kolaylığı, öğretim elemanlarıyla iletişimin hızlanması, öğretim elemanlarının destekleyici tavırları gibi olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Bunun yanında uzaktan eğitim sürecinde olumsuz faktörlerin; derslerin bir günde yoğunlaşması, teknolojiye aşırı maruz kalma, dışarıdan gelen uyaranlar, teknolojik problemler, yöntem ve tekniklerde tek düzelik gibi etmenler olduğu belirtilmiştir.

Özgen (2022) yapmış olduğu çalışmada, Covid-19 süreci uzaktan eğitim uygulamalarını öğretmen – öğrenci ve velilerin görüşlerine göre değerlendirmiş; sürecin olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya çıkarmıştır. Mülakat ve doküman analizi tekniğiyle 10 öğrenci, 10 öğretmen ve 10 veliden ses ve görüntülü kayıt alınarak görüşmeler yapılmış, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla nitel veriler toplanmıştır. Araştırma sonucunda, uzaktan eğitim sürecinin yüz yüze eğitim kadar verimli olmadığı, süreçte teknik problemler yaşanmasından dolayı öğrencilerin derse katılmak istememeleri, derse girdikleri ortam kaynaklı odaklanma sorunu yaşadıkları, ders katılım oranlarının düştüğü, ders sürelerinin yetersiz kaldığı, EBA'ya bağlanma sorunları yaşandığı gibi olumsuz değerlendirmelere ulaşılmıştır. Diğer yandan, öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde ders çalışmaya daha çok vakit ayırabildikleri, öğretmene her an ulaşılabilirdiği için sürecin öğrenciler tarafından olumlu değerlendirildiği belirtilmiştir.

Sağlam (2022), Covid-19 pandemisi izolasyon dönemine ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerini araştırmış, amaçlı örnekleme yöntemine göre seçilen 15 sınıf öğretmeni, 15 ilkokul öğrencisi ve 15 öğrenci veli ile yarı yapılandırılmış görüşme formuyla veriler toplanarak içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre EBA platformunda yer alan içeriklerin tüm paydaşlar tarafından faydalı bulunduğu belirtilmiştir. Diğer yandan, tüm katılımcılar uzaktan eğitim sürecinde altyapı, internet ve donanım kaynaklı sorunlar yaşadıklarını, öğrencilerin öğretmenleri ile yeterli iletişim kuramadıklarını, veliler tarafından öğrencilerin öğrenmelerinde eksiklikler olduğu, öğretmenler de öğrencilerin kalıcı öğrenmelerinde sorunlar olduğunu ifade etmiştir.

Sari ve Nayır (2020), Covid-19 döneminde uzaktan eğitime devam etmek zorunda olan öğretmen, yönetici ve akademisyenlerin karşılaştıkları sorunlar ve baş etme stratejileri üzerine bir araştırma yapmış, 65 öğretmenle görüşülerek açık uçlu yazılı görüşme tekniği ile veriler toplanmıştır. Veri analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin altyapı eksikliğine bağlı internet bağlantı sorunları ve sınıf yönetimi sorunları yaşadıkları belirtilmiştir. Teknoloji desteği, uzaktan eğitimle ilgili eğitimler gibi konularda uygulama eksiklikleri olduğu, öğretmenlerin uzaktan eğitime dair yeterli bilgi ve deneyimlerinin olmadığı görülmüştür.

Hebecci vd., (2020) yaptığı çalışmada, Covid-19 pandemisinde gerçekleştirilen uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin olarak öğretmen ve öğrenci görüşlerini ortaya çıkarmıştır. 16 öğretmen ve 20 ortaokul-lise öğrencisiyle gerçekleştirilen nitel araştırmada elde edilen görüşler içerik analiziyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, eğitimin olağanüstü durumlarda dahi planlı ve programlı yürütüldüğü görüşüne varılmıştır. Uzaktan eğitimde karşılaşılan olumsuz durumların kısıtlı iletişim, altyapı sorunları, donanım eksikliği ve fırsat eşitsizliği olduğu belirtilmiştir.

Zan ve Zan (2020), Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitimdeki sorunlarını saptayıp çözüm önerileri oluşturmak ve öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini incelemek amacıyla, 19 Devlet üniversitesinin Edebiyat Fakültesinde öğrenim gören 390 öğrenciyle bir çalışma yürütmüştür. Online anket uygulaması ve öğrenci görüşlerinin alınmasıyla nicel ve nitel olarak toplanan veriler betimleyici analiz ile içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Anket çalışması sonucunda; öğrencilerin %61'inin uzaktan eğitimle yürütülen derslere aktif katılmadıklarını, %60,25'inin bilgisayar veya tablete sahip olduğu, %40,3'ünün kısmi internet bağlantı problemleri olduğu tespit edilmiştir. Nitel veriler analiz edildiğinde, öğrencilerin teknik alt yapı problemleri yaşadığı, derse girdikleri ev ortamının uzaktan eğitime uygun olmadığı, uzaktan eğitimde disiplin ve odaklanma sorunu olduğunu saptanmış; öğrenciler değerlendirilmede adaletsizliklerin olduğu ve disiplin sorunu yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerden gelen cevaplar analiz edildiğinde, öğrencilerin çoğunlukla yüz yüze eğitimi tercih ettikleri görülmüştür.

Zincirli (2021), Covid-19 sürecinde okul yöneticilerinin okul faaliyetlerine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla bir çalışma yürütmüştür. Nitel araştırma yöntemiyle yürütülen araştırmaya maksimum çeşitleme örnekleme yöntemiyle 46 yönetici dahil olmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formuyla görüşmeler yapılmış, içerik analiziyle veriler çözümlenmiştir. Çalışmanın sonucunda, uzaktan eğitimde okulların internet erişimi problemleri yaşadığı, teknik altyapı, tablet veya bilgisayar gibi eksiklikler olduğu belirtilmiştir. Yöneticiler; teknik alt yapı gerekliliği, iş yükü fazlalığı, sosyal etkileşim ihmal, öğrenci ilgisinin az olması, uzaktan eğitim platformlarının yetersizliği, tamamlanmayan öğretim programı gibi başlıklar ile olumsuz değerlendirmelerde bulunmuştur. İnternet erişim problemi, maddi imkanlar, bilgisayar/tablet eksikliği, planlama eksikliği, öğretmenin teknolojik yeterlilik eksikliği, öğrencilerin ilgisizliği, ölçme değerlendirme zorlukları, yetersiz ders içerikleri, düşük motivasyon, iletişim eksikliği uzaktan eğitimde yöneticiler tarafından belirtilen problemlerdir.

2.6.2 Covid-19 Pandemisi Döneminde Dünya’da Yapılan Acil Uzaktan Eğitimle İlgili Araştırmalar

Covid-19 sonrası Dünya üzerine uzaktan eğitim uygulamaları daha fazla kullanılmakta, buna yönelik çalışmaların sayısı da aynı oranda artış göstermektedir. Aşağıda Dünya’da yapılan acil uzaktan eğitim üzerine araştırmalar hakkında kısa bilgiler verilmektedir.

Alea vd., (2020), Filipinlerde öğretmenlerin Covid-19 pandemisi hakkındaki farkındalığı, okulların bu duruma hazır olup olmadığına dair görüşleri ve Filipinlerde uzaktan eğitim yürütmenin zorluklarına verdikleri yanıtları araştırmaktadır. Rastgele örnekleme tekniği ile cinsiyet, öğretim deneyimi uzunluğu, okulun coğrafi konumu, okul düzeyi fark etmeksizin 2300 kişiyle Google form aracılığıyla anket uygulanmıştır. Sonuçlar, anketi tamamlayan öğretmenlerin neredeyse tamamının Covid-19 pandemisinin ve öğrencilerin çalışmaları üzerindeki etkisinden haberdar olduğunu göstermektedir. Öğretim deneyimi, uzmanlaşma ve öğretmenlerin coğrafi konumunun uzaktan eğitime hazır olma durumuyla güçlü bir şekilde ilişkiliyken; cinsiyet, deneyim uzunluğu ve coğrafi konumun uzaktan eğitime hazır olmayla ilgili önemli farklılıklara sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Elde edilen sonuçlarla,

öğretmenlerin uzaktan eğitim becerilerini geliştirmek için eğitimler sağlamak, kurumların imkan ve donanım eksikliğini tamamlamak adına adımlar atmaları önerilmiştir.

Arora ve Srinivasan (2020), yükseköğretim kurumunda çalışan 341 öğretmenle, sanal sınıfların benimsenme oranını değerlendirmek ve sanal sınıfların benimsenmemesinin nedenlerini araştırmak üzere nicel bir araştırma yürütmüşlerdir. Araştırmada katılımcılar sanal sınıfları benimseme ve benimsememe durumlarına göre ikiye ayrılmışlardır. Toplanan verilerin analizi için tanımlayıcı istatistikleri ve t testi uygulanmıştır. Çalışma sonucunda sanal sınıfların benimsenmemesinin en önemli sebebinin farkındalık eksikliği olduğu bulunmuştur. Bağlantı sorunlarından dolayı kişisel temas eksikliği, etkileşim eksikliği ve daha az katılım sorunlarının sanal sınıflarda karşılaşılan zorluklar olduğu belirtilmiştir.

Basilaila ve Kvavadze (2020), Gürcistan okullarının Covid-19 pandemi süresinde çevrim içi eğitime geçişini inceleyen bir çalışma yürütmüşlerdir. Çalışmada, uzaktan eğitim yoluyla eğitime devam eden nüfus ve ülkenin kapasitesi araştırılmakta; mevcut olan çevrim içi eğitim platformları ve devlet desteğiyle kullanılan TV okulu, çevrim içi platform ve Microsoft Teams gibi uygulamalar belirtilmektedir. Çalışma pandemi sürecinde çevrim içi eğitimin ilk haftasıyla sınırlıdır. Özel bir okulda 950 öğrenciyle yapılan durum çalışmasında; çevrimiçi eğitime hızlı geçişin başarılı olduğu ve gelecekte kullanılabileceği belirtilmiştir. Çevrim içi eğitimin sınavlar ve verilen ödevler konusunda yeniden düzenlemeler gerektirdiği, bu durumun da ekstra iş olarak yansıdığı, öğrencilerin ilk haftada neredeyse tamamının derslere katıldığı, çok az öğrencinin ise teknik problemler yaşadığı araştırma sonuçları arasında yer almaktadır.

Lall ve Singh (2020), Hindistan'da öğrencilerin çevrim içi derslere bakış açısını, tutumunu ve hazır bulunuşluğunu anlamak amacıyla 200 üniversite öğrencisiyle gözlemsel tanılayıcı bir çalışma yürütmüştür. Veriler anket yoluyla toplanmıştır. Sonuçlar analiz edildikten sonra öğrencilerin %74'ünün çevrim içi dersleri sevdiğini, çevrim içi derslerin esnek ders çalışma saatleri imkanı sunmasının öğrenciler tarafından olumlu değerlendirildiği, çevrim içi derslerde müfredat dışı etkinliklerin yapılamamasının ise olumsuz olarak değerlendirildiği sonucuna

ulaşmıştır. Eğitim bakanlığının derslerle birlikte çevrim içi etkinlikleri de zorunlu düzenlenmesine yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Bakhov vd., (2021), Covid-19 pandemi sürecinde düzenlenen uzaktan eğitimin kalitesini değerlendirmek amacıyla bir çalışma yürütmüştür. Çalışmaya Ukrayna’da bir üniversiteden 1224 öğrenci dahil olmuştur. 19 soruluk anket yoluyla toplanan veriler sonucunda öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde ekran kaynaklı yorgunluk hissetmesi, internet bağlantı problemleri, donanım ve materyal eksikliği, öğretmenlerin uzaktan eğitime hazır olmaması ve öğrencileri değerlendirme yöntemlerini bilmemesi gibi sorunlar saptanmıştır. Ankete göre, uzaktan eğitimin olumlu yöntemlerinin, rahat bir ortamda eğitim alma, öz kontrol ve öz motivasyon becerisi kazanma, çok sayıda ve çeşitte kaynağa erişme imkanı olduğu ortaya çıkmıştır. Üniversitedeki eğitim sürecini iyileştirebilmek amacıyla önerilerde bulunulmuştur.

Marek vd., (2021), Covid-19 sürecinde uzaktan eğitime geçiş yapan yükseköğretim fakültelerinin deneyimlerini araştırmak üzere bir araştırma yürütmüştür. Çoğunluğu Asya kıtasından olmak üzere Kuzey Amerika ve Avrupa’dan 418 eğitimci araştırmaya katılmıştır. Araştırmacıların %26’sı daha önce uzaktan eğitimle öğretim yapmadığını belirtmiştir. Anket aracılığıyla veriler toplanmış, Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Araştırma sonucunda uzaktan eğitimde daha fazla iş yükü olduğu, daha fazla stres yaşanıldığı ve ekran öğrenmelerinin yüz yüze eğitimde daha fazla olduğunu belirtilmiştir.

Mikusova ve Veresova (2020), Covid-19 süresince uzaktan eğitim ve Slovak öğretmenlerin bakış açıları konulu bir araştırma yürütmüştür. Araştırmanın amacı, öğretmenlerin öğretim deneyimi, kişilik özellikleri ve duygularının uzaktan eğitim algıları ve yönetimi arasındaki ilişkiyi ortaya çıkartmaktır. Çalışma kapsamında 23-70 yaşları arasında 379 öğretmene ulaşılmış, anket aracılığıyla veriler toplanmıştır. Araştırma sonucunda, uzaktan eğitim süresince öğretmenlerin olumsuz duygularının arttığı, olumlu duygularının ise azaldığı, uzaktan eğitimin kişilik ve duygularla bağlantılı olduğu, öğretmenlerin olumsuz duygularının artmasına rağmen pandemi sonrasında öğretimlerinde kısmi değişiklikler yapmaya istekli oldukları bulunmuştur. Öğretmenlerin farklı uygulamalar aracılığıyla öğretim yaptığı, bakanlık tarafından

bilgi verilmediği için kendi ders planlamaları ölçüsünde eğitimi devam ettirdikleri belirtilmiştir. Öğretmenlerin motivasyon ve kurum desteği görme durumlarının sınırlı olduğu aynı zamanda kurum desteği alma durumuna göre motivasyon durumlarının değiştiği belirtilmiştir.

Williams vd., (2021), Covid-19 sürecinde digital eşitsizliğin öğrencileri nasıl etkilediğini ortaya çıkarmak üzere nitel bir araştırma yürütmüştür. Anket ve odak grup görüşmesi tekniğiyle veri toplanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını anket grubunda, 7 öğretmen, iki rehber, dört yönetici olmak üzere 13 kişi; odak grup görüşmesi grubunda altı öğretmen, iki rehber, 3 yönetici olmak üzere 11 kişi oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda pandemi sürecinin öğretmenler ve yöneticiler için ekstra iş yükü getirdiği, dijital yetersizliklerden daha büyük sorunun bağlantı problemleri olduğu öne çıkmıştır. Araştırmada, pandemi sürecinde öğrenciler arasında eşit eğitim çıktıları ve pozitif deneyimler sağlamak için öğretmenlerin yeni stratejiler öğrendiği, öğretmenlerin yeni teknolojileri başarılı bir şekilde uygulamak için gerekli eğitimleri almaya daha fazla istekli oldukları belirtilmiştir.

2.6.3. Covid-19 Pandemisi Döneminde Türkiye’de Yapılan İngilizce Öğretimiyle İlgili Araştırmalar

Covid-19 pandemi sonrası Türkiye’de uzaktan eğitimle gerçekleştirilen İngilizce öğretimi üzerine yapılan araştırmaların sayısı artmıştır. Aşağıda yapılan çalışmalar hakkında kısa bilgiler verilmektedir.

Demir ve Sönmez (2021), uzaktan eğitim süresince İngilizce okutmanlarının çevrim içi eğitimin pratik, teknik ve duygusal yönleriyle ilgili algılarını bulmayı amaçlayan bir çalışma yürütmüştür. Üç devlet ve üç özel üniversiteden 18 okutmanın dahil olduğu araştırmada veriler açık uçlu görüşme formuyla toplanmış, içerik analizi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, teknolojik yetkinlikleri olmasına rağmen okutmanların uzaktan eğitim ortamlarını yüz yüze eğitim ortamları kadar uygun bulmadığı; uzaktan eğitimi sıkıcı ve rahatsız buldukları ortaya çıkmıştır. Dil öğrenmede etkileşimin gerekliliği vurgulanarak, daha yüksek motivasyon, etkileşim ve öğrenci katılımı olması gerekliliği belirtilmiştir. Okutmanlar, uzaktan eğitimin daha fazla sınıf yönetimi gerektirdiğini, öğrencileri motive etmenin ve derse katmanın zor olduğunu olumsuz olarak belirtirken; çevrim içi eğitimle daha fazla

eğitim alma ve kendini geliştirme imkanının olduğunu, zaman mekan sınırlamalarını ortadan kaldırdığını belirtmiştir.

Alpay (2021) ortaöğretim öğrencilerinin ve İngilizce öğretmenlerinin uzaktan eğitim yoluyla İngilizce dil eğitimi konusundaki görüşlerini araştırmıştır. Karma yöntemle gerçekleştirilen çalışma sonucunda yaşı küçük olan öğrencilerin kişisel uygunluk, etkililik ve öğretilabilirlik alt boyutlarla ilgili olumlu düşüncelere sahipken yaşı büyük olan öğrencilerin sadece çalışma alışkanlıkları boyutunda olumlu düşüncelere sahip olduğu anlaşılmıştır. Öğretmenleri en çok zorlayan durumların etkileşim eksikliği, teknik sorunlar ve internet problemlerin olduğu; olumlu görüşlerin ise uzaktan eğitimin öğretmenlerin mesleki gelişimine katkısı ve utangaç öğrenciler için daha rahat bir eğitim ortamı sunulabilmesi olduğu görülmüştür.

Dolmacı ve Dolmacı (2020), Eş Zamanlı Uzaktan Eğitimle Yabancı Dil Öğretiminde Öğretim Elemanlarının Görüşlerini araştırmış, Türkiye’de bir devlet üniversitesinin yabancı dil yüksekokulunun hazırlık biriminde görev yapmakta olan öğretim elemanlarından açık uçlu yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla veriler toplanmıştır. İçerik analiziyle çözümlenen veriler sonucunda uzaktan eğitimin; zaman-mekân esnekliği sağlaması, farklı kaynaklara ve materyallere erişimi ve paylaşımı kolaylaştırması, sınıf baskısının önüne geçebilmesi, disiplin problemlerini önleyebilmesi gibi fırsatlar oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Diğer yandan, yüz yüze eğitimin öğrencilerle bireysel olarak ilgilenebilme, göz teması kurabilme, beden diliyle iletişim sağlayabilme, derse aktif katılımı ve motivasyonu daha kolay sağlayabilme, ölçme değerlendirmeyle ilgili avantajlar oluşturmasından dolayı daha verimli bulunduğu ifade edilmektedir.

Taşçı (2021), İngilizce öğretmenliği öğrencilerinin acil uzaktan dil eğitimi ile ilgili görüşlerini ortaya çıkartmak üzere 116 İngilizce öğretmenliği öğrencisinden nicel ve nitel yöntemlerle veri toplamıştır. Sonuç olarak; cinsiyetin uzaktan eğitime dair görüşlerde bir etkisi olmadığı; 2. ve 4. Sınıf öğrencilerinin anketin uygunluk boyutunda farklılaştığı bulunmuştur. Uzaktan dil eğitiminde en çok dile getirilen sorunların teknolojik zorluklar, öz disiplin ve öz motivasyon eksikliği, etkileşim azlığı, yavaş gelen dönütler, kaynak eksikliği ve deneyim eksikliği olduğu

belirtmiştir. Olumlu yönler ise zaman-mekan açısından esneklik sunulması, ekonomiklik, dijital okur yazarlık becerilerinin gelişmesi olarak ifade edilmiştir.

2.6.4. Covid-19 Pandemisi Döneminde Dünya’da Yapılan İngilizce Öğretimiyle İlgili Araştırmalar

Aşağıda uzaktan eğitimle İngilizce öğretimi üzerine yurt dışında yapılan çalışmalarla ilgili kısa bilgilere yer verilmektedir.

Atmojo ve Nugroho (2020), Endonezya’da yürüttükleri çalışmada, İngilizce öğretmenlerinin çevrim içi ortamlarda İngilizce öğretimini nasıl gerçekleştirdiklerini ve zorluklarla nasıl başa çıktıklarını araştırmaktadır. Bu kapsamda araştırmaya katılmaya gönüllü olan 16 İngilizce öğretmeninden öğretimde karşılaştıkları zorluklar ve çevrim içi öğretim uygulamalarına ilişkin yazılı görüş istenmiştir. 5 öğretmenle bireysel görüşme yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme uygulanan çalışmada veriler kodlanmıştır. Verilerin teyit edilebilirliğini sağlamak amacıyla veriler 2 araştırmacı tarafından bağımsız bir şekilde kodlanmıştır. Sonuç olarak İngilizce öğretmenleri, öğrencilerin derse katılım takibi ve eş zamanlı/eş zamansız ortamlarda öğrenci çalışmalarını puanlandırarak çeşitli aktiviteler aracılığıyla derslerini devam ettirdiği; çeşitli platform ve uygulamaların kullanıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Çevrim içi öğrenmenin hazırlık eksikliği ve plansızlık sebebiyle iyi yürütülmediği ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin öğrenci kaynaklı karşılaştıkları zorlukların, öğrencilerin teknolojik donanım eksiklikleri, bağlantı problemleri, dijital okuryazarlıklarının düşük olması, derse geç kalmaları, geç ödev teslimleri, ödevlere dair şikayetleri, uzaktan eğitimi önemsiz görmeleri olurken öğretmenin bireysel karşılaştığı zorluklar; materyal oluşturmada zorluk yaşamaları, çevrim içi eğitimde deneyim ve bilgi eksikliği, bireysel geri bildirim vermenin zor olması, yetersiz teknolojik olanaklar, motivasyonu düşük öğrencileri derse katmada zorluklar, plansızlık ve hazırsızlık, fiziksel uzaklık sebebiyle duygusal bağ kuramama, yüz yüze eğitim ortamlarındaki gibi etkileşim kuramama ve velilerin ilgisiz olması sonucuna ulaşılmıştır.

Catalano vd., (2021), öğrencilerin çevrim içi öğrenme ortamlarına erişim ve katılımlarına ilişkin öğretmen algılarının yanı sıra farklı öğrenci grupları arasındaki eğitsel çıktılara dair endişeleri ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. New York

eyaletinde 300 K-12 öğrencisinin dahil olduğu araştırmada, öğretmenlerin çevrim içi ortamlarında kullandıkları araçlar ve ders ortamları, öğrencilerin çevrim içi eğitim ortamlarına katılıp katılmadıkları ve katılım eksikliğinin sebepleri araştırılmıştır. Sorular çoktan seçmeli, boşluk doldurma ve Likert tipi ölçekle yöneltilmiştir. Araştırmaya katılanlar, öğrencilerin %30'unun verilen ödevleri yapmadığını, dezavantajlı bölgelerde bulunan öğrencilerin ödevleri yapmamaya daha eğilimli olduğunu belirtmiştir. Ailelerin öğrencileri uzaktan eğitime geçişte desteklemesinin kısmen maddi gelirlerine bağlı olduğu ve bunun düşük gelirli aileleri dezavantajlı duruma düşürdüğü belirtilmektedir. Öğretmenler, özellikle engelli öğrenciler ve İngilizce öğrenen öğrencilerin eğitsel çıktıları hakkında endişe duyduklarını bildirmişlerdir. Yazılı dili okumak ve anlamak öğrenme sırasında bir engel oluşturabilmektedir. Dil öğrenen öğrencilere yönelik öğrenme fırsatlarının geliştirilmesi için çevrim içi ders ortamlarının uygun olması gerekmektedir.

Derakhshan (2021), Acil uzaktan eğitimin İranlı yabancı dil öğrencilerinin dil becerileri üzerindeki etkisini araştırmak üzere bir çalışma yürütmüştür. İran'da farklı üniversitelerde 170 İngilizce öğretmenliği ve İngiliz edebiyatı öğrencisiyle gerçekleştirilen çalışmada, maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Açık uçlu anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yürütülen nitel çalışmada veriler tematik analiz yoluyla çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, yabancı dil öğrencilerinin acil uzaktan eğitim sürecinde çeşitli dezavantajlar var zorluklarla karşılaştığı, uzaktan eğitim deneyimi olan öğrencilerin ön deneyimi olmasından dolayı avantajlı oldukları ortaya çıkmıştır. Konuşma becerisinin uzaktan eğitimde en olumsuz etkilenen beceri olduğu, dinleme becerisinin ise en çok olumlu etkilenen beceri olduğu, öğrencilerin yaşanan olumsuzluklar ve zorluklardan dolayı öğretmenleri sorumlu tuttuğu araştırma bulguları arasındadır.

Mu'awanah vd., (2021) araştırmasında, uzaktan İngilizce öğrenimini desteklemek için Zoom programını kullanmanın güçlü yanlarını ve zorluklarını keşfetmeyi amaçlamıştır. Çalışmada, nitel araştırmanın anlatı araştırma deseni kullanılmıştır. 256 ortaokul öğrencisiyle görüşmeler yapılarak toplanan veriler üçleme tekniğiyle doğrulanmıştır. Öğrenciler Zoom programıyla İngilizce öğreniyorken; anlık dönüt alırken yüz yüze iletişim ihtiyacı, öğretmenin yazılı

açıklamalarının tam anlaşılmaması, bağlantı yavaşlığı gibi teknik problemler, maddi yetersizliğin olumsuz etkisi, yalnız öğrenmenin sıkıcı olması gibi sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Olumlu olarak belirtilen görüşler ise; kendilerini daha aktif hissetme ve öğretmene kolay bir şekilde soru yöneltme olmuştur. Öğretmen öğrenci iletişiminin öğrenci motivasyonu üzerinde etkisi olduğu, Zoom üzerinden yapılan sözel açıklamaların yazılı açıklamalardan daha kolay anlaşılır olduğu sonucuna ulaşılmıştır.



3. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma deseni, katılımcılar, veri toplama araçları ve veri analizine ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

3.1 Araştırma Deseni

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmaktadır. Bazı araştırmalar ise bir olgunun insanları nasıl etkilediği, insanlar için ne anlama geldiği, olgu hakkında ne düşündüğü veya kişilerin bu olguya dair deneyimleri üzerine ilerler. Nitel araştırmalar bu yönde derin ve ayrıntılı konularda çalışmaya imkan vermektedir (Patton, 2018). Katılımcıların içerisinde bulunduğu durumu anlamlandırması ve başkaları ile olan etkileşimini, kendi deneyimlerini yorumlaması istenebilir (Creswell, 2020). Bu çalışmada amaçlanan şey pandemi sürecinde öğretmenlerin, öğrencilerin ve yöneticilerin edindikleri acil uzaktan eğitim deneyimlerini nasıl yorumladıklarını belirlemek olduğundan çalışmanın doğası nitel araştırmanın felsefesiyle uyumludur.

Çalışmada nitel araştırma modelinin durum çalışması deseni kullanılmaktadır. Durum çalışması olup bitmiş veya devam eden henüz kalıplaşmamış diğer deyişle olgusallaşmamış durumlar için kullanılır. Fenomenolojide kalıplaşmış durumlar, kavramlar vb. ele alınırken durum çalışmasında henüz fenomen olmamış olaylar, durumlar incelenir. Durum çalışmalarının en önemli özelliği, bir durum içerisindeki ortam, bireyler ve olaylar gibi etmenlerin bütüncül olarak değerlendirilmesi ve durumu nasıl etkiledikleri ile durumdan nasıl etkilendiklerinin odak noktasını oluşturmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Öğretmen, öğrenci ve yöneticilerin pandemi sürecinde İngilizce öğrenme - öğretme deneyimlerinden nasıl etkilendikleri ve bu süreci nasıl etkiledikleri araştırmanın odak noktasını oluşturmaktadır.

3.2 Katılımcılar

Bu araştırmanın katılımcıları, olasılıksız örnekleme çatısı altında amaçlı örnekleme yöntemi ile araştırmaya dahil edilmiştir. Patton (2018), stratejik ve amaçlı olarak bilgi açısından zengin durumların amaçlı örnekleme yöntemiyle ortaya konulabileceğini belirtmektedir. Bu nedenle bu çalışmada farklı okul türlerini ve onların pandemi dönemindeki uzaktan İngilizce öğretimi deneyimlerini yansıtabilecek bir örneklem seçimine gidilmiştir. Her okul türünde farklı deneyimlerin yaşanabileceği varsayımıyla mümkün olan en fazla deneyimi araştırmaya yansıtmak hedeflenmiştir. Bu nedenle seçilen örnekleme tekniği amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitliliktir. Patton (2018)'e göre maksimum çeşitlilik, “çeşitliliğin büyük ölçüde geniş kapsamlı olan merkezi temaları yansıtmayı ve tanımlamayı amaçlamaktadır.” Böylelikle, büyük bir çeşitlilikten alınan küçük bir örneklem beraberinde benzersiz ve ayrıntılı açıklamalar ile ortak temaları getirebilecektir. Bu bağlamda araştırmada Batı Karadeniz bölgesinde bir il merkezine bağlı Fen Lisesi, sınav puanıyla öğrenci alan Anadolu Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, adrese dayalı öğrenci alan Anadolu Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi ile Spor Lisesi'nde uzaktan eğitim ile İngilizce dersi alan 9., 10. ve 11. sınıf seviyesinde 19 öğrenci, her kurumdan ders veren toplam 7 İngilizce öğretmeni ve aynı okullardan 6 kurum yöneticisi araştırmanın katılımcılarını oluşturmuştur.

Katılımcı yöneticilerin belirlenmesinde öğretim süreçleriyle ilgilenmesi dikkate alınmış; bu görevi üstlenen müdür ya da müdür yardımcısına ulaşılmış, gönüllülük esası dikkate alınarak 6 okuldan 6 yönetici ile görüşülmüştür. Yöneticilerden İngilizce öğretmenlerine ulaşabilmek için iletişim bilgileri alınmış, görüşmeyi kabul eden 7 İngilizce öğretmeniyle görüşme yapılmıştır. Katılımcı öğrencilerin seçiminde öğrencilerin farklı seviyelerden olması, cinsiyet dağılımı, teknolojik altyapılarının yeterli veya yetersiz olması, derse devamlılıklarının olup olmaması ve ders içi katılım gösterip göstermedikleri ölçüt olarak belirlenmiştir. Teknolojik altyapı konusunda görüşme sırasında öğrencilerden alınan bilgiler; derse devamlılık ve ders içi katılım konusunda öğretmenlerden alınan geri bildirimler tabloya yansıtılmıştır. Öğretmenlerden bu ölçütlere uyan öğrencilerin iletişim

bilgileri alınarak onaylarıyla 19 öğrenciyle görüşme yapılmıştır. Belirtilen ölçütlere göre öğrencilerin dağılım durumu Tablo 3’de görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcı Öğrencilerin Dağılım Tablosu

SIRA NO	OKUL	ÖĞRENCİ	SEVİYE	CİNSİYET		TEKNOLOJİK ALTYAPI		DERSE DEVAMLILIK		DERS İÇİ KATILIM	
				E	K	YETERLİ	YETERSİZ	ÇOK	AZ	YETERLİ	YETERSİZ
1	Adrese Dayalı Anadolu Lisesi	ALOGR9E	9	X		X		X			
2	Adrese Dayalı Anadolu Lisesi	ALOGR10K	10		X	X		X			X
3	Adrese Dayalı Anadolu Lisesi	ALOGR10E	10	X		X			X		X
4	Adrese Dayalı Anadolu Lisesi	ALOGR11K	11		X	X			X		X
5	Adrese Dayalı Anadolu Lisesi	ALOGR11E	11	X			X		X		X
6	FEN LİSESİ	FLOGR10K	10		X	X		X			X
7	FEN LİSESİ	FLOGR9K	9		X		X	X			X
8	FEN LİSESİ	FLOGR9K2	9		X	X		X			X
9	FEN LİSESİ	FLOGR11K	11		X	X		X			X
10	SPOR LİSESİ	SLOGR9E	9	X		X		X			X

Tablo 3. Katılımcı Öğrencilerin Dağılım Tablosu - Devam

11	SPOR LİSESİ	SLOGR10K	10	X	X	X	X
12	SPOR LİSESİ	SLOGR11E	11	X	X	X	X
13	Puanla Öğrenci Alan Lise	NALOGR9 K	9	X	X	X	X
14	Puanla Öğrenci Alan Lise	NALOGR1 0K	10	X		X	X
15	Puanla Öğrenci Alan Lise	NALOGR1 1E	11	X	X	X	X
16	AİHL	MLOGR9E	9	X		X	X
17	AİHL	MLOGR9E	9	X		X	X
18	MTAL	NMLOGR1 0K	10	X	X		X
19	MTAL	NMLOGR1 0K	10	X		X	X

Tablo 3'e göre çalışmaya 8'i erkek 11'i kız öğrenci olmak üzere toplam 19 öğrenci dahil edilmiştir. 9. sınıflar seviyesinde 7 öğrenci, 10. sınıflar seviyesinde 7 öğrenci, 11. sınıflardan 5 öğrenci bulunmaktadır. 14 öğrenci teknolojik altyapılarının yeterli olduğunu; 5 öğrenci yetersiz olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin verdiği bilgilere göre 5 öğrencinin derse devamlılığı azken, 14 öğrenci düzenli olarak derslere girmekte ve aktif katılım göstermektedir.

Öğretmen, öğrenci ve yönetici katılımcıların dağılımı Tablo 4'de görüldüğü gibidir.

Tablo 4. Okul Türlerine Göre Katılımcı Dağılımı

	Kişiler	Öğrenci	Öğretmen	Yönetici
Kurumlar				
Fen Lisesi		4	1	1
Puanla Öğrenci Alan Anadolu Lisesi		3	1	1
Adrese Dayalı Öğrenci Alan Anadolu Lisesi		5	2	1
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi		2	1	1
Anadolu İmam Hatip Lisesi		2	1	1
Spor Lisesi		3	1	1
Toplam		19	7	6

Tablo 4'e göre her okuldan bir yönetici, bir okul dışında diğer okullardan bir öğretmen ve daha çok sayıda öğrenci ile görüşme yapılmıştır. Katılımcı öğrencilerin sayısının belirlenmesinde diğer deyişle görüşmenin sonlandırılmasında öğrencilerden gelen cevapların aynışması bir diğer ifadeyle veri doygunluğuna ulaşılmış dikkate alınmıştır.

3.3 Veri Toplama Araçları

Her tür veri kaynağının güçlü ve zayıf yönleri bulunabilmektedir. Bu sebeple araştırmacılar yaptıkları araştırmalarda birden fazla veri toplama aracı tercih edebilmektedir. Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre çeşitleme (triangulation); "farklı veri kaynakları, farklı veri toplama ve analiz yöntemleri kullanarak araştırma sonuçlarının inandırıcılığını arttırmaya yönelik çabalar bütünüdür." Bu araştırmada, öğrenci, öğretmen ve yöneticilerle görüşme yoluyla veri toplanmıştır. Araştırmanın inanırılık ve teyit edilebilirlik özelliğini sağlamak amacıyla araştırmacılar, farklı yöntemler ile farklı kaynaklardan veri toplayabilmektedir (Marshall ve Rossman, 2014). Durum çalışmalarında birden fazla veri kaynağının kullanılması (Yıldırım ve Şimşek, 2013), üç veri toplama tekniğinin kullanılması önemlidir. Bunlar görüşme, gözlem ve doküman analizi olabilmektedir. Bu nedenle araştırmada birbirini

desteklemek diğere deyişle üçleme yapmak ve inanırlığı ve teyit edilebilirliği arttırmak amacıyla öğrenci-öğretmen-yönetici görüşme formları, öğrenci yansıtıcı günlükleri kullanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formları: Patton (2018), araştırmacının, insanlar üzerinde doğrudan gözlemlenemeyen şeyleri bulmak için görüşme tekniğine yöneldiğini ve amacının diğere insanların bakış açılarına ulaşmak olduğunu belirtmektedir. Öğrenci, öğretmen ve yönetici yarı yapılandırılmış görüşme formları ve öğrenci yansıtıcı günlük formu bu çalışmanın veri toplama araçlarıdır. Bu araçların geliştirilmesinde araştırmacılar tarafından hazırlanan taslak formlar Eğitim Programları ve Öğretim bilim dalından dört ve Öğretim Teknolojisi alanından bir öğretim üyesinin görüşüne sunulmuş; buz kırıcı sorunun kısaltılması, yeni bir sorunun eklenmesi, iki sorunun birleştirilmesi, bir sorunun kısaltılması, bir sorunun ayrıştırılması, bir sorudaki anlatım bozukluğunun düzeltilmesi ve bir sorunun daha genel bir ifadeyle başlatılması önerileri formlara yansıtılmıştır. Bu düzeltme ve değişiklikler sonrasında iki İngilizce öğretmeni ve bir lise öğrencisiyle pilot görüşmeler yapılmıştır. Bu uygulamadan alınan geri bildirimlerle soru sayılarında arttırmaya gidilmiş, öğrenci görüşme formunda yer alan soru sayısı 6'dan 14'e; öğretmen görüşme formlarındaki soru sayısı ise 8'den 14 e çıkartılmıştır.

Öğrenci yansıtıcı günlüğü: Dokümanlar nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılabilen önemli bilgi kaynaklarından (Yıldırım ve Şimşek,2013). Bütün bunların yanında, günlükler, mektuplar veya kişisel belgeler doküman analizi için birer belge olabilirler. Patton (2018), katılımcıların doküman ve yazışmalarını okumanın farklı insanların farklı varsayımlarını ve düşüncelerini daha iyi anlamasına imkân verdiğini belirtmektedir. Bu çalışma içerisinde de öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde birkaç ders için yansıtıcı günlük tutmaları istenerek, farklı veri kaynakları bir araya getirilip katılımcıların zihinlerinde oluşan düşünceler olabildiğince ortaya çıkartılmaya çalışılmıştır

Katılımcılara yönelik veri toplama araçları dağılımı Tablo 5'de belirtildiği gibidir.

Tablo 5. Katılımcılara Ait Veri Toplama Araçları

	Görüşme Formu	Yansıtıcı Günlük
Öğretmen	x	
Öğrenci	x	X
Yönetici	x	

Araştırmada öğrenci, öğretmen ve yöneticiler için olmak üzere üç görüşme formu, ve öğrenci yansıtıcı günlüğü yoluyla veri toplanarak üçleme sağlanmaya çalışılmıştır.

3.4 Verilerin Toplanması

Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan araştırma etik onayının (Ek 2) ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Valilik onayı (Ek 1) alınmasıyla aynı il merkezindeki 6 okuldan 2020-2021 eğitim öğretim yılı Bahar döneminde 17.05.2021-18.06.2021 tarihleri arasında zoom uygulaması üzerinden araştırmacı tarafından online görüşmeler yoluyla veri toplanmıştır. Tercih nedeniyle bir okul yöneticisi ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Görüşme süreleri 35 dakika ile 88 dakika arasında sürmüştür. 12 öğrenciden yansıtıcı günlük toplanmıştır.

3.6 Verilerin Analizi

Toplanan nitel veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi, elde edilen verilerin derinlemesine analiz edilmesine imkan vererek önceden belirgin olmayan temaların ve boyutların ortaya çıkmasını sağlar. Bu amaçla veriler önce kavramsallaştırılır, daha sonra ortaya çıkan kavramlar düzenlenerek veriyi açıklayan temalar saptanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu bağlamda görüşme verileri okunarak tümevarımsal bir yaklaşımla kod-kategori-tema belirleme yoluyla analiz edilmiştir. Bu bulguların inanırlığını desteklemek ve teyit edilebilirliğini sağlamak amacıyla; öğrencilerin yansıtıcı günlüklerinden elde edilen veriler, içerik analizinden elde edilen bulgularla karşılaştırılmış; öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşmelerinden birebir alıntılar yapılarak kod ve kategoriler açıklanmış; deşifre edilen içerik nitel araştırma deneyimi olan iki yüksek lisans öğrencisi tarafından birlikte tartışılarak analiz edilmiş ve ortaya çıkan kod-kategori ve temalar üçüncü bir

araştırmacının incelemesine sunularak yeniden tartışılmıştır. Tüm tartışmalar sonucunda anlaşmazlıklar giderilerek analize son hali verilmiştir.



4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri bağlamında elde edilen bulgulara yer verilmektedir.

4.1 Araştırmaya Katılan Yöneticilerin, Covid-19 Pandemi Sürecinde Lise Düzeyinde Uzaktan Eğitimle Yürütülen İngilizce Öğretim Deneyimlerine İlişkin Bulguları

Lise düzeyinde Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretim deneyimlerine ilişkin yöneticilerle yapılan görüşme deşifreleri analiz edildiğinde, elde edilen tema, kategori ve alt kategoriler Tablo 6'da görülmektedir.

Tablo 6. Yöneticilerin İngilizce Öğretim Deneyimlerini Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular

Tema	Kategori	Alt Kategoriler
Uzaktan Eğitim Deneyimlerinin Değerlendirilmesi	Olumlu Deneyimler	Öğretmenlerle ilgili Öğrencilerle ilgili Velilerle iletişim deneyimi Yöneticilerle ilgili Diğer olumlu deneyimler
	Olumsuz Deneyimler	MEB kaynaklı İngilizce dersi kaynaklı Uzaktan eğitimin yapısıyla ilgili Etkileşim ve iletişim ile ilgili Öğretmenler ile ilgili Öğrenciler ile ilgili Veliler ile ilgili Diğer olumsuzluklar

Tablo 6. Yöneticilerin İngilizce Öğretim Deneyimlerini Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular - Devam

Deneyime Yüklenen Anlam	Yabancı /yeni, bilinmeyen Zorlayıcı süreç Otokontrol gerektiren Verimli değil, kötünün iyisi
Süreci İyileştirmeye Yönelik Katkılarını Değerlendirme	Süreci iyileştirme çabası yok Süreci iyileştirme çabası var
Talep ve Öneriler	Daha iyi bir eğitim için talepler Daha iyi bir eğitim için öneriler
Seçme Şansı	Hibrit
Verilirse Eğitim Tercihine İlişkin Karar	Yüz Yüze

Yöneticilerin Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretim deneyimlerine ilişkin değerlendirmeleri “Uzaktan Eğitim Deneyimlerinin Değerlendirilmesi”, “Seçme Şansı Verilirse Eğitim Tercihine İlişkin Karar” temaları altında toplanmaktadır.

“Uzaktan eğitim deneyimlerinin değerlendirilmesi” teması altında yöneticilerin görüşlerinin “Olumlu Deneyimler”, “Olumsuz Deneyimler”, “Deneyime Yüklenen Anlam”, “Süreci İyileştirmeye Yönelik Katkılarını Değerlendirme” ve “Talep ve Öneriler” kategorilerin olduğu görülmektedir.

Uzaktan eğitim deneyimlerin değerlendirilmesi teması altında yöneticilere göre “Olumlu Deneyimler” kendi içinde “Öğretmenlerle İlgili Olumlu Deneyimler”, “Velilerle İletişim Deneyimi”, “Yöneticilerle ilgili olumlu deneyimler”, “Öğrencilerle İlgili Olumlu Deneyimler” ve “Diğer Deneyimler” olmak üzere beş alt kategoride toplanmaktadır. Yöneticiler öğretmenlerle ilgili olumlu deneyimlerini;

- İngilizce zümresinin yenilikçi ve konusuna hakim olması

- Olabileceğin en iyisini yapma çabası
- Öğrenci takibi yapabilmek
- Öğretmenlerin dinamik olması ve teknoloji kullanımına eğilimli yaş grubunda olmaları
- Teknik destek alabilme fırsatının varlığı
- Öğretmenlerin özverili davranarak idari işlemlerde yardımcı rol alması
- Öğretmenlerin gönüllülük esaslı ücretsiz ekstra dersler yapmaları

kodlarıyla açıklamaktadır. Yöneticilerin pandemi sürecinde İngilizce öğretmenleriyle ilgili olumlu deneyim olarak değerlendirdikleri hususların İngilizce öğretmenlerinin yenilikçi, konusuna hakim, teknolojiyi iyi kullanan, dinamik, yöneticilerin talebine cevap veren, gönüllü olarak fazladan ders yapan, öğrenci takibini sürdüren öğretmenler olmaları ve bu süreçte teknik destek alabildikleri bir bilişim öğretmenin varlığı olduğu görülmektedir. Bu kodlara ilişkin yönetici cümlelerinden örnekler şöyledir:

“Bu konuda biz şanslı bir okuluz neden şanslı okuluz? Bizim İngilizce zümremiz oturmuş bir zümre. Arkadaşlar konuya hakimler ve kendi aralarında zümre olarak hazırladıkları değişik ödevlendirme ve performanslarla bu işi güzel yürüttüklerini ben düşünüyorum.” (ALY45K)

“ilk etapta tamamen teknoloji kullanımı ön planda olduğu için kendi okulum adına bunu kolaylaştıran bir husus bence yaş grubu. Özellikle teknoloji kullanımı alanında kendini geliştirmiş ve geliştirmeye müsait bir yaş grubuyla çalışıyor olmamız bence. Öğretmen kadromuz son derece dinamik yaş grubundan ibaret...bu bence kolaylaştırıcı nedenlerden biriydi.” MLY39K.

“...öğretmenlerimiz açıkçası olaya çok hızlı bir şekilde adapte oldular idarecilerimiz de aynı şekilde. Hızlı bir şekilde adapte olunabilmesi bizim biraz daha uzaktan eğitimi daha iyi yapmamız konusunda bir kolaylaştırıcı etmen oldu. Öğretmenlerimiz daha önceden böyle bir durumla karşılaşmalar da adaptasyon sürecini hızlı bir şekilde hep beraber geçirdik...” NALY38E.

“...öğretmenlerimizden yine son sınıflara yönelik tamamen gönüllülük esası olmak üzerine istekli öğrencilerimizle akşam saatlerinde edebiyat tarih coğrafya ve diğer 3 dersimizde öğretmenlerimiz hiçbir ücret dahi talep etmeden eğitime devam ediyor. Nerdeyse her akşam 1 ders olmak üzere saat 8.30-9.00 da başlıyorlar, son sınıf öğrencilerimize hiç bir ücret dahi talep etmeden soru çözümü, soru çözümü üzerinden konu anlatımlarını devam ettiriyorlar.” NMLY45E.

Yöneticilerin olumlu deneyim kategorisi altında yer alan diğer alt kategori “velilerle iletişim deneyimi”dir. Bu alt kategori altında yöneticilerin olumlu değerlendirmelerini şu kodlarla açıkladıkları görülmektedir:

- Veliler ve yöneticiler arasındaki iletişimin kolaylaşması
- Velilerden öğrencileri derse katma ve takip taleplerine yanıt verilmesi

Yöneticilerin velilerle iletişim deneyimlerinde olumlu değerlendirdikleri hususlar; öğrencilerle ve eğitim öğretim süreciyle ilgili olarak velilere toplu mesajlaşma uygulamalarıyla ulaşılabilmesi, öğrencilerin devamsızlık ve öğrenme süreçleriyle ilgili çevrimiçi veli toplantılarının yapılabilmesi olmuştur. Diğer deyişle veli takibinin arttığı, velilerin öğretmenlere ulaştıkları gibi aynı şekilde yöneticilere ulaşım bilgi alabilmelerinin kolay olduğu öne çıkmaktadır. Bu kodlara ilişkin yönetici cümlelerinden örnekler şöyledir:

“...whatsapp gruplarında olsun diğer gruplarda olsun öğretmenlerimizin telefonları aynı şekilde velilerin telefonları öğretmenlerimize sunuldu. Öğretmenlerimizinki zaten velilerde vardı. Bu noktada hani hiç olmadığı kadar velilerle birebir iletişim halinde olmak durumunda kaldı öğretmenlerimiz. Yani bir öğrenci derse katılmıyorsa, verilen ödevleri yapmıyorsa belki normalde olduğundan biraz daha fazla. Çünkü mesaj işinizi halletmenize yardımcı oluyor ya da bir telefon açılıyorsunuz kısa bir görüşme bunu sağlıyor.” FLY44K.

“...yoklamalar alınıyor da veliye bildirme açısından gün gün yoklama alıp normal yüz yüze eğitim gibi cuma günleri o haftanın derse katılmayan ya da az katılan öğrencilerin direk velilerine bildirdik. Şu derse geldi, şu derse gelmedi diye... Biraz olsun katılımı arttırdı...” SLY39E.

“Bir öğrenci derse katılmıyorsa öğrencinin biraz daha derse katılması için teşvik edilmesi yönünde beklentiler oluşuyor veliden. Ya da çocuk yaşadığı teknik sorunları, problemleri bahane ederek derse katılmamazlık edebiliyor. Bunun takip edilmesi için biz dönüşler yaptığımızda velilere derse katılmıyor ya da derse hiç girmiyor şeklinde, tabi ki velilerin hoşuna gidiyordu. "Teşekkür ederiz bilgilendirme yaptığımız için, ben ilgileneyeğim" şeklinde. Olumlu dönüşler oluyordu.”FLY44K.

Yöneticilerin olumlu deneyim teması altında yer alan üçüncü kategori “Yöneticilerle ilgili olumlu deneyimler”dir. Bu kategori altında yöneticilerin olumlu değerlendirmelerini şu kodlarla açıkladıkları görülmektedir:

- Yöneticilerin süreci kolaylaştırma çalışmaları ve hızlı adaptasyonları
- Zorunluluk kaynaklı iyi deneyimler edinme

Yöneticilerin olumlu değerlendirdikleri hususlar yöneticilerin süreci kolaylaştırmak amacıyla yaptıkları çalışmalar ve zorunluluktan dolayı iyi deneyimler edinilmesi olmuştur. Yöneticilerin öngörüye sahip olarak süreç içerisinde uzaktan eğitime dair düzenlemeler yapması, öğrenci ve öğretmen motivasyonlarını artırma yönündeki faaliyetleri, MEB’de görevli olan üst yöneticilerin, kurum yöneticilerini bu süreçte yalnız bırakmayarak desteklemesi, kurum yöneticilerinin de öğretmenlere gerek teknolojik olarak gerekse manevi olarak destekte bulunmaları, çevrimdışı materyallerle ek öğrenme desteklerini sağlamaları ve öğretmenlere teknolojiyi kullanma konusunda rehberlik edebilmeleri ve uzaktan eğitime hızlı adaptasyon sağlamaları süreci kolaylaştıran etmenler olmuştur. Bu kodlara ilişkin yönetici cümlelerinden örnekler şöyledir:

“...bu canlı ders konusu tam yaygınlaşmadan geçen senenin mart ayındaki sürecin hemen akabinde öğretmenlerimize biz özellikle son sınıflarla alakalı desteklemeleri için program yaptık. O programlarda öğretmenlerimizden çocukların üniversite hazırlık noktasında eksik kalmamaları için canlı dersleri biz aslında bakanlıktan önce başlattık...” NMLY45E.

“...biz 5 müdür yardımcısı olarak çalışıyoruz bulunduğum okulda. Bu arkadaşlarımız da hepimiz de aynı şekilde teknolojiyi kullanabilir ve öğretmen

arkadaşlara rehberlik edebilir durumdayız. Dolayısıyla hani bunlar da bence kolaylaştırıcı hususlardan biriydi.” MLY39K.

“Biz de öğretmenlerimiz gibi aniden sürecin içerisine girmek zorunda kaldık. Biz de onlar gibi birçok şeyi zorunluluktan dolayı öğrenmek zorunda kaldık. Ama tahminim şu bundan sonra ister eba olsun ister zoom platformu olsun milli eğitimimizin ayrılmaz bir parçası olduğunu düşünüyorum. Çünkü her an istediğimiz zaman bir sınıfı ya da bir topluluğu toplayıp bir eğitim verebiliyorsunuz. Ben de oldukça ileriki dönemlerde kullanışlı olacağını ve eğitime renk katacağını düşünüyorum.” NALY38E.

Yöneticilerin olumlu deneyim teması altında bulunan dördüncü kategori “Öğrencilerle İlgili Olumlu Deneyimler”dir. Bu alt kategori altında yöneticilerin olumlu değerlendirmelerini öğrencilerin donanım erişiminin kolay olması koduyla açıkladıkları görülmektedir:

Öğrencilerin uzaktan eğitimin temel dayanağı olan teknolojik donanım erişmelerinin kolay olması sürecin olumlu bir şekilde ilerlemesine yardımcı olan birer etmen olmuştur. Bu koda ilişkin yönetici cümleleri şu şekildedir:

“bizim öğrenci kitlemizin maddi açıdan biraz daha böyle yani yüzde 90 oranında maddi açıdan orta ya da üst gelir seviyesine ait olması bizim işimizi kolaylaştırdı. Neden? internet sorunu yaşamadı öğrencilerimiz. Bilgisayar tablet telefondan derslere katılabildiler. Yani bizde dezavantajlı öğrenci sayısı oldukça azdı. 2. olarak bizim okulumuz genel olarak da iyi bir okul olduğundan örneğin biz sınıflarımızda kamera ve ses sistemi kurup sınıfları 2 ye bölüp ders işleyebildik. Buda yine maddi durumla ilgili. Kamera ve ses sistemini sağlayıp sınıf ortamını eve yansıtık. Biz avantajlı bir okulduk bu açıdan.” ALY44K.

Yöneticilerin olumlu deneyim teması altında yer alan son kategori “Diğer Olumlu Deneyimler”dir. Bu kategori altında yöneticilerin olumlu değerlendirmelerini şu kodlarla açıkladıkları görülmektedir:

- İngilizcenin yapısının uzaktan eğitime daha uygun olması

- Sınıf öğrenci mevcudunun azlığına bağlı takip kolaylığı
- Öğrencilerin iyi not almasının kolaylaşması
- Okulun teknik altyapısının iyi olması
- Okulun kolay ulaşılabilir konumda olmasıyla uzaktan eğitim faaliyetlerinin altyapı eksikliği yaşanması durumunda okulda yürütülebilmesi
- Uzaktan eğitimin altyapı eksikliği olan okullar için avantaj durumuna gelmesi
- Teknolojiyi çok kullanan yaş grubundaki öğrencilerle çalışıyor olmanın kolaylaştırıcılığı
- Uzaktan eğitimde zaman-mekan sınırlamalarının olmaması

Yöneticilerin “Diğer olumlu deneyimler” kategorisi altındaki olumlu değerlendirmelerinin İngilizcenin yüz yüze eğitimde de benzer teknolojileri kullanarak yürütülmesine, bu yönüyle dersin yapısının uzaktan eğitime uygun olmasına, okulun merkezi ve kolay ulaşılır olması nedeniyle öğretmenlerin okula kolay erişerek uzaktan eğitimi okuldan yapmalarına, okulun yüz yüze eğitimdeki donanım eksikliklerinin uzaktan eğitimde etkisini yitirmesine, öğrenci katılımının liseye yeni başlamış gruplarda yüksek, diğer grupların da alan derslerinde üniversiteye hazırlık endişeleri sebebiyle yüksek olmasına, öğrencilerinin donanıma kolay erişmelerine, teknik altyapı sorunu yaşamamalarına, öğrenci mevcutları az olduğundan öğrenci takibinin kolaylaşmasına, öğrencilerin bu süreçte daha yüksek notlar almalarının kolaylaşmış olmasına, uzaktan eğitimin zaman kaybı ve mekan sorunlarını azaltmasına bağlamaktadır. Bu kodlara ilişkin yönetici cümlelerinden örnekler şöyledir:

“Bizim öğrenci kitlemizin maddi açıdan biraz daha böyle yani yüzde 90 oranında maddi açıdan orta ya da üst gelir seviyesine ait olması bizim işimizi kolaylaştırdı. Neden? internet sorunu yaşamadı öğrencilerimiz. Bilgisayar tablet telefondan derslere katılabildiler. Yani bizde dezavantajlı öğrenci sayısı oldukça azdı. 2. olarak bizim okulumuz genel olarak da iyi bir okul olduğundan örneğin biz sınıflarımızda sınıf ortamındaki öğrencilerin şöyle deyim daha doğrusu evdeki öğrencilerin sınıf ortamını yaşayabilecek kamera ve ses sistemi kurup sınıfları 2 ye

bölüp ders işleyebildik. Buda yine maddi durumla ilgili. Kamera kaliteli bir kamera alınır. Ses sistemini sağlayıp sınıf ortamını eve yansıttık. Biz avantajlı bir okulduk bu açıdan.” ALY44K.

“Şehir içerisinde olmamızdan kaynaklı, ifade ettiğim gibi altyapı konusunda sıkıntı yaşamadık. Ulaşım noktasında sakin bir yerdeyiz, aracı olan öğretmenlerimiz için çok sıkıntı yok artık dolmuşla da gelinebiliyor. Bundan dolayı bu da bize bir avantaj sağladı. Öğretmenlerimiz o yüzden bu pandemi sürecinde dışarı çıkmaya izin verilen süreçte gelip okuldan çok ders anlatan öğretmenimiz vardı. Jeopolitik konumuz da bizim için bir avantaj oldu.” NMLY45E.

“...devamsızlık sıkıntısı 11/12 lerde yaşamadık. 9 lar yeni okula başladıkları için tüm ders baranşlarında devamsızlık en az olduğu gruplardır. 9 lar genellikle iyi bir şekilde derse katıldı. 10.sınıflarda tabi geçen sene mart ayında bıraktık onları. hala görmedik onları öyle bir sıkıntımız var ama 10 larda da katılımın iyi olduğunu öğretmenlerimizden geri dönüt olarak aldık biz de takip ettik. Dediğim gibi alt sınıflarda zaten her zaman derslere katılım daha iyi oluyor üst sınıflarda özellikle alan seçenerek ders katılımı daha iyi.” NALY38E.

Uzaktan eğitim deneyimlerin değerlendirilmesi teması altında yöneticilere göre “Olumsuz Deneyimler” kategorisi “MEB Kaynaklı”, “İngilizce Dersi Kaynaklı”, “Uzaktan Eğitimin Yapısıyla İlgili”, “Altyapıyla İlgili”, Etkileşim ve İletişim ile İlgili”, “Öğretmenler ile İlgili”, “Öğrenciler ile İlgili”, “Veliler ile İlgili” ve “Diğer Olumsuz Deneyimler” olmak üzere dokuz alt kategoride toplanmaktadır. Yöneticiler MEB kaynaklı olumsuz deneyimlerini;

- Uzaktan eğitime hazırlayıcı eğitim eksikliği ve el yordamıyla kendi kendine öğrenme zorluğu
- MEB tarafından süreçte yapılan ani değişiklikler ve sonuçları ile açıklamaktadırlar.

MEB’in öğretmenler ve yöneticiler için sürece hazırlayıcı ön eğitimler tasarlamada geç adım atmasının, eğitim öğretim paydaşlarının süreci kendi kendilerine deneyimleyerek öğrenmelerine yol açmasına sebep olduğu görülmektedir. Bakanlığın ani değişen kararlarının yöneticiler ve öğretmenleri zor

durumda bıraktığı, öğrencilerin kamera ve mikrofon açma ve devam mecburiyetlerinin olmamasının uzaktan eğitimin öğrenciler üzerinde ciddiyeti azaltmasına sebep olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin lehine uygulanan sınav politikalarının, öğretmenlerin yaptırım gücünü ellerinden alarak uygulanan kararlar karşısında değersiz hissetmelerine ve “boş vermişlik” durumlarının artmasına sebep olduğu, değerlendirme süreçleri ile ilgili alınan bir dönemin notunu tüm yıl için kullanma gibi kararların öğrencilerin derse karşı tutum ve yaklaşımların değişmesine sebep olduğu görülmektedir. Bu kodlara ilişkin yönetici cümlelerinden örnekler şöyledir:

“...uzaktan eğitim adına hiç bir bilgilendirme yapılmadı, öğretmenler kendi kendine bu işi öğrendi. Ne üstten bakanlıktan bu yönde bir eğitim verdi, aslında çok güzel hizmet içi eğitimler var ama bu hiç düşünülmedi. Örneğin zoom’u biz yeri geldi öğrencilerden öğrendik.” ALY45K.

“...üst yönetim yöneticisi aslında alt tabakada oluşan sorunların çok da geçerliliği olmayan büyütülen sorunlar olarak düşündüğünü biliyoruz aslında malesef bunu dile de getiriyorlar. Ya da bizde oluşan algı böyle; bizi yeterince ciddiye almıyorlar gibi düşündüğümüz hususlar oluyor... Ben kendi adıma herhangi bir öğretmen arkadaşımız ya da herhangi bir velinin gelip de herhangi bir sıkıntıyla ilgili bir şeyden bahsettiğinde onun söylediği şeyi değersizleştirmiyorsam onu anlamaya çalışıp empati kuruyorsam o zaman ben bu süreci kolaylaştırmışım diye düşünüyorum. He ama Türkiye geneline baktığımızda siz hiç değersiz hissetmediniz mi diye sorarsanız yönetici olarak üst yönetimlerim açısından, elbette ki böyle düşündüğüm böyle hissettiğim zamanlar oldu..” MLY39K.

“...işlenen konulara binaen özet çalışmalarla çocukları yönlendirdik ve bu özet çalışmaların bir özeti niteliğinde de herkesin koşulunu ve imkanını göz önünde bulundurmak adına ve kolaylaştırmak adına çok basite indirgenmiş sınavlar hazırladık ingilizce dersi için...konu müfredat daha kısaltıldığı için sınav yaptığımız ilk dönemin sonunda yani mart ayında eylülde kasıma kadar işlenmiş olan konulardan çocukları sorumlu tuttuk. Dolayısıyla evet çocukların ölçme değerlendirmesini kolaylaştırdı ama uygulama esnasında bizimle ilgili bir

kolaylaştırma zorlaştırma değil ama dersi basite indirgeme mevzu bahis oldu diyebilirim.” MLY39K.

Yöneticilerin “İngilizce Dersiyle İlgili” olumsuz değerlendirmeleri;

- İngilizcenin beceri bazlı ve çok aktivite gerektiren yapısının uzaktan eğitime uygun olmaması
- İngilizce dil becerilerinin uzaktan eğitimle değerlendirilmesinin zorluğu

kodlarıyla açıkladıkları görülmektedir.

Yöneticilerin İngilizce dersi ile ilgili olumsuz deneyimlerini İngilizce'nin yapısal olarak uzaktan eğitime uygun bulunmamasına, İngilizceyi beceri bazlı değerlendirmede zorluk yaşanmasına ve öğrenciyi aktif tutmak amacıyla çok çeşitli türde aktiviteler kullanılmasına bağladıkları görülmektedir. Bu kodlara ilişkin yönetici cümlelerinden örnekler şöyledir:

“...çok diyalog isteyen konuşma isteyen bir ders. Dolayısıyla bir matematik dersinde bir problemi kendiniz görünmeden bile tahtada çözüm şurada şu diye anlatarak çözüp gösterebiliyorsunuz çözümünü. Ama bizim beden dili yüz mimiklerinden tutun işte o seslerin çıkartılması vs. bunlar biraz daha kanlı canlı yapılması gereken şeyler olduğu için elektronik ortam, evet hani video izleme, bir şey dinleme bir dinleme metni vs. bunları da sağlayamıyor ortam. Ama etkileşim de dediğim gibi beden dili, konuşma, diyalog bunlar da çok önemli olduğu için ister istemez tam böyle olması gerektiği gibi olmuyor.” FLY44K.

“...örneğin vermemiz gereken uygulama notu vardı bu uygulama notu için (öğretmenler) çocuklarla yüz yüze geliyorlar konuşacaklar, speaking yapacaklar işte ne biliyim listenin yapacaklar writing yapacaklar. Bunların hiç birisini yapma imkanına sahip olamadılar. Zaten uzaktan eğitimde biz bilgisayarın karşısına çocukların yarısını zor getiriyoruz. Ulaşmak mümkün olmayınca diğer yarısına ulaşamayacağımız için uygulama notlarıyla alakalı zümrede karar almak zorunda kaldık. Sınavın içerisine yedirerek o şekilde İngilizce dersiyle ilgili o kısımdaki

eksikliğimizi tamamlamak için zümre kararıyla karar almak zorunda kaldık. Bu da İngilizce eğitimi için olumsuz bir durum tabi ki.” NMLY45E.

Yöneticilerin “Uzaktan Eğitim İle İlgili” olumsuz deneyimlerine ait kodlar şu şekilde verilmektedir;

- Ders süreleri ve ekran karşısında odaklanma zorluğu
- Uzaktan eğitimin yapısı kaynaklı sağlıklı ölçme değerlendirme yapılamaması
- Öğrenci takibinin zorlaşması
- Öğretmenin artan iş yükü
- Zihinsel yorgunluğun artması

Yöneticiler olarak ekran karşısında odaklanma zorluğuna ve sağlıklı ölçme-değerlendirme yapılamamasına dikkat çekmişler, uzaktan eğitimde daha fazla çaba sarf edilmesi gerektiğini ve bunun da daha fazla zihinsel yorgunluk ve iş yükü getirebildiğini vurgulamışlardır. Uzaktan eğitim sürecinin verimli olmadığı “kötünün iyisi” tabiriyle dile getirilmiş, uzaktan eğitim yapısının İngilizce dil becerilerinin yapısına uymadığı vurgulanmıştır. Yine ders sürelerini sağlıklı ayarlama zorluk yaşanmasıyla bu sürecin olumsuz deneyim olarak edinilmesine yol açmıştır. Bu düşünceleri destekleyen örnek cümleler;

“30 dk ders sürelerimiz. Yok aslında ne fazla dendi, ne az dendi ama öğretmenlerimizden oldu tabi ki. 30 dk da başta yoklama alıyoruz, bir 5 10 dk geçiyor sonra tam derse başladık derken bakıyoruz ki ders bitti... ama öğrenci de 30 dk nın yeterli olduğunu biraz daha uzarsa çok sıkığını, çocukların çok yorulduğunu, gözlerinin yandığını işte hatta duruş bozukluklarının baş gösterdiğini velilerden duyduk. 30 dk aslında ideal bir süreç. Fazlası öğrenciyi çok rahatsız ediyor, azı da öğretmen açısından gerçekten biz yoklama almak zorundayız. Başta bir kısmı öğrencinin gelmesini bekliyoruz derse. Zaman geçiyor...” ALY45K.

“...işlenen konulara binaen özet çalışmalarla çocukları yönlendirdik ve bu özet çalışmaların bir özeti niteliğinde de herkesin koşulunu ve imkanını göz önünde bulundurmak adına ve kolaylaştırmak adına çok basite indirgenmiş sınavlar

hazırladık ingilizce dersi için...konu müfredat daha kısaltıldığı için sınav yaptığımız ilk dönemin sonunda yani mart ayında eylülde kasıma kadar işlenmiş olan konulardan çocukları sorumlu tuttuk. Dolayısıyla evet çocukların ölçme değerlendirmesini kolaylaştırdı ama uygulama esnasında bizimle ilgili bir kolaylaştırma zorlaştırma değil ama dersi basite indirgeme mevzu bahis oldu diyebilirim.” MLY39K.

“Uzaktan eğitimin elbette ki şu mevcut şartlarda kötünün iyisi diyebiliriz...normal zamanla karşılaştıralım, bence karşılaştırılmayacak kadar normal eğitim kat kat daha önemli ve iyi. Bunu gördük hep beraber gördük yani velisi öğrencisi öğretmeni idarecisi. Çünkü hiçbir şey dediğimiz gibi normal zamanda olduğu gibi belki tat vermiyor. Verimli olduğunu düşünmüyorsun evet bir şeyler yapıyorsun ama bunlar tam böyle içinize sinmiyor, öyle söyleyebilirim.” FLY44K.

Yöneticiler “Etkileşim Ve İletişim İle İlgili” olumsuz deneyim değerlendirmelerini;

- Veli etkileşiminin ve iletişim etkililiğinin azalması
- Öğrenci-Öğretmen iletişimin yetersizleşmesinin ve etkisizleşmesinin aksamalara yol açması
- Öğrenciler arası sosyal etkileşim eksikliğinin yarattığı sonuçlar kodlarıyla açıklamaktadırlar.

Etkileşim ve iletişim ile ilgili olarak yöneticiler veli ve öğretmenlerin yöneticilerle iletişiminde azalmalar gözlemlemiş, sosyal etkileşim eksikliğine dayalı bazı sonuçların ortaya çıktığını belirtmişlerdir. Buna yönelik açıklayıcı cümle şu şekildedir;

“...Çünkü dokunamadığımız zaman öğrenciye o kısmı halledemiyoruz. Dokunmamız gerekiyor hele bizim okulumuzda öğrencimizin sosyo-ekonomik yapısından dolayı yüz yüze olmamız lazım uzaktan kimi şeyleri halledemiyoruz çözemiyoruz. Bizim öğrencimiz biraz ite ite başarıya sürükleniyor, bunu da uzaktan yapmakta zorlanıyoruz güçlük çekiyoruz.” NMLY45E.

“Eğitim bir süre sonra dediğim gibi çok sıradanlaştı. Öğrenci yine ekran başında dediğim gibi insani bir olay ortada yok. Makinaymış gibi ekran karşısına öğretmen anlatıyor siz dinliyorsunuz sınıf arkadaşlarınızla bir etkileşim yok sınıf havası yok dediğim gibi bu şekilde uzaktan eğitimde güdülenme anca öğrencinin kendi kendini güdülemesi gerekiyor. Bunu öğrenci ne kadar geçkeleştirebiliyor?”NALY38E.

Yöneticilerin “Öğretmenler İle İlgili” olumsuz deneyimlerine dair değerlendirmeleri şu kodlarla açıkladıkları görülmektedir;

- Uzaktan eğitimde öğrencileri nasıl canlı tutacağını bilememe
- Öğretmen merkezlilik
- İşleri ev ortamından yürütmenin zorluğu
- Öğretmen ders denetlemelerinin yapılamaması ve sürecin bazı öğretmenlerce suistimal edilmesi

Öğretmenlerin uzaktan eğitime yabancı olmasıyla öğrencileri eğitim süresince nasıl aktif tutacaklarını bilmemeleri olumsuz deneyimlerin edinilmesine sebep olmuştur. Yine bu sebeple derslerde daha çok öğretmenlerin aktif olması, öğretmen ders denetimlerinin yöneticiler tarafından yapılamaması ve bazı öğretmenlerin bu durumu suistimal etmeleri, öğretmenlerin dersleri ev ortamından vermesinin getirmiş olduğu zorluk ile ilgili edinilen olumsuz deneyimler öğretmenler ile ilgili oluşan olumsuz deneyim örneklerindedir. Bu duruma yönelik açıklayıcı cümle;

“...(yüz yüze eğitimde) en azından koridordan geçerken yani ders işlenip işlenmediğini hissedebiliyorsun. Ama uzaktan eğitimde öğretmen yoklamayı getiriyor işledim diyor. İşlemiştir işlememiştir kalkıp her öğretmenin de dersine şifre isteyerek girmekten yana değilim. Rahatsız edici bir durum olduğunu düşünüyorum. Benim daha önce çalıştığım okullarda oluyordu çat kapı içeri giren idareciler. Çok mantıklı bulmuyorum güven önemli ama bu konuyu da suistimal eden öğretmenler olduğunu görüyorum ve biliyorum yani o da insanı üzüyor eğitim camiasında böyle bir mesleğin olmasını istemezdim açıkçası. O konuda zor yani. Dersi işleyip işlemediği konusunda denetleme çok yapamıyoruz.” SLY39E.

“şimdi siz bir slayt açtınız diyelim ben burda sadece dinleyici olarak duruyorsam buradan bir süre sonra kopuyorum. Aynı durum 15-18 yaş aralığındaki çocuklar için de geçerli maalesef. O ortamı zinde tutabilmeyi sağlayabileceğimiz hususlar neyse bence o konuda bir bilgilendirme alınmalı ve elzem olan bence o şu anda. ...video açtım slaytı açtım her ne açtıysam karşıdaki kişiye etkileşime geçemediysem o zaman çok da fazla bir anlam ifade etmemiş oldu.”MLY39K.

Yöneticilerin “Öğrenciler İle İlgili” olumsuz deneyim değerlendirmeleri aşağıda verilen kodlarla ifade edilmektedir;

- İngilizce'nin okulda değersiz görülmesine bağlı olarak yüz yüze uzaktan eğitim farkının oluşmaması
- Öğrencilerin dersin puan getirisine göre dersi önemsizleştirilmesi
- Sınıflar arası rekabetin ortadan kalkmasıyla öğrencinin ders talebinin ortadan kalkması
- Ders katılımının az olması
- Öğrencilerin alan dışındaki dersleri önemsememesi
- Öğrencilerin ders süresince ekran başında kalmamaları

İngilizce'nin okulda öğrenciler tarafından değersiz görülmesine bağlı olarak öğrencilerin uzaktan eğitimde de aynı mantıkla hareket etmesi ve bundan dolayı yüz yüze İngilizce öğrenimi ile uzaktan İngilizce öğrenimi arasında bir fark oluşmayışı yöneticiler tarafından dile getirilen bir durumdur. Öğrencilerin İngilizce dersinin puan getirisine göre dersi önemsizleştirmeleri, derslere katılmamaları veya çeşitli bahaneler üretmeleri, ders süresince kameraların da kapalı olmasıyla ilgili olarak ekran başında bulunmamaları süreci etkileyen olumsuz deneyimler olmuştur. Yüz yüze eğitime göre uzaktan eğitimde sınıf rekabetinin ortadan kalkmış ve öğrencilerin ders taleplerinde azalmalar görülmüştür. Yöneticiler bu durumları şu şekilde ifade etmiştir;

“Bizim okulumuzda İngilizce dersi maalesef ön planla olan bir ders değil...İngilizce dersinin uzaktan olması yada yüz yüze olması arasında çok bir fark oluştu mu diye düşünüyorum inanın çok büyük bir fark oluşmamıştır...Yani bu

İngilizce eğitimi deneyimi bence bizim okulumuz için ee çok da fark yaratmamıştır diye düşünüyorum. Çok iyi bir deneyimdi süper ders akışı sağlandı diyebilir miyim? diyemiyorum. Çünkü zaten öğrencinin İngilizce dersine bakış açısı biraz bence farklı...” MLY39K.

“Bizim okulumuz bir anadolu lisesine göre ingilizce dersi için 2 kez dezavantajlı öğrenci bakış açısından. Normal bir okulda zaten öğrenci siz de biliyorsunuz tyt ve ayt ye yönelik derslere bakıyor. İngilizceden soru cevaplamayacağı için o derste bir not alıp geçme hevesinde. Biraz önce de söyledim size sadece çocuk ne düşünüyor? ben iyi bir güreşçiyim iyi bir futbolcuyum ben futbol yaparak geçerim diye düşünüyor. Bu yüzden zaten o derslere karşı bir önyargı var.” SLY39E.

Yöneticilerin “Veliler ile İlgili” olumsuz değerlendirmeleri şu kodlarla ifade edilmektedir;

- Maddi yetersizliklerden dolayı ailelerin eğitimden önce gelen sorunlarının olması
- Velilerin uzaktan eğitimi ciddiye almayarak öğrencileri başka işlere yönlendirmesi
- Velilerin pandemi sürecinde ödev yapma, katılım ve notlar konusunda esneklik taleplerinin olması

Velilerin maddi sorunlar yaşamalarından dolayı eğitim konusunu öncelikli görmemeleri ve ötelemeleri, eğitim konusunda bilinçsiz olmaları, öğrenci ders takibi ve katılımlarına yönelik sorumluluk üstlenmemeleri yöneticilerin olumsuz olarak değerlendirdiği deneyimlerdir. Bu kodlara yönelik yönetici cümlelerinden örnekler şu şekildedir;

“...Şu an veliler tatil modunda dediğim gibi öğrencisini alıp findıkta çalıştırmaya götürüyor...Biz spor lisesiyiz, öğrenci antrenmanda diyor. Okul olsaydı antrenmana nasıl gidecekti? Adı üstünde öğrenci, okulda olacaktı o saatte. Antrenmanını okula göre ayarlayacaktı ama bu uzaktan eğitimde pandemi döneminde bizim derslerimizi kendi işlerine göre ayarlıyorlar. İlkönce kendi özel işleri, antrenmanı...” SLY39E.

“Şimdi yüz yüze eğitimde çok fazla veli işin içine girmiyordu, giremiyordu. Ama şimdi biz derslerimizi evin içinde yaptığımızda öğrenci yüzde yüz veli ile birlikte olduğunda, çok uç istek ve talepler geliyor. Örneğin; "öğrenci yapmadı ödevi ne olur ki bu süreçte çok mu önemli?" şeklinde biz çok veli ile karşılaştık. "Yapmasa ne olur yani bu hastalığın olduğu süreçte yapmasa ne olur?" Ama örneğin yüz yüze eğitimin olduğu bir dönemde velinin bunu söylemeye cesareti kesinlikle olmaz. Ya da örneğin derse katılım noktasında katılmasa ne olur şeklinde velilerden geldi. Bu süreçte veliler çok fazla işin içine girmeye çalıştı. Bizim işimize karışmaya çalıştı.” ALY45K.

Yöneticilerin olumsuz deneyimler kategorisi altında yer alan son alt kategori “Diğer Olumsuzluklar”dır. Bu alt kategori altında yöneticilerin olumsuz değerlendirmelerini şu kodlarla açıkladıkları görülmektedir:

- Meslek derslerine bağlı atölye çalışmalarının uzaktan eğitimde yapılamaması
- İnternet altyapı kaynaklı teknik sorunlar
- Otokontrole dayalı bir öğretimin olmaması ve yönetici kontrolünün rahatsız ediciliği

Yöneticilerin süreçte yaşadıkları diğer olumsuzluklar; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin atölye çalışmalarının uzaktan eğitim aracılığıyla gerçekleştirilememesi, genel olarak yönetici öğretmen veya öğrencilerin alt yapı eksikliğine bağlı sorunlar yaşanması, eğitim sürecinin kendi kontrolünü sağlayan öğretmenler tarafından yürütülmesi gerekliliği ve sürecin yöneticiler tarafından kontrol edilmesinin oluşturabileceği rahatsızlık hissi olarak görülmektedir. Bu kodlarla ilgili yönetici cümlelerinden örnekler şöyledir:

“(İngilizce) özellikle az önce de söylediğim gibi diyaloga konuşmaya çok müsait olması gereken, olmazsa olmazlarımızdan aslında bu, karşılıklı diyalog, iletişim, etkileşim. Bunu dediğim gibi uzaktan eğitim sürecinde bahsettiğim o teknik aksaklıklardan kaynaklı çok fazla yaşayamıyoruz, yapamıyoruz ders sırasında. Öğrencinin kulaklığı olmuyor, kulaklığı bozuk oluyor, internetinde sıkıntı olabiliyor... Sesiniz gidiyor gitmiyor, sizin de yaşadığınız bazı teknik problemlerden öğrenciye ulaşamıyorsunuz... Bizim dersimizde telaffuz çok önemli, mimik, kelimeleri

tekrar etmek vs. dersin başlangıcında sorduğumuz alıştırma soruları hep bunlar diyalog şeklinde geçtiği için belki en fazla etkilenen branşlardan biriyiz diyebilirim ben bu uzaktan eğitim sürecinde.” FLY44K.

“...ben yönetici olarak öyle hissediyorum yani insanları izlemek zorunda kalmak bence bizim kendi insani ilişkilerimiz açısından da iyi bir şey değil. O yüzden dedim zaten bunu otokontrol kelimesi çok güzel benim anlatmak istediğimi anlattı bence. Herkes kendini kontrol ederse zaten bu otokontrol sağlanacak. Ben birilerini izlemek, derse girdin mi derste ne anlattın yani bu bence çok çirkin bir şey bunu ben yapmak istemiyorum. Bunu yapmak zorunda bırakıldığımda öğretmen arkadaşım beni yanlış anlasın istemiyorum. Ben de öğretmenim benim dersim de bu şekilde takip edilsin ben de istemem.” MLY39K.

Yöneticilere göre “Uzaktan Eğitim Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında “Deneyime Yüklene Anlam” kategorisi bulunmaktadır. Bu kategoriye bağlı kodlar:

- Yabancı /yeni, bilinmeyen
- Zorlayıcı süreç
- Otokontrol gerekliliği
- Verimli değil, kötünün iyisidir.

Uzaktan eğitim kavramı yöneticiler tarafından yabancı ve bilinmeyen bir kavram ve zorlayıcı ve verim sağlamayan ancak kötünün iyisi bir süreç olarak değerlendirilmiş, bu sürecin başarılı olması için otokontrolün temel bir gereklilik olduğu ifade edilmiştir. Bu kodlara yönelik yönetici cümlelerinden örnekler şu şekildedir:

“...bence otokontrol anlamına geliyor yani birinin sizi denetlemesini beklemeden bir öğretmen olarak kendi yapmamız gereken dersi en iyi şekilde nasıl yaparım, Ahmet’in sesini hiç duymadım Mehmet kimdi acaba? diye bu sorularla zihnimiz meşgul oluyorsa o zaman bir şeyleri en azından yapma ve başarıma yolunda ilerliyoruz demektir. Ama bu tamamen bu dersi veren kişinin insiyatifindedir yani otokontroldür bence...” MLY39K.

“Yani uzaktan eğitim süreci bilmediğimiz acemisi olduğumuz yabancıları olduğumuz bir kavram. Dolayısıyla bununla alakalı öğretmenlerin verimli ders yapmasını sağlayacak her türlü kaynağa ihtiyacımız olduğunu, eğitime ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum.” FLY44K.

“Bizim için çok yeni bir alandı. Hiç hakim olmadığımız bir alandı bu. Uzaktan eğitim daha önce Türkiye’de denenmemiş bir yöntemdi...Hiç bilmediğimiz bir alanda bir anda bizden uzaktan eğitim sürecini yönetmemiz istendi. ... Hiç bir şeyi bilmeden biz işin içine girdik. Şu şöyle olsa daha iyi olur, bu böyle olsa daha iyi olur mantığıyla tamamen doğaçlama olarak eğitim sürecini yürütmeye çalıştık...bir anda akşam bakanlık bir açıklama yapıyor işte uzaktan eğitime devam edilecek yada yüz yüze eğitime devam edilecek. Planlamasını yarına göre yapın. 1 günde yapılacak planlamalar değil bu, benim için işkence oldu okulun ders programını yapan idareci olarak da benim için bu sene tam bir işkenceydi, bilmediğim bir alan...” ALY45K.

Yöneticilere göre “Uzaktan Eğitim Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında “Süreci İyileştirmeye Yönelik Katkılarını Değerlendirme” kategorisi bulunmaktadır. Bu kategoriye bağlı alt kategoriler;“Süreci İyileştirme Çabası Yok” ve “Süreci İyileştirme Çabası Var”dır. “Süreci İyileştirme Çabası Yok” kategorisine ait kodlar şu şekildedir:

- EBA kullanımıyla ilgili videolar
- Üniversitenin webinarları
- Zoom kullanımı

Yöneticilerin uzaktan eğitim sürecinde MEB ve Üniversite’nin sunduğu olanakların kullanıldığı; bunları EBA, Üniversitenin webinarları ve zoom uygulaması olduğu; bunun dışında ek bir kaynak/materyal/platform arayışına girmediklerini değerlendirdikleri görülmektedir. Bu kodları yansıtan yönetici cümlelerinden örnekler şöyledir:

“Aslında zorunlu olan hizmet içi eğitim seminerleri genelde Eba kullanımıyla ilgili oldu...bunun dışında isteğe bağlı olan hizmet içi eğitim seminerleri tamamen ee.. bize bilgi akışı olarak geldi biz öğretmen arkadaşlarımıza duyurduk katılmak

isteyeni başvuruyla katıldığı seminerler şeklinde oldu...il milli eğitim müdürlüğünün de gene düzce üniversitesindeki öğretim üyeleri ve profesör hocalarımızla düzenledikleri webinarlar oldu aslında. Bu webinarlara kendi branşında öğretmenlerin katılması zorunlu tutuldu ve sonrasında da mesela o günkü semineri kaçırdınız daha sonrasında da il mili eğitim müdürlüğünün sayfasına girip sonradan da vakit ayırıp dinleyebileceğiniz kayıtlı seminerler olarak devam etti.” MLY39K.

Yöneticilerin “Süreci İyileştirme Çabası Var” kategorisine ait kodlar;

- Kendi materyalini hazırlama ve internet sitelerinden faydalanma
- İngilizce zümresiyle materyal paylaşımı
- Teknik donanım eksikliklerini tamamlama yönünde adımlar atma
- EBA erişim noktaları oluşturmaktır.

Yöneticilerin uzaktan eğitim sürecini iyileştirmek amacıyla okullarında kendileri ya da öğretmenler tarafından sağlanan katkılar olarak farklı kaynaklardan yararlanmayı, kendi materyallerini hazırlamayı, İngilizce zümresi içinde paylaşımlarda bulunmayı, teknik donanım eksikliklerini tamamlamaya çalışmalarını ve eğitime ulaşamayan öğrenciler için EBA erişim noktaları oluşturmayı değerlendirdikleri görülmektedir. Bu ifadeleri yansıtan cümlelerden örnekler şöyledir:

“...kendimiz bir takım materyaller hazırladık. Mesela ben 9. sınıflar için kendi sınıfıma hazırladığım dersine girdiğim grubuma hazırladığım internette çeşitli sitelerden edindiğim etkinlikler oldu. Bunları diğer arkadaşlarla paylaştım. Aynı şekilde onların da hazırlayıp bana sundukları benim de onlardan yararlandığım durumlar oldu.” MLY39K.

“...bu konuda gerek sivil toplum kuruluşları gerekse il milli eğitim müdürlüklerimiz gerekse biz okullar olarak okul aile birliği üzerinden öğrencimizin tablettir, telefondur, bilgisayardır, bu gibi eksiklerini giderebildik. Okullarımızda bu konuyla alakalı EBA erişim noktalarını açtık. Yani çocuklarımızın alt yapıdan kaynaklı sorunları olmadığı takdirde bu eğitimlere ulaşmama gibi durumları olmadı.” NMLY45E.

Uzaktan eğitim deneyimlerin değerlendirilmesi teması altında yöneticilere ait son kategori “Talep ve Öneriler” olmuştur ve buna bağlı alt kategoriler “Daha İyi Bir Eğitim İçin Talepler” ve “Daha İyi Bir Eğitim İçin Öneriler” olmak üzere iki alt kategoride toplanmıştır. “Daha İyi Bir Eğitim İçin Talepler” alt kategorisine ait yönetici kodları:

- Öğretmenlerden öğretim sürecinin iyileştirilmesine dair talepler
- Öğretmenlerden ölçme değerlendirmeye dair talepler
- Öğretmenlerden rehberlik çalışmaları yapılmasına dair talepler
- İngilizce öğretmenlerinin yüz yüze eğitim talebi
- Öğretmenlerin velilerle haberleşmesi talebi
- Teknik destek talebi
- Öğretmenlerden öğrenci katılımı takibi
- Öğretmenlerden kamera mikrofon kullanmaya zorlamama talebi
- İdarenin öğretmenlerden yıllık planlarını yetiştirmesi talebi
- Öğretmenlerden öğrencilere olumlu yaklaşılması talebi olarak ifade edilmektedir.

Yöneticilerin uzaktan eğitim sürecinde eğitimi iyileştirmek için öğretmenlerden dersleri canlı ve aktif kılmaları, öğrencilerle iletişimi arttırmaları, öğrenci katılımını takip etmeleri, derslerin verimli kullanılması ve derse zamanında girilmesi, öğrenci seviyesine göre değerlendirme yapılması, not verme sürecinde pandemi koşullarının dikkate alınması, öğrencilerin kamera ve mikrofon kullanmalarında ısrarcı olunmaması, öğretmenlerin öğrencilere olumlu yaklaşması, yıllık planda yer alan kazanımların tamamlanması talebinde buldukları ve okulları için süreçteki aksaklıkların düzeltilmesi amacıyla teknik destek istedikleri; İngilizce öğretmenleri tarafından uzaktan eğitimin verimsizliği nedeniyle Bakanlığın izin verdiği ölçüde derslerin yüz yüze yapılmasının istendiği ifade edilmiştir. Bu kodlara ilişkin yönetici cümlelerinden örnekler şu şekildedir:

“...bakanlık yüz yüze eğitimi açtığı her an biz yüz yüze eğitimi verebildiğimiz kadar fazla ders vermeye çalıştık. Bu da bizim dil sınıfı öğretmenlerinin isteğiydi çünkü uzaktan eğitimde benim düşündüğümün tam tersine yani İngilizcenin de

uzaktan eğitimle verilebileceğini düşündüğümün tam tersine onlar çok da fazla verim alamadıklarını bu yüzden tüm alan dil derslerinin yüz yüze verilmesini istediler. Biz de onlara bu imkanı sağladık açıkçası.” NALY38E.

“...bir ekrana bakmak yarım saat dahi olsa oturur vaziyette takip etmek takibini beklemek, normalde olduğu gibi öğrencilerden full verim beklemek, dönüş beklemek... yani bunlar biraz daha şeyler. Biraz daha öğrenciyi motive edici onları biraz daha derste turucu, derse devamını arttıracak, devamını getirecek bir yaklaşım tutum içerisinde olmaları konusunda biz öğretmenlerimize tavsiyelerde bulunduk. Not konusunda da aynı şekilde yani evet öğrenciler için de zor bir süreç, bizler için de zor bir süreç Bu sürecin zorluğundan hepimiz haberdarız hepimiz yaşıyoruz. Daha da zorlaştırmadan, daha da çekilmez hale getirmeden dersleri bu süreci eğitimi elimizden geldiğince özellikle çocukları psikolojik anlamda beslenmesi, onlarla bir irtibat iletişim kurulması... Yani bunlara aslında biraz daha önem vermelerini istedik, bekledik. ” FLY44K.

“...alt sınıflarımız biraz daha tolere edilebilir olduğu için onlardan(alt sınıflardan) beklentilerimiz ünitelerini yıllık planlarını yetiştirmek oldu. Zaten uzaktan eğitimin artısı bazı derslerde çok zaman kaybı olmadığı için, öğretmen daha çok aktif olduğu için konularda hatta bazı öğretmen arkadaşlar çok çok ileride olduklarını söylediler. Bu sadece İngilizce dersi için değil diğer derslerde de öyle.” NALY38E.

Yöneticilerin “Talep ve Öneriler” kategorisine ait ikinci alt kategorisi “Daha İyi Bir Eğitim İçin Öneriler” olmuştur. Bu alt kategoriye ait yönetici kodları:

- İyi uygulamaların paylaşımının sağlanacağı ortamların yaratılması
- Bilgi teknolojileri konusunda öğretmenlere seminer verilmesi
- Öğretmenlerin farklı uzaktan eğitim uygulamalarını araştırıp öğrenmesi
- Etkileşimli ve dikkat çeken derslerin planlanması
- Öğrencilerin teknik donanım eksikliklerinin giderilmesi
- EBA’da İngilizce eğitimi için standartlaştırılmış herkesin ortak kullanacağı materyallerin bulunmasıdır.

Uzaktan eğitimin iyileştirilmesi için İngilizce eğitimiyle ilgili olarak yöneticilerin, öğretmenlerin iyi uygulamaları paylaşarak birbirlerinden faydalanmalarını sağlayacakları paylaşım platformlarının oluşturulması, öğretmenlere teknoloji kullanımına dair seminerlerin verilmesi, EBA’da tüm İngilizce öğretmenlerinin erişebileceği ünitelere ait standart materyallerin sunulması, öğretmenlerin kendilerini uzaktan eğitim uygulamaları konusunda yetiştirmesi, derslerini daha etkileşimli ve dikkat çekici olacak şekilde planlamaları ve ders katılımlarını sağlamak amacıyla öğrencilerin teknik donanım eksikliklerinin giderilmesini önerdikleri görülmektedir. Yöneticilerin önerilerini yansıtan cümleler şu şekildedir:

“...Daha konuşmaya dayalı şekilde ya da farklı öğrencilerin yaş seviyesine uygun ilgi çekici videoların kullanılmasını önerebiliriz öğretmenlere...” SLY39E.

“Ebada çeşitli video ve etkinlikler var ama aslında onların içinden ben kendi dersimle ilgili kendi işlediğim konuyla ilgili uygun gördüklerim içinden eleyerek kullanabildiklerimi kullandım kullanamadıklarımı kendim bir yerlerden bulmak durumunda kaldım. Aslında bence ebada ünite ünite ne olabilir biliyor musunuz? Yani benim kendi inisiyatifime bırakılmaksızın uzaktan eğitim dersi devam ediyor 1. üniteyi işliyorum. 1. ünite de kullanabileceğim video olabilir çeşitli speaking etkinlikler olabilir. Bunlar ünite ünite belirlenmiş olmalı. Özel okulların yaptıkları gibi aslında. Eba zaten bir nevi ona benzer bir içerik üretimi söz konusu ebada. Yani beğendiğim bir uygulama. Ama bence İngilizce adına çok yeterli değil... İngilizceyle ilgili bence daha fazla doküman arşivi sağlanmalı bakanlık tarafından.” MLY39K.

Yöneticilerin Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretim deneyimlerine ilişkin değerlendirmelerinde son tema “Seçme Şansı Verilirse Eğitim Tercihine İlişkin Karar”dır. Bu tema altında yönetici görüşleri “Hibrit” ve “Yüz Yüze” olarak iki kategoride toplanmaktadır. “Hibrit” kategorisi altında toplanan kodlar şu şekildedir:

- Beceriye bağlı hibrit
- Teknik sorunların giderilmesi şartıyla hibrittir.

Yöneticilerin İngilizce dersinde hibrit eğitim tercihlerinin okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin bazıları için geçerli olduğu; uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan teknik sorunlardan dolayı hibrit eğitimde aynı sorunların eğitim kalitesini düşürebileceği endişesiyle teknik sorunların giderilmesi durumunda şarta bağlı ve kısmi olarak hibrit eğitimin daha uygun olabileceğini değerlendirdikleri görülmektedir. Yöneticilerin bu kodlara ilişkin cümlelerinden örnekler şöyledir:

“(temel becerilerden bahsediyor)...bir kısmı uzaktan çok güzel yapılabilir dedim ama bir kısmının mutlaka yüz yüze olması gerektiğini düşünüyorum ben. Yani ne işte.. grammar kısmı uzaktan da anlatılır, ama diğer kısımlarında yazma konuşma kısımlarında kesinlikle yüz yüze olması gerekiyor. %30 uzaktan, % 70 yüz yüze diyebilirim.” ALY45K.

“...Öğrencinin bilgisayarı var mı acaba? bu önemli. Mesela fakir çocuklar var ya da telefonu olmayan bile öğrenci var mesela bizim oklumuzda vardı 1-2 tane. Çocuk babasının telefonundan derse giriyor. Cihaz sıkıntısı olan öğrenciler var. Eğer onlar giderilirse İngilizce dersi uzaktan eğitim şeklinde verilebilir. En azından belli bir saati uzaktan belli bir saati yüz yüze olabilir.” SLY39E.

Yöneticilerin eğitim tercihlerine ilişkin “Yüz Yüze” alt kategorisi altında toplanan kodlar:

- İngilizce öğretmenlerin yüz yüze eğitimi tercih etmesi
- Yüz yüze eğitim daha uygun kodlarıdır.

Yöneticilerin uzaktan eğitim sürecinde İngilizce öğretmenlerinin verim alamadıklarını belirterek yüz yüze eğitime geçmek istemelerini, bakanlığın onayladığı sürelerde bu taleplerin yerine getirildiğini ve İngilizcenin temel beceri yapısına bağlı olarak da yine yüz yüze eğitimi daha uygun değerlendirdikleri görülmektedir. Bu ifadeleri yansıtan yönetici görüşleri şu şekildedir:

“(İngilizce öğretmenlerinden bahsediyor)...Onlar illa ki yüz yüze daha faydalı olduğunu düşünüyorlar. İngilizce öğretmenlerimizden 12 dil sınıflarından bu şekilde dönüşler alıyoruz. Onlar tabii işin daha fazla içinde. Görüntüleri daha çok

görüyorlar. Onlar uzaktan eğitimden ziyade yüz yüze eğitimde İngilizcenin daha iyi öğretildiğini bize dile getiriyorlar...Bakanlık yüz yüze eğitimi açtığı her an biz yüz yüze eğitimi verebildiğimiz kadar fazla ders vermeye çalıştık. Bu da bizim dil sınıfı öğretmenlerinin isteğiydi çünkü uzaktan eğitimde benim düşündüğümün tam tersine yani İngilizcenin de uzaktan eğitimle verilebileceğini düşündüğümün tam tersine onlar çok da fazla verim alamadıklarını bu yüzden tüm alan dil derslerinin yüz yüze verilmesini istediler. Biz de onlara bu imkanı sağladık açıkçası.” NALY38E.

“Tabi fiziksel bir aktivite özellikle yaptırmak istediğinizde bir oyun, tahtaya kaldırıp bir şey yazdırma gibi. Bunlar çok olmadığı için özellikle oyun kısmı da var İngilizce dersinin. Fiziksel aktiviteler kısmında da eksik kalıyor uzaktan eğitimde. Sınıf ortamında daha fazla yapılabilir. Dolayısıyla bu yönden de yüz yüze eğitim.” FLY44K.

Sonuç olarak yöneticiler, uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce deneyimlerini olumlu, olumsuz, uzaktan eğitim deneyimlerine yükledikleri anlam, sürece dair talep ve öneriler ile değerlendirmektedir. Yöneticiler, öğretmenlerle ilgili deneyimlerini, öğretmenlerin dinamik olmaları ve teknolojiyi kullanabilmeleri, İngilizce öğretmenlerinin alanlarına hakim ve yenilikçi olmaları, derslerde çeşitli etkinliklere yer vermeleri, en iyisini yapabilmek amacıyla çabalamaları, ihtiyaç durumunda idari konularda yöneticilere yardım etmeleri gibi yönleriyle olumlu değerlendirmektedirler. Yöneticilerin veliler ile ilgili olarak olumlu değerlendirdikleri hususlar; velilerle mesajlaşma sisteminin kurularak hızlı bir şekilde bilgilendirme yapılabilmesi, öğrencilerin devamsızlık ve öğrenme süreçleriyle ilgili çevrimiçi veli toplantılarının yapılabilmesi üzerine olmaktadır. Pandemi sürecine yöneticilerin hızlı uyum sağlamaları ve zorunluk kaynaklı iyi deneyimler edinmeleri, öğrencilerin donanıma erişimlerinin kolay olması olumlu olarak değerlendirilmektedir. Yüz yüze İngilizce dersleriyle uzaktan İngilizce derslerinin benzer olarak iletişim kurma temeliyle yürütülmesi, uzaktan eğitimin zaman-mekan kısıtlamalarını ortadan kaldırması, yüz yüze eğitimde altyapı sorunları yaşayan okullar için uzaktan eğitimin bir avantaja dönüşmesi, sınıf mevcudunun azlığına dayalı olarak takip kolaylığı ve öğrencilerin iyi not almalarının süreç içinde

kolaylaşması, yöneticilerin olumlu deneyim olarak değerlendirdiği diğer hususlardandır.

Yöneticilerin; MEB kaynaklı, İngilizce dersi kaynaklı, uzaktan eğitimin yapısı, altyapı, etkileşim, iletişim, öğretmenler, öğrenciler ve veliler ile ilgili olumsuz deneyim değerlendirmeleri bulunmaktadır. Yöneticiler MEB'in öğretmen ve yöneticileri uzaktan eğitime hazırlayıcı bir ön eğitim vermemesinin getirmiş olduğu zorlukları, MEB tarafından ölçme değerlendirme üzerine alınan ani değişiklik kararlarını olumsuz olarak değerlendirmektedirler. İngilizce dersinin beceri temelli yapısı, bu becerilerin ölçme değerlendirmelerinin uzaktan eğitim ile yapılamaması, öğrencileri ders süresince aktif tutmak amacıyla çok çeşitli etkinliklerin yapılması zorunluluğu yöneticiler tarafından olumsuz deneyim olarak değerlendirilmektedir. Uzaktan eğitimin yapısı ile ilgili olarak uzaktan eğitim ders süreleri ve ekran karşısında odaklanma zorluğu, sağlıklı ölçme değerlendirmenin yapılamaması, öğrenci takibinin zorlaşması, öğretmenin artan iş yükü ve zihinsel yorgunluğun artması yöneticilerin olumsuz olarak değerlendirdiği hususlardandır. Etkileşim ve iletişim kapsamında; veli iletişiminin uzaktan eğitim sürecinde azalması, öğrenciler arasında sosyal etkileşim ortamlarının uzaktan eğitimle ortadan kalkması, öğrenci-öğretmen iletişiminin zayıflaması, öğretmenler ile ilgili olarak; öğretmen merkezli dersler, ev ortamından yürütülmeye çalışılan dersler, ders denetlemelerinin yapılamıyor oluşuyla öğretmenlerin bu durumu suiistimal etmeleri, veliler ile ilgili olarak; maddi yetersizliklerin eğitim konusunun önüne geçmesi, velilerin uzaktan eğitimi ciddiye almamaları ve buna yönelik değerlendirme talepleri yöneticiler tarafından olumsuz deneyim olarak değerlendirilmektedir. Öğrencilerin İngilizce dersine karşı bakış açılarının derse katılımlarını olumsuz etkilediği değerlendirilmektedir. Uzaktan eğitimde sınıflar arası rekabet ortamının ortadan kalkmasıyla öğrencilerin derse katılımlarının düştüğü, öğrencilerin ders süresince dersi takip etmeyip ekran başında kalmamalarının olumsuz deneyim olarak değerlendirildiği görülmektedir.

Meslek liselerinde normal okul türlerine göre atölye çalışmaları gibi uygulamalı derslerin olması, bu derslerin uzaktan eğitim sürecinde yapılamaması, internet alt yapısı kaynaklı teknik sorunların yaşanması uzaktan eğitimde olumsuz

olarak deneyimlenen diğer hususlardandır. Yöneticiler bu süreçte öğretmenlerin kendi otokontrollerini sağlayarak derslerini işlemeleri gerekliliğinden, öğretmenleri dış kontrol mekanizması olarak takip etmeyi kendilerini rahat eden bir duygu olarak değerlendirmişlerdir.

Yönetici değerlendirmeleri incelendiğinde uzaktan eğitimde öğrenci takibi yapmanın hem olumlu hem olumsuz olarak deneyimlendiği görülmektedir. Öğrenci sayısının azalmasıyla öğrencileri bu süreçte takip etmenin getirdiği kolaylık yöneticiler tarafından olumlu deneyim olarak değerlendirilirken, uzaktan eğitimde öğrencilerin ders süresince giriş çıkış yapabilmesi ve öğretmenin bunu ders anlatırken takip edememesinin getirmiş olduğu zorluk bu durumun olumlu ve olumsuz olarak değerlendirilmesine sebep olmuştur. Diğer bir zıtlık oluşturan görüş, İngilizcenin uzaktan eğitime uygun bulunmasıyla ilgili olmuştur. İngilizce derslerinin etkileşim kurmaya ve konuşmaya dayalı bir ders olduğu için uzaktan eğitime uygun bulunması olumlu deneyim olarak değerlendirilirken, İngilizcenin okuma, konuşma, dinleme ve yazma gibi dört temel becerisinin uzaktan eğitim ortamlarında tam olarak gerçekleştirilememesi, alt yapı eksikliğine bağlı olarak beceri bazlı uygulamaların İngilizce dersini zora sokması, telaffuz çalışmalarının ve mimiklerin öğrencilerle etkileşim eksikliğine bağlı olarak tam anlamıyla verilememesi İngilizcenin uzaktan eğitim ortamlarına uygun bulunmamasına ve olumsuz deneyim olarak değerlendirilmesine sebep olmuştur.

Yöneticiler uzaktan eğitim deneyimlerini yabancı, yeni, bilinmeyen, otokontrol gerektiren, verimli olmayan, kötünün iyisi ve verimsiz süreç olarak anlamlandırmıştır. Bu kavramlara bakıldığında yöneticilerin uzaktan eğitim deneyimlerini genel olarak olumsuz kavramlarla değerlendirdikleri görülmektedir. Bunun sebebi, yöneticilerin ilk defa böyle bir süreçle karşılaşması ve ön tecrübelerinin olmamasıyla birlikte milli eğitimden gelen prosedürleri uygulamaya yolunda zorlanmaları olduğu düşünülebilir.

Yöneticilerin daha iyi bir eğitim ortamının sağlanması amacıyla süreçte bazı talepleri ve önerileri olmuştur. Daha iyi bir eğitim ortamı sağlamak amacıyla; öğretmenlerin öğretim ortamlarını zenginleştirmeleri, değerlendirme kriterlerini önceden belirleyip öğrencilerle paylaşmaları, velilerle öğrenci katılımı konusunda

iletişim halinde olmaları, yıllık planlarını yetiştirmeleri, öğrencilere olumlu yaklaşımları gibi talepler; iyi uygulamaların öğretmenler ve yöneticiler arasında paylaşılabilmesi için platformlar, teknik eksikliklerin giderilmesi ve öğretmenlere bilgi teknolojilerini kullanma üzerine eğitimler verilmesi gibi öneriler oluşturulmuştur.

Yöneticiler, uzaktan eğitim tercihleri ve deneyimlerini zenginleştirmeye yönelik çabalarını değerlendirmiş, bundan sonraki süreçte devam etmek istedikleri eğitim türü tercihlerini belirtmişlerdir. Covid-19 virüsü sebebiyle uzaktan eğitim uygulamalarına geçişin ani ve beklenmedik olması yöneticilerin deneyimsiz olmalarına rağmen uzaktan eğitim faaliyetlerini yürütebilmek amacıyla mesai dışı zamanlarda da çaba sarf ettikleri vurgulanmıştır. Uzaktan eğitimde İngilizce öğretiminin sürece uygun olduğu, bunun yanında hibrit eğitimin İngilizce dersi açısından uygun olabileceği; İngilizcenin okuma-konuşma-yazma-dinleme becerilerinin hibrit eğitim modeliyle yüz yüze ve uzaktan olarak planlanabileceği önerilmiştir. Yapılan değerlendirmeler neticesinde ileride uygulanabilecek olan uzaktan eğitim faaliyetlerini planlamak eğitim kalitesini arttırmak açısından önem arz etmektedir.

4.2 Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Covid-19 Pandemi Sürecinde Lise Düzeyinde Uzaktan Eğitimle Yürütülen İngilizce Öğretim Deneyimlerine İlişkin Bulguları

Lise düzeyinde Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretim deneyimlerine ilişkin öğretmenlerle yapılan görüşme deşifreleri analiz edildiğinde, elde edilen tema, kategori ve alt kategoriler Tablo 7’de görülmektedir.

Tablo 7. Öğretmenlerin İngilizce Öğretim Deneyimlerini Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular

Tema	Kategori	Alt Kategori
Deneyimin Değerlendirilmesi	Pandemi Öncesi Uzaktan Eğitim	
	Deneyimi	
	Pandemi Sonrası Uzaktan Eğitim	
	Deneyimi	

Tablo 7. Öğretmenlerin İngilizce Öğretim Deneyimlerini Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular- Devam

Deneyime Yüklenen Anlam	
Olumlu Deneyimler	Uzaktan Deneyimin Getirdiği Avantajlar
Olumsuz Deneyimler	Meb Kaynaklı
	Ortamla İlgili
	Etkileşimle İlgili
	Öğrenciyle İlgili
	Velilerle İlgili
	Teknik Sorunlar
Süreci İyileştirme Çabası	Değerlendirmeye Yönelik
	Güdülemeye Yönelik
	Ek kaynaklara Yönelik
İngilizce Ders Rutini	Ders Öncesi Rutinler
	Ders İçi Rutinler
Kamera ve Mikrofon Kullanımına Yönelik Uygulama Tercihi	
Hissedilen İhtiyaçlar ve Verimi Arttırabilecek Öneriler	
Seçme Şansı Verilirse Eğitim Tercihine İlişkin Karar	Uzaktan Eğitim
	Yüz Yüze Eğitim
	Hibrit Eğitim

Öğretmenlerin Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretim deneyimlerine ilişkin değerlendirmeleri “Deneyimin Değerlendirilmesi” ve “Seçme Şansı Verilirse Eğitim Tercihine İlişkin Karar” temaları altında toplanmaktadır.

“Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında “Pandemi Öncesi Uzaktan Eğitim Deneyimi”, “Pandemi Sonrası Uzaktan Eğitim Deneyimi”, “Deneyime Yüklenen Anlam”, “Olumlu Deneyimler”, “Olumsuz Deneyimler”, “Pandemi Öncesi Uzaktan Eğitim Deneyimi”, “Süreci İyileştirme Çabası”, “İngilizce ders rutini” ve “Kamera kullanımına yönelik uygulama tercihi” kategorileri bulunmaktadır.

“Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında ilk kategori olan “Pandemi Öncesi Uzaktan Eğitim Deneyimi” ne dair kodlar şu şekilde verilmektedir:

- Milli eğitimin verdiği seminerler
- Kişisel istekle alınan çevrimdışı eğitimler

Öğretmenler pandemi öncesinde milli eğitimin sağlamış olduğu çevrim içi eğitimler ve bireysel olarak isteyerek katıldıkları çevrim dışı eğitimler aracılığıyla uzaktan eğitimi deneyimlediklerini şu cümlelerle ifade etmektedir:

“Milli eğitimin uzaktan eğitim seminerleri var, onlardan birkaç tanesini aldım. Hatta 3 ya da 4 tane olabilir....sınıf yönetimiyle alakalıydı bir tanesi, bir tanesi bu FATİH projesiyle ilgiliydi yanlış hatırlamıyorsam. Yine bir tane, bilgisayarla ilgili, bilgisayar eğitimiyle ilgili bir şey olması lazım öyle hatırlıyorum yanlış bilmiyorsam.” NALÖGT43E.

“Uzaktan eğitim yalnız şöyle “coursera” gibi uzaktan eğitim platformlarında yani ufak tefek kurslar almıştım kendi işte konularıyla ilgili olabilir edebiyat olabilir...” FLÖGT37K.

“Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında ikinci kategori “Pandemi Sonrası Uzaktan Eğitim Deneyimi” dir. Öğretmenleri pandemi sonrasında uzaktan eğitime dair aldıkları eğitimleri şu kodlarla değerlendirmektedir:

- Öğretmenlik meslek bilgisini artırma üzerine eğitimler
- Alana yönelik eğitimler
- MEB seminerleri
- Uzaktan eğitimde teknik bilgi ve becerilere yönelik eğitimler

Öğretmenler pandemi başladıktan sonra uzaktan eğitim aracılığıyla deneyimlerini zenginleştirmeye çalışmakta, alan ve meslek bilgisi ile teknik bilgi ve becerilerini arttırmak üzere milli eğitimin çeşitli seminerlerine katılım göstermektedir. Öğretmenler pandemi sonrası uzaktan eğitim deneyimlerini şu cümlelerle değerlendirmektedir:

“(pandemi sonrası eğitim aldığı konulardan bahsediyor) Genelde dil öğretiminde yeni yaklaşımlar, öğrencileri nasıl motive edebiliriz hep bu odaklı. Uzaktan eğitimde öğrencileri nasıl motive edebiliriz genelde bu konu çerçevesinde değişik konular işte...” SLÖGT40K.

“Daha çok uzaktan eğitimin teknik anlamda yaşayabileceğimiz problemlerine yönelik, zoom kullanım üzerine ya da işte EBA etkin kullanımı üzerine videolar seyrettiğimi hatırlıyorum. Bu şekilde yani nedir, farklı nedir bunun imkanlarını kullanma adına... web tasarımı ya da işte internet bazlı, materyal geliştirme hazırlama anlamında şeyler...” ALÖGT39E.

Öğretmenler uzaktan eğitimle yürüttükleri İngilizce ders deneyimlerini çeşitli şekilde anlamlandırmışlardır. “Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında üçüncü kategori “Deneyime Yüklenen Anlam” olmuştur ve buna bağlı kodlar şu şekildedir:

- Her yerde her şekilde eğitim
- Alternatif değil, destekleyici eğitim
- Etkileşim eksikliğinden dolayı mekanik bir ortam
- Deneyerek öğrenilen zorlu bir süreç
- Dezavantajı çok olan eğitim
- Kendini geliştirme fırsatı
- Avantaj sağlayıcı

- Öğretmenin uzaktan eğitim yeterliğiyle yüz yüze eğitimden farksız bir eğitim
- Öğrenmek isteyeninin öğreneceği yer
- Teknolojiyi iyi kullanan ve İngilizcesi olan öğretmenler için süreçte faydalı
- Radyoculuk
- “Youtuber”lık
- Televizyonculuk
- Yüz yüze eğitimden tamamıyla farklı

Öğretmenler uzaktan eğitimi edindikleri deneyimlerle olumlu ve olumsuz anlamlarla değerlendirmektedir. Uzaktan eğitim; zaman ve mekan sınırlaması olmadığı için her yerde her şekilde yapılabilecek bir eğitim olarak değerlendirilmekte, öğretmene kendini geliştirme olanakları tanıdığı, zaman ve ek kaynak gibi çeşitli avantajlar sağladığı belirtilmektedir. Ayrıca, teknoloji kullanıma yatkın ve dil bilen öğretmenler için uzaktan eğitim faydalı olarak değerlendirilmektedir. Diğer yandan; uzaktan eğitimin çoğunlukla ön deneyimlerin olmaması üzerine zorlu ve dezavantajlı bir süreç olduğu, etkileşim sorunları yaşanması üzerine mekanik bir ortam oluşturduğu, yüz yüze eğitimden tamamıyla farklı olduğu ifade edilmektedir. Öğretmenler uzaktan eğitimle İngilizce derslerini yürütürken yanlarında kimse olmadan kameraya bakıp iletişim kurmaya çalışmaları, dönüt gelmediğinde kendilerini yalnız başına ders anlatıyormuş gibi hissetmeleri sebebiyle kendilerini radyocu, televizyoncu ve youtuber gibi görmekte, uzaktan eğitimi öğrenme motivasyonu olan öğrenciler için uygun bir öğrenim ortamı olarak değerlendirmektedir. Öğretmenlerin bu ifadeleri destekleyen cümleleri şu şekildedir:

“...Nasıl diyim zaman ve mekan kısıtlaması olmadan her an eğitim almak. Yani her an eğitime ulaşmak ve eğitim almak diyebilirim aslında...biz eğitimi sadece okullarda yapıyor olarak görüyorduk ama şimdi eğitimin aslında her yerde olduğunu ve her şekilde yapılabileceğini gösterdi aslında uzaktan eğitim. Şu anda bu şekilde yorumlayabilirim. Yani her anımızı her dakikamızı her yeri bir sınıf bir eğitim yeri haline getirmek bence uzaktan eğitim.” FLÖGT37K.

“Çok mekanik. Niye? Ben kamera açıyorum, öğrencilerin kamera açmadığı bir ortam. Soru sorduğumda bazen cevap gelmiyor yani çok mekanik bir ortam.”ALÖGT39E.

“...Kendimi youtuber gibi hissediyorum bazen. Dönüt geldiğinde çok seviniyorum. Evet karşıdaki beni seviyor, beni dinliyor, anlatıma değer veriyor, dönüt geldiğinde sizi mutlu ediyor evet. Çocuk yanınızda değil sizin gözünüzün içine bakmıyor ama diyorsunuz ki dikkatini çekebilmişim, ilgisini bir şekilde çekebilmişim. Ama onun dışında dediğim gibi çoğunlukla bir youtuber gibi kendimi yalnız hissediyorum diyebilirim...”MLÖGT35K.

“...İlk etapta tabi ki bu biraz tuhaf geliyordu ama sonraki zamanlarda kendimi televizyoncu gibi hissetmeye başladım ve karşımızda kimse olmadan da bir kameraya bakarak da bir şeyler anlatabileceğimizi öğrendim....Bakmanın çok önemli bir şey olduğunu düşünüyorum çünkü bu okuduklarıma bakarsam ben bu esnada, öğrencilerin benimle göz kontağını kuramayacağını düşünerek çoğunlukla öğrencilere ders anlatırken kameraya bakıyorum ben televizyoncu gibi.”ALÖGT40K.

“Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında diğer bir kategori “Olumlu Deneyimler” dir. Öğretmenler uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretimine dair olumlu deneyimlerini “Uzaktan Eğitimin Getirdiği Avantajlar” alt kategorisi altında;

- Faydalı hizmet içi eğitimler alma
- Sosyal fobisi olanların uzaktan eğitimde ders katılımlarının artması
- Öğretmen ve öğrencinin işini kolaylaştırma
- İngilizcede çok çeşitli çevim içi kaynakları kullanabilme

Kodlarıyla değerlendirmektedir. Uzaktan eğitim ile birlikte öğretmenler süreçte faydalanabilecekleri hizmet içi eğitimler alma ve daha fazla materyale ulaşma fırsatı yakalayabilmektedir. Uzaktan eğitimde olumlu olarak değerlendirilen deneyimlerden biri de derslerde vakit alabilecek yazı yazma veya not tutma gibi şeylerin teknoloji yardımıyla ortadan kaldırılması olmuştur. Diğer bir olumlu değerlendirme ise öğretmenlerin, sosyalleşmede zorluk yaşayan öğrencilerin uzaktan eğitim süreci ders katılımlarında artışlar gözlemlemesidir. Bu deneyimlere ilişkin öğretmen cümleleri şu şekildedir:

“...Uzaktan eğitimde dedim ya benim çok şaşırdığım öğrenciler var. Sınıf ortamında mesela bu çocuğu fark etmemişim demek ki insan içinde konuşamıyor ama derste 2 kişi olunca coştı mesela. bu olumlu bir farklılık...” SLÖGT40K.

“...Derste bir çok kullanmadığım etkinlik olarak çok çeşitli etkinlikler online olduğu için her şeyi kullanabildim. Daha çok veri desteği sağlayabildim öyle deyim. Bu öğretmene çok faydası oldu benim işimi kolaylaştırdı daha zevkli oldu...” NMLÖGT38K.

Öğretmenlerin uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretimine dair olumlu deneyimlerini yansıtan diğer kodlar şu şekilde verilmektedir:

- EBA'nın kolaylaştırıcılığı
- Etkinlikleri ön hazırlık isteyip yaptırarak katılımı artırma
- Derse düzenli katılımın öğretmen motivasyonunu artırması
- 9-10. Sınıflarda katılımın yüksek olması
- Yüz yüze ve uzaktan işlenen İngilizce derslerindeki benzerlikler

İngilizce öğretmenleri EBA'nın eğitimi kolaylaştırıcı bir rol oynadığını, yüz yüze ve uzaktan işlenen İngilizce derslerinde teknoloji kullanımının ortak olmasıyla benzerlikler olduğunu belirtmektedir. Derslere düzenli olarak katılan öğrenciler ve yüksek katılımlı dersler öğretmenler tarafından olumlu deneyim olarak değerlendirilmektedir. Bazı etkinliklerin ön hazırlık gerektirmesi ve öğrencilerin bu hazırlıkları yaparak gelmeleriyle ders katılımlarının artmasının olumlu deneyim olarak yansıdığı şu cümlelerle belirtilmektedir:

“...Önceden hazırlık yapıp gelin dediğim textler oluyordu işte soru cevap, T/F. Bunlara daha çok katılım oluyordu ben de o yüzden o tarz etkinlikler veriyordum...” NMLÖGT38K.

“Biz hani İngilizce öğretmenleri olarak mutlaka teknolojiden yardım alıyoruz. Bir dinleme metinleri olsun, bir immm...video gösterimleri olsun. Bunlardan yardım alıyoruz bu online eğitimde de bu şekilde.” FLÖGT37K.

“Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında öğretmenlere göre “Olumsuz Deneyimler” kendi içinde “MEB Kaynaklı”, “Ortamla İlgili”, “Etkileşimle İlgili”, “Öğrenciyle İlgili”, “Velilerle İlgili” ve “Teknik Sorunlar” olmak üzere 7 alt kategoride toplanmaktadır. Öğretmenler “MEB Kaynaklı” olumsuz deneyimlerini;

- Öğretmenlere ön eğitim verilmemesi
- Geç gelen ve aniden değişen bakanlık kararları
- Ödev yapmayan öğrencilere yaptırım olmaması
- MEB tavsiyesiyle yapmak istemediklerini yapma
- Ders süresinin uygun olmaması
- Öğretmenlerin olanak ve ihtiyaçlarının düşünülmemesi
- Öğretmenlere bilgilendirme yapılmaması
- Öğretmenlerin özel hayat sınırlarının kalmaması
- Bakanlığın kararlarına bağlı öğrencinin derse katılımında azalma
- Yetiştirme kaygısıyla tekrarın ve öğrenmenin azalması

kodlarıyla açıklamaktadır. Uzaktan eğitime dair öğretmenlere ön eğitimler verilmemesi ve uzaktan eğitime hızlı bir geçişin olması, gelecekteki sürece dair öğretmenlere bilgilendirmeler yapılmaması, öğretmenlerin bilinmeyen bir durumla karşı karşıya gelmelerine sebep olmaktadır. Bakanlığın uzaktan eğitim sürecine ve değerlendirme durumlarına dair değişen ve geç alınan kararları, bu kararlara bağlı öğrencilerin değerlendirilme durumlarının öğretmenlerin elinden alınması, öğrencilerin bakanlık tarafından verilen kararlar doğrultusunda ders katılımlarında azalmalar olması öğretmenler tarafından sürecin olumsuz deneyimlenmesine sebep olmaktadır. Velilere ve öğretmenlere ulaşabilmek adına öğretmenlerin kişisel hayatlarından esneklikler talep edilmesi, öğretmenlerin olanaklarının ve süreçteki ihtiyaçlarının göz ardı edilmesi süreci olumsuz deneyimlemelerine yol açmaktadır. Bu ifadeleri destekleyen örnek cümleler şu şekildedir:

“...Bezginlik noktasına geldiğimiz yazılar oldu...hani sürekli değişen durumlar...biliyorsunuz sürekli değişen durumlar olması, son dakika bir şeylerin oluyor olması.. haftayı planlayamıyoruz hani...Bu da pandeminin getirdiği zoraki bir

durum belki de, çok iyi değerlendiremiyorum bunu. Sanırım bunlar bizi bıktırdı yani whatsapp dan gelen yazılar beni açıkçası demoralize etti.” NMLÖGT38K.

“...Genel olarak veliler ve öğrenciler düşünüldü süreçte. MEB öğretmenlerin acaba teknolojik donanımları var mı teknolojik desteğe ihtiyaçları var mı? tamam bunların eğitimini verdiler ama bu öğretmenlerin laptop alacak parası var mı, bu öğretmenlerin evinde interneti var mı? Bu kadar internet harcayacak kadar altyapılar var mı bu öğretmenlerin herhangi bir şeye ihtiyaçları var mıdır diye kimse sormadı. Önerilerim birazcık öğretmenlere de eğer sorulsaydı çok daha güzel olurdu.”ALÖGT40K.

“Yarım saatlik bir süremiz var bunun kısa olduğunu düşünüyorum, niye? Zaten ders başladı, ben dersi açtığımda hemen herkes orda hazır bulunmuyordu, birkaç dk içersinde yavaş yavaş gelip, 5 dakika zaten bir şekilde diğer arkadaşların da gelmesini beklerken, small talk lar ile geçiyor küçük konuşmalarla. Geriye kalan 25 dk da kısa bir vakit ve yetmiyor da açıkçası.” ALÖGT39E.

“...Katılım nasıl oldu diğerleri için, derse etkili katılım dönem dönem değişti. Mesela 1. dönem biz 30 kişilik sınıfta 17 kişi civarında ders işledik. 20 kişilik bazı sınıflarda 17-18 kişi başladık. Şimdi ilk bu şekilde başladık sonra sınavların olmayışı anlaşıldı katılım biraz düştü. Sonra işte 1. sınavlar yapılacak dendi yine katılım yükseldi. Yani bizim katılımımız derse etkili bir şekilde katılım tamamen sınavların olup olmayacağına göre değişti.” MLÖGT35K.

Öğretmenler; uzaktan eğitimin yürütüldüğü platformlar, kullanılan teknolojik donanımlar ve derse girilen fiziki ortam ile ilgili olarak “Ortamla İlgili” alt kategorisi altında olumsuz deneyimleri şu kodlarla ifade edilmektedir:

- Telefonda ders takibinin öğrenciyi pasifleştirmesi
- Öğrenciyi derse katmanın zorlaşması
- Uzaktan eğitimde öğrencileri tanımakta zorlanma
- Ev ortamında ders vermenin evdeki rollere eklenmesinin getirdiği sorunlar
- EBA derslerinin zaman dolunca aniden kapanması

- Öğrenciyi derste ve dikkatli tutmanın öğretmen dışı nedenlerle de zor olması ve yıldırıcı olması
- Aktivite yapma zorluğunun öğretmen motivasyonunu düşürmesi
- Evdeki koşulların bazı öğrenciler için uygun olmaması
- İngilizcenin bazı temel becerileri için uzaktan eğitimin zorlayıcı olması
- Sınıfı gözlemlene şansının olmaması
- Bilinmeyene karşı korku
- Dersleri derinlemesine işleyememe
- Öğrencilerden dijital ortamda ödev toplamanın ve değerlendirmenin zorluğu
- Sağlık problemlerinin gelişmesi
- İş yükünün artması

Öğretmenler uzaktan eğitim sürecini bilinmeyen zorlu bir süreç olarak değerlendirmekte, evden ders işlemeleri sebebiyle evdeki sorumluluklarıyla ders ortamlarının çakıştığını, öğrencilerin geç saatlere kadar mesaj yoluyla bilgi almak istedikleri bu sebeple olumsuz deneyimler edindiklerini ifade etmektedir. Sanal ortamlarda pasif dinleyiciler olarak yer alan öğrencilerle etkinlik yapmanın öğretmenleri zorladığı ve motivasyonlarını düşürdüğü, öğrencilerden ödev toplamanın ve bu ödevleri değerlendirmenin zorluğu vurgulanmaktadır. EBA ortamlarında ders işleyen öğretmenlerin, zamanı dolunca otomatik olarak kapatılan dersleri olumsuz deneyimledikleri şu cümlelerle belirtilmektedir:

“Yazma becerilerini de çoğunlukla her aman kontrol edemiyorum. Ödev olarak bunları veriyoruz yaptınız mı yaptık. Okur musunuz? Okumak isteyenlerinkini okuyoruz ki genellikle gönüllü olmuyorlar. Okumak istemeyenler için yapabileceğimiz bir şey kalmıyor çünkü öğrencilerin kameralarını ve mikrofonlarını açık tutmak gibi bir zorunluluğumuz yok o yüzden bilemiyoruz. ...Konuşmada mikrofon açamadıkları için sorunlu, yazma da tabi ki öğrenciler size ödevi göndermediği sürece açıp kontrol edemiyorsunuz, böyle bir sıkıntı var.”
ALÖGT40K.

“EVET iş yüküm arttı çünkü okuldayken fotokopi desteğiyle bir çok şeyi verebiliyordum öğrencilerime ama burada akşam bile hiç mesai öyle bir şey yoktu, öğrenciler 10 da bile sana sat 10-11 de bile ulaşabiliyor gece. Ve ben onları asla cevapsız bırakmak istemem, söylediğim halde...” NMLÖGT38K.

Öğretmenlerin “Olumsuz Deneyimler” kategorisi altında “Etkileşimle İlgili” alt kategorisine dair kodları:

- Öğrencilerle etkileşim eksikliğinin öğretmenlerde motivasyonu azaltması
- Uzaktan eğitimde etkileşim eksikliği
- Zorunlu olarak öğretmenin daha aktif olduğu süreç
- Değerlendirmede adil not verme konusunda zorluk yaşama
- Biçimlendirici değerlendirme zorluğu
- Öğrenciyle etkileşim eksikliğine bağlı olarak olumsuz duygular hissetme
- Vücut dili gözleminin eksikliği

Öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin kamera ve mikrofon açma zorunluluklarının olmaması ve açmamayı tercih etmelerine bağlı olarak etkileşim eksiklikleri yaşadıklarını, öğrencileri tanımakta zorlandıklarını, öğrencilerle ders içine iletişim kuramadıklarını ve bu sebeple çoğunlukla kendilerinin aktif olduğunu belirtmektedir. Etkileşim eksikliklerinden dolayı öğrenciler adil olarak değerlendirilememekte, süreç içerisinde değerlendirmeler yapılamamaktadır. Öğretmenler öğrencilerle etkileşime geçemedikleri durumlarda motivasyon kaybı yaşadıklarını belirterek süreci olumsuz deneyimlediklerini belirten ifadeler şu şekildedir:

“Bana uzaktan eğitim bir şey öğretecekse mesela, ben görsel olmayan bir şeyi öğrenemem. Yani göreceğim veya kişiyle ne biliyim görsel olarak bir iletişim kurmam lazım, jest mimikler olacak ne biliyim işte onun dudağını göreceğim, konuşurken gözle iletişim kuracağım. Yani bana biraz eksik geliyor uzaktan eğitim...” NALÖGT43E.

“...Göz temasını öğrencimle kuramadığım için bireysel yüzüne bakıp dönütler alaamadık açıkçası. Ben anlatım evet elimden geleni yaptım ama karşı tarafın

anlayıp anlayamadığını denetleme açısından ölçme değerlendirme açısından onların algılamalarını ölçmek açısından çok fazla faydalı olamadı diye düşünüyorum. Yani kameralarını da açmadıkları için öğrenciler...”NMLÖGT38K.

“Yani kendimi sınıfın kalabalık olduğu derslerde kısmen iyi hissediyorum ama daha sonra kameraların ve seslerin tamamen kapatıldığı ve benim bayramınız nasıl geçti sorusuna Türkçeye sorup Türkçe cevap alamadığım durumlarda kendimi boşlukta hissediyorum...”SLÖGT40K.

Öğretmenlerin “Olumsuz Deneyimler” kategorisi altında “Öğrenciyle İlgili” alt kategorisine dair kodları:

- Bazı aktif öğrencilerin uzaktan eğitimde katılımının azalması
- Düzenli katılım eksikliğinin etkinliklerin niteliğini düşürmesi
- Uzaktan eğitimde iletişim kurulamayan öğrencilerin olması
- Öğrencilerin alan dışı görerek İngilizceyi önemsememesi
- Tatil dönemi algısı olanların sabah derslerine katılmaması
- Akran baskısından dolayı derse katılma isteğinin azalması
- Öğrencilerin okul disiplinini evde sürdürmemeleri
- İngilizceye ilginin her okul türünde görülmemesi
- Öğrenciyi değerlendirme zorluğu
- İngilizce dersinde öğrenciden dönüt almanın zorluğu
- Uzaktan eğitimde derse karşı olumsuz tutumu değiştirebilmenin zorluğu

Öğretmenler yüz yüze eğitim ortamlarında aktif olan öğrencilerin uzaktan eğitim ortamlarında derslere katılmadıklarını deneyimlemekte, iletişim kurulamayan öğrenciler bulunduğunu belirtmektedir. Bazı öğrencilerin İngilizce dersini kendi alanları dışında görerek derse ilgi duymadıkları, bazı okul türlerinde ise öğrencinin alanı farklı olsa bile derse ilgisinin olduğu öğretmenler tarafından gözlenmektedir. Uzaktan eğitim süreçlerinde İngilizce dersinde öğrencilerin keyfi olarak yanıt vermedikleri, kaygı duyarak derse katılmadıkları durumlar deneyimlenmektedir. Uzaktan eğitimde öğrencilerin derse karşı negatif tutumlarını değiştirmenin yüz yüze eğitime göre daha zor olduğu şu cümlelerle ifade edilmektedir:

“...Öğrencilerin kaçırdığı bir ders ya da daha önceden negatif tutum geliştirilmiş bir ders. Önce ilk başta bunu kırabilirsek zaten öğrenciye bir şeyler verebiliyoruz. Kırılmazsak yüz yüze de dil eğitimini bazen şakalaşarak bazen takılarak kendimiz hatalar yaparak hatanın normal bir şey olduğunu göstererek derse katabiliyorduk, bu negatif algıyı kırabiliyorduk ama dediğimi gibi uzaktan eğitimde daha zor.” ALÖGT39E.

“Bazı öğrenciler aslında daha aktifken yüz yüze eğitimde normalde, bu sene sesini hiç duymadığım öğrenciler oldu. Böyle bir farklılık var. Aslında bu öğrenciler yüz yüze de daha yüksek notlar alabilirken tabii ki ders içi performans notlarını çok yüksek veremedim bu öğrencilerin çünkü online eğitimin onları kötü etkilediğini gördüm yan kendini adapte edemediklerini fark ettim.” ALÖGT40K.

“Dönüt almak zordu İngilizce açısından diğer alanlara göre. Çünkü niye? burada bir kimyacı matematikçi soru soruyor o çocuk oradan cevabı yazıyor cevabı chatten atıyor belki kamerasından gösteriyor soru çözümünü ama İngilizce dersinde çok konuşması gerektiği takdirde mikrofonun çalışmadığı söyleyip keyfi yada katılmak istemeyen bahane üreten, ya da gerçekten korktuğu için yanlış okuyacak telaffuz sorunu hisseden kendinde onlar mikrofonu açmadığı için, değerlendirme açısından İngilizce o anlamda sıkıntıydı...” NMLÖGT38K.

Öğretmenlerin “Olumsuz Deneyimler” kategorisi altında “Velilerle İlgili” alt kategorisine dair kodları:

- Ailelerin maddi yetersizliklerinin öğrenci ders katılımlarını etkilemesi
- Veli ilgisizliği
- Veli iletişimde azalma olması

Öğretmenler velilerin ilgisiz olması, öğrencilerin ders katılımlarını takip etmemesi ve öğretmenlerle iletişime geçmemesi durumlarından dolayı İngilizce öğretim deneyimlerini olumsuz olarak değerlendirmektedirler. Ayrıca, ailelerin maddi sorunlar yaşamasına bağlı olarak öğrencilerin derslere katılmalarında sorunlar yaşadıkları şu cümlelerle ifade edilmektedir:

“...Katılmak istiyor çocuk ama interneti kötü ya da paketi olmuyor hocam bitti diyor katılamadım derse diyor bunu açıklamak bile onu üziyor aslında ben açıklamak zorunda bırakmadım ama söylemek istiyor bazıları paylaşmak istiyor hani...” NMLÖGT38K.

“Gruplarda numaramız var, veliler bize ulaşabiliyor aslında bu bir avantaj ama biz veliye ulaşamadık...Velilerden geri dönüt yok. Çocuğu girmemiş. Bu hafta bırakın İngilizceyi edebiyata girmemiş, adam oraya bir cevap yazmamış ya da zoomdan veli toplantısı yapıyoruz mesela, zoomdan veli toplantısına katılmama sebebi ne olabilir? Gelmeyin mesela. Bu aslında çok kolaylaştırabilecekken işleri gelmeyen yine gelmiyor, yine çocuğuyla ilgilenmiyor...” SLÖGT40K.

Öğretmenlerin “Olumsuz Deneyimler” kategorisi altında “Teknik Sorunlar” alt kategorisine dair kodları:

- Teknik problemlerin uzaktan eğitimde motivasyonu düşürmesi
- Uzaktan eğitimde teknik/altyapı problemlerin olması

Öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde elektrik kesintileri ve internet bağlantı sorunları gibi problemlerin olmasını ve buna bağlı öğrencilerde motivasyon kaybı yaşanmasını olumsuz olarak değerlendirmektedir. Buna yönelik örnek cümleler:

“...Ortamı müsait olmayan, teknik eksiklikleri olan internet gibi ortam gibi bir takım eksiklikleri olanların motivesi düşüktü.” NMLÖGT38K.

“...Yine çok sık yaşandı elektrik, teknolojik altyapı, elektrik kesildiği için katılamıyorum diyen ki gerçekten benim de elektrik kesildiği için ders açamadığım oldu. Altyapı sorunları teknoloji kaynaklı sorunlar diyelim...” MLÖGT35K.

Öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde üzerlerine düşen görevlerini yapmadıklarını iddia eden söylemler içerisinde yer almalarının kendilerinde motivasyon kaybına sebep olduğunu ve üzüldüklerini, bu durumlarının olumsuz deneyimler yaşamalarına sebep olduğunu ifade etmektedirler. Bu durumlara yönelik örnek cümleler:

“...Öğretmen motivasyonunu arttırmak için de en azından öğretmenler de evinden çıkmadılar öğretmenler nerde gibi mesajların olmaması güzel olurdu bence. Sonuçta isteğimiz doğrultusunda gerçekleşen bir süreç değil elimizden gelen hiç bir şey yoktu bize yap denilen yapıldı. Buna rağmen olayın sorumlusu çok rahat ediyormuş gibi görünmek hoş değil. Bu benim motivasyonumu açıkçası düşürüyor. Yani olumsuz yorumlar benim motivasyonumu çok dağdıttı...uzaktan eğitimin çok böyle rahat çok konforlu öğretmen hani oturdukları yerden bu işi yapıyorlar gibi bir şey, incitici motivasyon düşürücü.” MLÖGT35K.

Öğretmenler uzaktan eğitim deneyimlerini iyileştirmeye yönelik olarak çaba göstermekte, bu durumları “Değerlendirmeye Yönelik”, “Güdülemeye Yönelik” ve “Ek Kaynaklara Yönelik” alt kategorileri altında değerlendirmektedirler.

“Süreci İyileştirme Çabası” kategorisi içerisinde “Değerlendirmeye Yönelik” alt kategorisine dair kodlar şu şekildedir:

- Katılımı takip ve değerlendirme
- Yüksek not verme
- Ders değerlendirme tablosunu öğrencilerle paylaşma
- Öğrenci çalışmalarının düzenli takibi ve dönüt verme

Öğretmenler öğrencilerin uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretim deneyimlerini iyileştirebilmek amacıyla, ders içi katılımlarını takip etmekte, öğrencilerin neye göre değerlendirileceğini belirten ölçekleri onlarla paylaşmakta, düzenli katılım gösteren öğrencilere yüksek not vermekte ve öğrenci çalışmalarını düzenli takip ederek dönütler vermektedir. Öğretmenler değerlendirmeye yönelik deneyimlerini şu cümlelerle değerlendirmektedir:

“...Değerlendiriyorum hatta hepsine teker teker feedback (geri bildirim) gönderdim. Ve şey.. diyelim ki yazı ödevi var onu hani e-mailim e göndermelerini istiyorum ve teker teker okuyorum ve birebir feedback göndermeye çalışıyorum. Tabi bu da çok yorucu oluyor ama çocukları da motive ediyor açıkçası....” FLÖGT37K.

“(ders bittikten sonra yaptığı şeylerden bahsediyor)...Ders bittikten sonra da notlar alıyordum işte hangi öğrenci hangi sınıfta derse katıldı. Ders esnasında da not

alıyordum, hatta onları ekrana yansıtıp gösterdiğimde çok hoşlarına gitti. Hoca artı vermiş bize takip ediyor, bir dahaki derste katılmaya falan çalıştılar ama uzun sürmüyor...” NMLÖGT38K.

“Süreci İyileştirme Çabası” kategorisi içerisinde “Güdülemeye Yönelik” alt kategorisine dair kodlar şu şekildedir:

- Derse enerjik bir başlangıç yapma
- Öğretmenin öğrenmek için öğrenme vurgusuyla öğrencilerin derse katılımlarının artması

Öğretmenler, dersleri öğrencinin dikkatini çekebilecek enerjik bir girişle başlatmanın öğrencileri güdüleyerek öğrenme süreçlerini iyileştirdiğini deneyimlemektedir. Öğrencilerin öğrenme algılarının doğru amaca yönlendirilmesiyle ders katılımlarının arttığı şu cümlelerle belirtilmektedir:

“...O açıdan biraz daha modum düşük de olsa nasıl diyim çok enerjik bir girişle başlayıp, öğrencileri de o motivasyona çekmeye çalışıyorum, güzel oluyor bence...Başlamadan önce o günle ilgili önemli bir şey varsa mesela genelde zoom ya da işte zoomla bağlantıyorsak mesela şifreyi o günün anlam ve önemini bildiren bir şeyle açmaya onu yazmaya çalışıyorum.” FLÖGT37K.

“...Ben dedim bunu size ilerde üniversiteye gideceksiniz, sınavlara gireceksiniz hazırlık sınavları falan olacak onun için anlatıyorum dedim. Yani adamları motivasyonunu değiştirdim, algısını değiştirdim. Adamların algısını değiştirdince iş değişti. Katılım yükseldi.” NALÖGT43E.

“Süreci İyileştirme Çabası” kategorisi içerisinde “Ek Kaynaklara Yönelik” alt kategorisine dair kodlar şu şekildedir:

- Z kitap kullanma
- Online kaynaklar kullanma
- Web 2.0 araçlarını kullanma
- EBA yerine alternatif platform kullanma
- Alternatif çözümler arama

Öğretmenler uzaktan İngilizce öğretim deneyimlerini iyileştirebilmek amacıyla ek kaynaklara yönelmekte; z kitaplar, online kaynaklar, web 2.0 araçları ve sorun yaşadıkları zamanlarda alternatif platformlar üzerinden ders işleyerek süreci deneyimlediklerini şu cümlelerle aktarmaktadır:

“...Uygulamalar için web 2 araçları var ya kullandığımız, kahoot... başka live worksheets bir sürü vardı onlardan yani şuan yine bakmam gerekiyor... Onlardan da çok yararlandım” FLÖGT37K.

Öğretmenler uzaktan eğitim süreçlerinde İngilizce ders rutinlerinden bahsetmekte, edindikleri deneyimleri “İngilizce Ders Rutini” kategorisi altında “Ders Öncesi Rutinler” ve “Ders İçi Rutinler” olarak şu kodlarla değerlendirmektedir:

“Ders Öncesi Rutinler” e ait kodlar:

- Konulara bakma
- Bilgisayarı açma

Öğretmenler derse girmeden önce kullanacakları ortamı hazırlayıp işleyecekleri konulara hazırlık yaptıklarını şu cümlelerle belirtmektedir:

“Eşyalarımı hazırlarım. Yine herhangi bir şeyi yanlış söylememek adına.. bu sene benim 11-12 ya da 9. sınıflara giriyorum: Uzun seneler ortaokulda çalıştıktan sonra ilk deneyimim oldu. Daha öncesinde lisede çalışmıştım ama. Yine bir bakarım cevapları neymiş ne değilmiş. Burada hangi konu varmış hangi okuma parçası, dinleme metni varsa dinlerim mutlaka.” MLÖGT35K.

“Ders İçi Rutinleri” e ait kodlar:

- Isınma etkinlikleri yapma
- Ders kitabındaki etkinlikleri yaptırma
- Dersin başında ve sonunda ders özetlemeleri yapma
- İlgiye göre ödevler verme
- Motive edici dönütler verme
- Grup çalışmalarına yer verme

- Öğrencilerle kaynak paylaşma

Öğretmenler öğrencilerle konuşarak derse ısındırma etkinlikleri yapmakta, ders başında hatırlatıcı özetler yaparak öğrencileri derse hazırlamaktadır. Öğrencilerin derse ilgisini çekebilmek için öğrenci ilgisine göre ödev konuları vermeye dikkat edilmekte, motive edici dönütlerle öğrenmeleri desteklenmektedir. Öğretmenler ders kitabında yer alan etkinlikler, grup çalışmaları, kaynak paylaşımları ile ders sürecini devam ettirdiklerini şu cümlelerle değerlendirmektedir:

“...Her zamanki gibi ısındırma warm-up belki hayatlarıyla ilgili hafta sonu nasıl geçirdin bayramı nasıl geçirdin gibi İngilizce pratik yapma konuşma... Cesareti olan öğrencilerle konuşma isteyen öğrencilerle biraz böyle pratik yapıyorduk...” NMLÖGT38K.

“...Ders esnasında zaten kitabımızın yönlendirdiği şekilde yapıyoruz etkinlikleri. Hangi yöntemler varsa o şekilde yapıyoruz çünkü zaten çok da uzaktan eğitime uygun bir kitap işliyoruz. Oradaki etkinlikleri yapıyoruz ama grup çalışması gibi etkinlikleri yaptığımı söyleyemeyeceğim, çünkü sınıfta yapılması gereken, yapılabilecek bir şey...” ALÖGT40K.

“...Dönüt veriyordum dersle ilgili sen bugün çok katıldın sen iyiydin gibi daha çok pozitif yönde bir dönüt. Katılmayan öğrencilere de pek bir şey demeden kırmadan... Seni bugün beğendim gibi... Biraz ilkokul gibi oluyordu ama işte öğrencilerin de bunu istediğini gördüm hoşlarına gittiğini. Deniyoruz işte nasıl onları çekebiliriz derse diye denedim, hoşlarına gittiğini gördüğüm yöntemlere devam etim açıkçası...” NMLÖGT38K.

Öğretmenler uzaktan eğitim süresince kamera kullanımına yönelik tercihlerini “Kamera ve Mikrofon Kullanımına Yönelik Uygulama Tercihi” kategorisi altında şu kodlarla değerlendirmektedir:

- Öğrenci tercihinin bırakma

Öğretmenler öğrencilerin kamera ve mikrofon açıp açmama yönünde tercihlerini kendilerine bıraktıklarını, öğrencilerin fiziksel ortam şartlarını

bilemedikleri, hangi durumda daha iyi öğrenme gerçekleşiyorsa o yönde karar alabileceklerini belirtmekte, bazı durumlarda akran baskısı sebebiyle mikrofon açmak istememelerini şu şekilde değerlendirmektedir:

“...Herkesin öğrenme algısı farklıdır, o yüzden serbest bende yani istediğini yapabilirler yani. İster açsın ister açmasın...”NALÖGT43E.

“Fiziksel şartlarını bilemeyiz öğrenci özelini paylaşmak zorunda değil. Bu özele saygı duyulmalı...” MLÖGT35K.

“...Yani çocukları da mikrofon açma konusunda şey yapmak istemiyorum bunlar ergen öğrenciler olduğu için arkadan gelen herhangi tuhaf bir ses alay konusu olabileceklerini gösteriyor Bu yüzden de mikrofonlarını açmaya zorlayamıyorum...”ALÖGT40K.

Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında yer alan diğer kategori “Hissedilen İhtiyaçlar ve Verimi Arttırabilecek Öneriler” dir. Bu kategori altında yer alan kodlar şu şekildedir:

- Ders programında derslerin haftaya dengeli dağıtılması
- Uzaktan eğitimde ders saati yükünün azaltılması
- Eğitimde fırsat eşitliği sağlansın
- Ölçme değerlendirme kriterlerinin sene başında belirlenmesi ve değişmemesi
- Öğretmenlere materyal desteğinin sağlanması
- Teknik sıkıntıların giderilmesi
- Veli desteğinin artmasını talep etme
- Öğrencilerin motivasyonu arttırıcı etkinlikler isteme
- EBA'nın geliştirilmesi

Öğretmenler uzaktan eğitimle yürüttükleri İngilizce derslerinde bir gün içerisinde 7-8 ders saati işledikleri zamanlar olduğunu ve 30 saate kadar çıkabilen haftalık ders yükünün uzaktan eğitimde öğretmenlere ağır geldiğini belirtmektedir. Uzaktan İngilizce eğitim deneyimlerinin daha verimli olabilmesi amacıyla

öğrencilerin teknolojik olarak desteklenerek eğitimde fırsat eşitliği oluşturulması, öğretmenlere materyal desteği sağlanarak karşılaşılan teknik sorunların giderilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Öğretmenler öğrencilerin derslere katılım konusunda velilerden destek görmenin önemli olduğunu düşünmekte, öğrencilerin motivasyonunu artırıcı etkinliklere yer vermenin süreci iyileştirici rolüne değinmektedir. Ölçme değerlendirme kriterlerinin MEB tarafından standartlaştırılarak dönem başında verilmesi ve değişikliğe gidilmemesi ile uzaktan İngilizce öğretim deneyimlerinin iyileştirilebileceği şu cümleler ile değerlendirilmektedir:

“...Yüz yüze belki 30 saat nasıl olsa okula geldikten sonra günde 6 saat insanı yormuyor ama ev ortamında haftada 30 saat çok uzun bir süre ve ağır geliyor. o anlamda öğretmenlerin ders yükü belki biraz azaltılabilir...” ALÖGT39E.

“...Eğer uzaktan eğitim devam edecekse sınavların ölçme değerlendirmenin daha net bir şekilde, açıklama yapıp sınav olacak şekilde değil de senenin başından belli olabilir ve değişmemek koşuluyla. Ölçme değerlendirme çünkü dersi çok etkiliyor burada...” MLÖGT35K.

“...Motivasyon açısından mesela çocukların motivasyonlarını artırıcı şeyler yapılmasını isteyebilirim. Çok hareketsiz kalıyor çocuklar hareketsizlik gerçekten çok... Kareket çok önemliymiş insanın sağlıklı olabilmesi açısından. Çocukların daha hareketli daha aktif öğrenmeleri için ekstra bir şeyler yapılmasını hani önerebilirdim.” FLÖGT37K.

Öğretmenler uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce dersine dair edindikleri deneyimlerden sonra bundan sonraki eğitim tercihlerini ikinci tema olan “Seçme Şansı Verilirse Eğitim Tercihine İlişkin Karar” başlığı altında değerlendirmektedir. “Yüz yüze Eğitim”, “Uzaktan Eğitim” ve “Hibrit Eğitim” olarak üç alt kategoride birleşen “Yüz yüze Eğitim” tercihleri:

- Dil eğitimine uygunluk
- Yüz yüze eğitimin yerini tutamaması

- İnterneti iyi kullandığı halde öğrencilerin çoğunlukla uzaktan eğitimi tercih etmemesi

kodlarıyla açıklanmaktadır. Öğretmenler öğrencilerle bir arada bulunmak, etkileşim kurmak istediklerini belirtmekte, internet problemleri yaşayan öğrenciler haricinde sorun yaşamayan öğrencilerin de internetini uzaktan eğitime katılarak harcamak istemediğini vurgulamaktadır. Dil öğreniminde etkileşimin önemli olduğunu ve yüz yüze eğitim ile bu ortamların sağlanabildiğini şu cümlelerle değerlendirmektedir:

“Öğretmen olarak yüz yüze mi uzaktan eğitim mi dersiniz tabi ki ben yüz yüze eğitim tercih ederim. Öyle bir imkanım olsa. Niye? etkileşim alanında daha fazla imkan sunduğunu düşünüyorum. Dil eğitiminde özellikle uzaktan eğitim bir yere kadar.” ALÖGT39E.

Seçme Şansı Verilirse Eğitim Tercihine İlişkin Karar” temasına bağlı olarak “Uzaktan eğitim” kategorisi bulunmaktadır. Öğretmenler uzaktan eğitim tercihlerini:

- Öğrenci istekli olursa

Koduyla değerlendirmektedir.

“...Uzaktan eğitimde açıkçası dijital içerik olarak zengin bir arşivim var. Onun için dil sınıfı öğrencisi ya da ekstra olsun herhangi bir öğrenciye telefon bilgisayar her şey üzerinden gönderebildiğim için benim için hiç sıkıntı değil. Yeter ki öğrenci kendisi bunu almaya hevesli ve istekli olsun. Benim açımdan hiç bir sıkıntı yok ancak öğrenciler açısından sıkıntı varsa maalesef ki bu süreçte bazı öğrencilerimizi kaybettik (ders katılımı açısından). böyle olacaksa tabi ki yüz yüze eğitim daha iyi. Ama her şey bütün koşullar tamamsa ben uzaktan eğitime tamam derim.” ALÖGT40K.

Seçme Şansı Verilirse Eğitim Tercihine İlişkin Karar” temasına bağlı olarak “Hibrit eğitim” kategorisi bulunmaktadır. Öğretmenler hibrit eğitim tercihlerini:

- Yüz yüze ve uzaktan eğitimin olumlu yönlerinden faydalanarak daha etkili eğitim yapma

- Planlı ve ilkelerine uygun uzaktan eğitim düzenlenmesi koşuluyla

kodlarıyla değerlendirmektedir. Öğretmenler yüz yüze ve uzaktan eğitimin artı yönlerini kullanarak hibrit eğitimin kullanılabilceğini, uzaktan eğitimin daha planlı bir şekilde uygulanarak yüz yüze eğitime destek olabileceğini şu cümlelerle belirtmektedir:

“...Hibrit eğitimi tercih edebilirim çünkü yani uzaktan eğitimin şey artıları da var eksileri de var böylelikle yani hem uzaktan eğitimin artularını kullanıp hem yüz yüze eğitimin artularını birleştirip hibrit eğitim yapabiliriz diye düşünüyorum daha etkili olur.” FLÖGT37K.

“Belki hibrit bir sistem daha güzel olabilir...Hani yüz yüze eğitim devam edecek destek olarak ekstra olarak uzaktan eğitim düşünülebilir ama daha planlı daha sistemli ve yoklaması olan devamsızlığı olan ölçme değerlendirme olan bir şekilde.” ALÖGT39E.

Öğretmenler pandemi öncesinde, isteğe bağlı olarak sınıf yönetimi ve bilgi teknolojilerinin kullanımı gibi konularda milli eğitimin çevrim içi seminerlerine katıldıklarını; pandemi sonrasında, uzaktan eğitimde öğretim süreçlerine dair alan bilgisi ve meslek bilgisi çevrim dışı eğitimleri aldıklarını belirtmektedir. Uzaktan eğitim yoluyla İngilizce öğretim deneyimi sürecinde öğretmenler kendilerini youtuber, radyocu veya televizyoncu gibi hissetmekte, bu durumu uzaktan eğitimde öğrencilerle etkileşim eksikliği ve tek yönlü iletişim durumuyla değerlendirmektedir.

Öğretmenler, Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretim deneyimlerini; uzaktan eğitim sayesinde faydalı hizmet içi eğitimlere erişebilme, İngilizce dersinde çeşitli çevrim içi kaynakları kullanabilme, teknoloji kullanımıyla ders içinde not tutma gibi zaman kayıplarının azalması, EBA'nın sunduğu içeriklerle öğretmenlerin öğretim süreçlerini kolaylaştırması, öğrencilerin düzenli ders katılımlarının öğretmen motivasyonunu artırması, alt seviye öğrenci gruplarında katılımın daha çok olması yönleriyle olumlu değerlendirirken; öğretmenlere uzaktan eğitimle ilgili ön eğitimler verilmemesini, geç gelen ve aniden değişebilen MEB kararlarını, alınan bakanlık kararları

neticesinde öğrenci ders katılımlarının azalmasını, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde özel hayat sınırlarının ihlal edilmesini, öğrencileri uzaktan eğitimde derste tutma ve derse katmanın zorlaşmasını, beceri temelli İngilizce derslerinin uzaktan eğitimde uygulanabilirliğinin zor olmasını, öğretmen iş yükünün artmasını, öğrenci değerlendirmelerini zorlaşmasını, etkileşim yetersizliğinden dolayı öğretmen motivasyonunun düşmesini, uzaktan eğitimde iletişime geçilemeyen öğrenciler olmasını, aktif olan öğrencilerin uzaktan eğitimde pasif duruma geçmesini, İngilizce dersinde öğrencilerden dönüt almanın zorluğunu, akran baskısıyla öğrencilerin derse katılım isteklerinin azalmasını, İngilizce dersine ilginin her okul türünde olmamasını, İngilizce dersine karşı olumsuz tutumların uzaktan eğitimde değiştirebilmenin zorluğunu, veli ilgisizliğini, velilerin maddi yetersizliklerinin öğrenci katılımını etkilemesini, veli iletişimde azalma olmasını, süreçte teknik problemler yaşanmasını, öğretmenlere karşı olumsuz söylemlerin öğretmen motivasyonunu azaltmasını süreçteki olumsuz deneyimler olarak değerlendirmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde edinilen deneyimler öğretmenler tarafından destekleyici eğitim, işlevsel eğitim, avantaj sağlayıcı ve daha az yorucu eğitim gibi olumlu; etkileşim eksikliği olan, zorlu, dezavantajlı süreç gibi olumsuz anlamlarla değerlendirilmektedir. Öğretmenler içinde bulunulan süreci iyileştirebilmek amacıyla öğrencileri güdülemeye yönelik ilgi çekici dersler planlamakta, web 2.0 araçlarını ve çeşitli çevrimiçi kaynakları kullanmakta, sorunlar karşısında alternatif çözümler arama yoluna gitmekte, öğrenci ders içi katılımlarını takip etmekte, öğrencilerin neye göre değerlendirileceğini belirten ölçekleri onlarla paylaşmakta, düzenli katılım gösteren öğrencilere yüksek not vermekte ve öğrenci çalışmalarını düzenli takip ederek dönütler vermektedir. Bazı durumlarda ise öğretmenlerin süreci iyileştirebilmek amacıyla ek bir çaba içerisine girmediği, derslerine rutin olarak hazırlanıp öğretim süreçlerini yürüttüğü değerlendirilmektedir. Ders içinde ders kitabından etkinliklerin yapılması, öğrencileri motive edici dönütler verilmesi, öğrenci ilgisine göre ödevler verilmesi, öğrencilerle ders özetleri ve kaynak paylaşımı gibi rutinlerle derslerin işleyişlerinin değerlendirildiği görülmektedir. Kamera ve mikrofon kullanımının öğrencilerin öğrenme algılarının farklı olması ve fiziksel ortamlarının uygun olup olmadığının bilinmemesi sebebiyle öğrenci

tercihine bırakıldığı; akran baskısı sebebiyle öğrencilerin kamera ve mikrofon kullanımından kaçındığı ifade edilmektedir.

Öğretmenlerin deneyimlerini iyileştirmeye yönelik olarak öğretmenlerin sorumluluğundaki ders yükünün hafifletilmesi ve derslerin hafta içerisinde yayılarak dağıtılması talebi, ölçme değerlendirme kriterlerinin bakanlık tarafından önceden belirlenip değiştirilmemesi talebi, ek materyal desteği, EBA'nın daha iyi öğretim ortamları sunulabilmesi açısından geliştirilmesi talebi, veli desteği talebi ile eğitimde fırsat eşitliği sağlanması açısından öğrencilere teknik donanım yardımı destek talepleri sunulmuş; bundan sonraki eğitim tercihlerine yönelik öğrencilerin istekli olması ön şartıyla uzaktan eğitim, yüz yüze ve uzaktan eğitimin olumlu yönlerini kullanarak hibrit eğitim, dil eğitimine uygun olması ve öğrenciler tarafından tercih edilmesinden dolayı yüz yüze eğitim tercihleriyle uzaktan İngilizce öğretim deneyimlerinin değerlendirildiği söylenebilir.

4.3 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin, Covid-19 Pandemi Sürecinde Lise Düzeyinde Uzaktan Eğitimle Yürütülen İngilizce Öğretim Deneyimlerine İlişkin Bulguları

Lise düzeyinde Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretim deneyimlerine ilişkin bulgular iki veri toplama aracıyla elde edilmiştir. Aşağıda bu bulgular ayrı ayrı verilmiş ve ardından karşılaştırılmıştır.

Öğrenci Görüşmelerinden Elde Edilen Bulgular

Öğrencilerle yapılan görüşme deşifreleri analiz edildiğinde, elde edilen tema, kategori ve alt kategoriler Tablo 8'de görülmektedir.

Tablo 8. Öğrencilerin İngilizce Öğretim Deneyimlerini Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular

Tema	Kategori	Alt Kategoriler	
Deneyimin Değerlendirilmesi	Olumlu Deneyimler	Öğrenciyle İlgili	
		Öğretmen Desteği	
		MEB kaynaklı	
		Okul Yönetimi	
		Dersle İlgili	
		İngilizcenin Yapısı İlgili	
		Sınıfa Ait Hissetme	
		Dersle İlgili	
		Öğrenciyle İlgili	
		Ortamla İlgili	
Olumsuz Deneyimler	Deneyimler	Etkileşimle İlgili	
		Kamera Açmadan Katılım	
		Mikrofon Açmadan Katılım	
		Ölçme Değerlendirmenin Sağlıklı Yapılamaması	
		MEB Kararlarının Olumsuz Etkileri	
		Teknik Sorunlar	
		Sınıfa Ait Hissetmeme	
		Kamera Kullanımından Etkilenme	Öğretmenlerin Kamera Açmasından Faydalanma
			Öğrencilerin Kamera Açmasından Faydalanma

Tablo 8. Öğrencilerin İngilizce Öğretim Deneyimlerini Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular - Devam

Yüz Yüze Eğitime Göre Deneyimi Değerlendirme	Yüz Yüze Derslerin Uzaktan Eğitime Göre Verimliliği
Anlam	
İngilizce Ders Rutinleri	
Ölçme Değerlendirme	
Süreci İyileştirme Çabasını Değerlendirme	Öğretmenin Çabası Okul Yönetiminin Çabası
Hissedilen İhtiyaçlar ve Verimi Arttırabilecek Öneriler	
Seçme Şansı Verilirse Eğitim Tercihine İlişkin Karar	Yüz Yüze Eğitim Uzaktan Eğitim

Öğrencilerin Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretim deneyimlerine ilişkin değerlendirmeleri “Deneyimin Değerlendirilmesi” ve “Seçme Şansı Verilirse Eğitim Tercihine İlişkin Karar” temaları altında toplanmaktadır.

“Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında “Olumlu Deneyimler”, “Olumsuz Deneyimler”, “Kamera ve Mikrofon Kullanımından Etkilenme”, “Yüz

Yüze Eğitime Göre Deneyimi Değerlendirme”, “Anlam”, “İngilizce Ders Rutinleri”, “Ölçme Değerlendirme”, “Süreci İyileştirme Çabasını Değerlendirme” ve “Hissedilen İhtiyaçlar ve Verimi Arttırabilecek Öneriler” kategorileri bulunmaktadır.

“Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında öğrencilere göre “Olumlu Deneyimler” ; “Öğrenciyle İlgili”, “Öğretmen Desteği”, “MEB kaynaklı”, “Okul Yönetimi”, “Dersle İlgili”, “İngilizcenin Yapısı İlgili”, “Sınavların ve Not Almanın Kolaylaştırılması”, “Derslere Kolay Erişim”, “Materyale Kolay Erişim” ve “Sınıfa Ait Hissetme” olmak üzere 10 alt kategoride toplanmaktadır. Öğrencilerin “Öğrenciyle İlgili” olumlu deneyimlerine ilişkin kodlar;

- Sosyal olmayan öğrenciler için çekinmeden derse katılımın kolaylaşması
- Derste az sayıda ve istekli öğrencilerin bulunmasından dolayı katılımın kolaylaşması
- Derslere kolay erişim
- Ders sırasında öğrencinin işinin azalması
- Ders sırasında sözlük vb. destekleyici materyale erişme kolaylığı

Öğrencilerin pandemi sürecinde olumlu deneyim olarak değerlendirdikleri hususlar; uzaktan eğitimde derslere katılan öğrenci sayısının az olması ve buna bağlı olarak derste söz hakkı alıp katılım gösterme fırsatlarının artması olmaktadır. Sosyal olmayan ve çekingen olan öğrencilerin İngilizce dersine katılımlarının kolaylaştığı, öğrencilerin uzaktan eğitimde daha fazla katılım gösterme fırsatı elde ettikleri ifade edilmektedir. Öğrencilerin okula ulaşım gibi konularda zaman tasarrufu ettikleri, buldukları ortamdan teknolojik araçlar ile derslere kolay bir şekilde eriştikleri belirtilmektedir. Kullanılan teknolojik araçlar ve uygulamalar yardımıyla öğrencilerin ders sırasında sözlük veya çeviri gibi öğrenmelerini destekleyen yardımcı materyallere kolay bir şekilde erişebildikleri, dinlerken not alma, deftere yazma gibi zaman alacak işler yapmak zorunda kalmadıkları vurgulanmaktadır. Bu kodlara ilişkin öğrenci cümlelerinden örnekler şöyledir;

“herkesle aynı sınıftayız ama zaten derslere girmek isteyen girdiği için daha rahat olabiliyorum. Konuşmak açısından, istediğimi söyleyebiliyorum bence uzaktan eğitimle İngilizce dersinde kendimi daha rahat hissettim.” SLÖGR10K.

“Sınıf ortamında daha fazla kişi var uzaktan eğitime geldiğimizde derse girenlerin oranı düştü. Derse girenlerin oranı düşünce katılım biraz daha yoğun oldu benim açımdan. Daha güzel katıldım diye düşünüyorum ingilizce konusunda...” SLÖGR11E.

“...İngilizce bence uzaktan eğitimle daha iyi öğreniliyor benim açımdan. ...Ben yüz yüze insanlarla İngilizce konuşamıyorum, fazla sosyal birisi değilim. O yüzden göz teması kurarak yabancı dil konuşamıyorum ama buradayken rahatlıkla konuşabiliyorum.” ALÖGR9E.

“evden giriyoruz derslere o kolaylaştırdı. hemen telefondan bilgisayardan elimizin altında girebiliyoruz.” MLÖGR9E2.

Öğrenciler öğretmen desteği ile uzaktan eğitim süreçlerinde olumlu deneyimler edinebilmektedirler. “Öğretmen Desteği” alt kategorisi altında toplanan kodlar şu şekildedir;

- Öğretmenin öğrenci katılımını sağlama çabası
- Öğretmenin öğrencilerle olumlu iletişiminin olması
- Ders dışında sorulan soruların cevaplanması

Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerle olumlu iletişim halinde olmaları, öğrencileri desteklemeleri, ders saatleri dışında sorulan sorulara cevap vermeleri, öğrencileri teşvik ederek derse katılım fırsatları tanımaları ve ders öğretim becerileri öğrencilerin olumlu deneyim edinmelerine katkı sağlayan hususlar olarak görülmektedir. Bu kodlara ilişkin öğrenci cümlelerinden örnekler şöyledir;

“Mesela öğretmenimize herhangi bir soru sorduğumuzda bu soruyu hem Türkçe açıklıyor mesela eğer anlaşılmadıysa önce İngilizce açıkladıktan sonra. Veya işte soruyu whatsapp üzerinden sorabiliyoruz ve hani çok bekletmeden diyim cevap

veriyor tabi ki. Veya mail olarak soru sorduğumuz zaman geri dönüş yapıyor.”FLÖGR11K.

“Öğretmenimiz bizim derste bizim konuşmamızı da önemsiyor, herkese teker teker soruyor zamanını öyle de harcıyor. direk soruları bize cevaplatıp geçmiyor...” FLÖGR10K.

Bakanlığın uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin ölçme değerlendirme aşamalarında zorluk yaşamalarını önlemek amacıyla aldığı bazı kararlar olmaktadır. Alınan kararların uzaktan eğitim süreçlerinde öğrencilerin olumlu deneyimler edinmelerini sağladığı görülmektedir. “MEB Kaynaklı” alt kategorisine ait kodlar şu şekildedir;

- Sınavların kolaylaştırılması
- Yüksek not almanın kolaylaştırılması

Öğrenciler uzaktan eğitim sürecinde daha az sayıda sınava girme ve sınırlı kapsamda konulardan sorumlu olma yönünde bakanlığın almış olduğu kararları uzaktan eğitimde olumlu deneyimler olarak değerlendirmektedir. Bunu ifade eden cümleler şu şekildedir;

“notlarımız genel olarak daha iyi oluyor çünkü tek bir sınav üzerinden ve kolay yapıldı bu sene o yüzden olumlu yani.”ALÖGR10K.

“Olumlu Deneyimler” kategorisine bağlı “Okul Yönetimi” alt kategorisine ait kod;

- Okulun teknik destek sunması olarak ifade edilmektedir.

Öğrenciler teknik desteğe ihtiyaç duydukları zamanlarda okuldan yardım alabildiklerini şu cümlelerle anlatmaktadır;

“o konuda babamın ya da benim tanıdığım insanlar olduğu için bir problemde arıyorduk, en kötü kendi bilgisayar hocamı da aradığım oldu. Destek aldığım zamanlar oldu evet.” FLÖGR9K.

“Olumlu Deneyimler” kategorisine bağlı “Dersle İlgili” alt kategoride toplanan kodlar;

- Ders sürelerinin uygunluğu
- Ev konforunda eğitimin rahatlığı
- Ekrandan ders takibinin tahtadan takipten daha kolay olması şeklinde ifade edilmektedir.

Öğrenciler yüz yüze eğitimden farklı olarak uzaktan eğitimde 30 dakikalık derslerle sürece devam etmekte, ders süresini yeterli bulduklarını ifade etmektedirler. Uzaktan eğitimle İngilizce dersinin kolay bir şekilde sürdürülebildiği, sınıfta karşılaşılan fiziki sorunlarla karşılaşılmadığı değerlendirilmektedir. Bu ifadeleri destekleyen örnek cümleler;

“Ders süresi ideal bence 30 dk gayet iyi. Çünkü laptopa ne kadar uzun süre bakabiliriz ya da telefona...Yani onlara odaklanmak daha zor yarım saatten sonra odaklanmamız hepten kopabilir başka şeylerle ilgilenebiliriz gerçekten zor olabilir o yüzden bence gayet iyi 30 dk.” NALÖGR10K.

“Bence çok iyiydi en rahat işlediğimiz ders ingilizceydi hatta. Çünkü uzaktan eğitimle işleyince de çok bir şey kaybetmedik ingilizcede. Hata herkes çok daha rahat görebildi hocanın nerelele göstermek istediğini tahtada görecekleri. Bence çok güzel bir deneyim oldu.” NALÖGR9K.

“Olumlu Deneyimler” kategorisine bağlı “İngilizcenin Yapısı İlgili” alt kategoride toplanan kodlar;

- İngilizcenin sarmal program yapısı (yeniyle karşılaşma korkusunun azlığı)
- İngilizcenin yüz yüze eğitim formuna en yakın ders olması
- İngilizcenin katılım gerektiren bir yapısının olması

Öğrencilerin uzaktan eğitimle yürütölen İngilizce derslerine girerken herhangi bir korku veya kayęı taşımadıkları değerlendirilmektedir. İngilizcenin kendini tekrar eden sarmal program yapısına sahip olması, öğrencilerin aşına oldukları konularla

karşılaşma fırsatlarını arttırarak olumlu deneyimler edinmelerine yardımcı olmaktadır. Uzaktan eğitim yoluyla işlenen İngilizce derslerinin yüz yüze işlenen İngilizce derslerinden çok büyük farkı olmadığı, İngilizcenin derste daha fazla katılım fırsatları oluşturduğu yönünde değerlendirmelerde bulunmaktadır. Bu ifadelere yönelik örnek cümleler;

“Genel olarak dersin başında da ortasında da sonunda da çok fark etmiyor açıkçası kendimi rahat hissediyorum...ingilizcede hani bir de diğer derslere göre yeni konu görme hali biraz az ya... önceden de gördüğümüz şeyleri tekrar edebiliyoruz derslerde grammer kalıplarında falan. Zaten aşına olduğumuz şeyler olabiliyor o yüzden ingilizce olduğunda bir dahaki ders, ders programına baktığımda bir tık rahatlama bile geliyor açıkçası.” NALÖGR11E.

“...Ben ingilizce derslerinde konuşmayı sevdiğim için benim için daha interaktif bir ders oluyor diğer derslere kıyasla. Çünkü diğer derslerde soru çözümü yapılmadığı sürece öyle katınılması gereken bir şey olmuyor ama ingilizce derslerinde her daim bir şeylere katılabiliyorsunuz.” FLÖGR11K.

“Olumlu Deneyimler” kategorisine bağlı “Sınıfa Ait Hissetme” alt kategorisinde yer alan kodlar;

- Verilen görevlerin sınıfa ait hissettirmesi
- Özgüvene sahip olmanın sınıfa ait hissettirmesi
- Arkadaş ilişkilerinin varlığı
- Derse aktif katılımı gelen aidiyet hissi

Öğrencilerin sınıf içerisinde sınıf başkanlığı gibi görevler almalarının, özgüvene sahip olmalarının, sınıf içerisinde iletişim kurdukları sosyal çevrelerinin varlığı ve derslere aktif katılım göstermelerinin kendilerini sınıfa ait hissettirdiği ifade edilmektedir. Bu durumlara yönelik verilen örnek cümleler;

“Ben sınıfa katıldığım zaman ilk başlarda çok sosyal değildim arkadaşlarımla aslında. Sonra sınıf başkanı olunca sınıfta zorla herkesle konuşmam gerekti. öyle oldukça daha çok yakınlaştık herkesle. Aslında verilen görevler yakınlaştırdı yani.” NALÖGR9K.

“Bazı arkadaşlarım var özgüveni olmadıkları için sınıfla da çok fazla bir muhabbetleri olmadıkları için konuşmaya utanma var. Bende böyle bir durum olmadığı için kendimi sınıfa ait hissediyorum.” FLÖGR9K.

“Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında ikinci kategori olan “Olumsuz Deneyimler”; “Dersle İlgili”, “Öğrenci Kaynaklı”, “Ortamla İlgili”, “Etkileşimle İlgili”, “Uzaktan Eğitimle İlgili”, “Öğretmenin İş Disiplininin Zayıf Olması”, “Kamera Açmadan Katılım”, “Mikrofon Açmadan Katılım”, “Derse Katılmaktan Çekinme”, “Ölçme Değerlendirmenin Sağlıklı Yapılamaması”, “MEB Kararlarının Olumsuz Etkileri”, “Teknik Sorunlar” ve “Sınıfa Ait Hissetmeme” olmak üzere 13 alt kategoride toplanmaktadır. Öğrencilerin “Dersle İlgili” olarak edindikleri olumsuz deneyimlere ilişkin kodlar şu şekildedir:

- İngilizcenin uzaktan eğitime uygun olmaması
- Uzaktan eğitimde İngilizce becerilerinin tam olarak uygulanamaması

“İngilizcenin uzaktan eğitime uyumlu olduğunu pek düşünmüyorum çünkü sınıfta daha çok uygulama yapabileceğimizi düşünüyorum uzaktan eğitimde çok fazla uygulama yapamıyoruz çalışmıyoruz. O yüzden yüz yüze daha kolay olacağını düşünüyorum.” FLÖGR10K.

“...aynı kitaptan işledik ama aynı kitapta listening kısımları oluyordu hoca 2 kere dinletiyordu ona cevap veriyorduk. Konuşma hakkında pek bir şey yapamadık açıkçası o dinlemedeki gibi değil. ...Okumada bir şey olmuyor gene açıkçası. Sen mikrofonu aç sen oku gibi bir durumda olmuyor. Hoca okuyor biz ona göre bir yorum yapıyoruz, soru sorduğunda cevap veriyoruz. Yazma zaten eser yok. Ben en son ingilizce sınavında yazdığımı hatırlıyorum ingilizce sınavına girdiğimiz. O yüzden hani her türlü bu 4 eylem konusunda sadece dinleme konusunda pek bir fark olduğunu düşünmüyorum, normalde tahtadan açıp dinletiyordu şimdi bilgisayardan biz kendimiz de dinliyoruz. Ama diğerleri konusunda aktifliğimiz azaldu yüzyüze eğitime göre.” NALÖGR11E.

Öğrencilerin kendileri veya sınıf arkadaşlarından dolayı edindikleri olumsuz deneyimler “Öğrenciyle İlgili” başlığı altında alt kategori olarak verilmiştir. Bu alt kategoride bulunan kodlar şu şekildedir:

- Dersi anlayamama ya da zorlanma
- Hata yapma korkusu
- Öz düzenleme eksikliğine bağlı verimsizlik
- Akran katılımı eksikliğine bağlı katılımın azalması ve verimsizlik
- Derse giriş sebebinin öğrenmek olmaması
- Uzaktan eğitimde derslere katılmayınca öğrenme kaybına uğramama
- Derse katılımın az olmasından kaynaklı verimsizlik
- Grup çalışmalarının öğrenciler tarafından ciddiye alınmaması
- Ders süresince sıkılma
- Kamera açmak zorunda kalınca derse katılamama
- Uzaktan eğitimde yalnız hissetme
- İngilizcenin alan dışı öğrenciler açısından hor görülmesi

Öğrenciler uzaktan eğitim sürecinde çaba göstermelerine rağmen dersi anlayamadıklarını, İngilizce kelimeleri söylerken hata yapmaktan korktuklarını ve bu sebeple derse katılmaya çekindiklerini, yüz yüze eğitime göre derslerden daha az verim aldıklarını ifade etmektedir. Öz düzenleme becerisi olmayan öğrencilerin uzaktan eğitim deneyimleri olmadıkları için daha çok zorlandığı, derse katılan öğrenci sayısı azalınca motivasyon kaybı yaşayarak dersin verimsiz geçtiği, grup çalışmalarında öğretmen kontrolü olmayınca öğrencilerin gereken ciddiyetle etkinliklere katılmadığı, kamera açmak zorunda kalınca derse girmemeyi tercih ettikleri ve uzaktan eğitimde sosyal etkileşim eksikliğinden dolayı kendilerini yalnız hissettikleri belirtilmektedir. Kodlara ilişkin öğrenci cümlelerinden örnekler şöyledir:

“Kötü, tam anlaşılmıyor dersler. Zaten ilk yaptığımızı anlamamıştım fazla bir şey anlamamıştım tekrar yapmıştım öyle anlayabildim yani kötü bir şey. Biz deneme oluyorduk ders çalışmamama rağmen başarılı oluyordum ama uzaktan eğitimde çalışmama rağmen başarısız oldum, anlamadığımı fark ettim.” ALÖGR9E.

“Ben artık 11 yıllık eğitim hayatımda hiç kendi öz disiplinine bu kadar ihtiyaç duymamıştım. Hiç buna gerek de duymamıştım...aslında yapması gereken şeydi; ne olursa olsun sonuçta bir eğitim veriliyor tamam çok verimli olmayabiliyor. Atıyorum hocanın sesi gelmiyor yok işte internet olmuyor, EBA deseniz zaten rezalet orası ayrı bir mevzu... Teknik aksalıklar olsa bile bir eğitim var ortada ki kendi okulum için konuşuyorum, güzel de... öğretmenlerin elinden geleni yaptıklarını ve kaliteli olduklarını da biliyorum. Fakat buna rağmen aslında birçok şey bize düşüyor; hiçbirimizin şu ana kadar böyle bir zorluğa girmedik. O yüzden burada bu kadar büyük bir yükü hiç almadığımız için şu anda altından kalkmak çok zor bir şey bizim için. Bunu yapan arkadaşlarım var bakıyorum gerçekten hani dersleri dinleyip kendi yapabildiği şekilde kendini geliştiren ama bunu ben hem kendi adıma konuşuyorum hem gene bir çok yaşıtım için konuşuyorum yapabilen insan çok az. Dediğim gibi hiç böyle bir şey yaşamadık çünkü...” NALÖGRİIE.

“Yalnız hissediyordum. İlk zamanlarda öyle hissediyordum çünkü herkesin öyle de hissettiğini düşünüyorum ilk zamanlarda. Çünkü evde herkes kendi başına yoksa okula gittiğimizde servise gidiyorduk okulda bir sohbet ediyorduk ilk önce. Hocalarımızla, arkadaşlarımızla, öğretmenimizle ders için olsun veya başka bir şey için olsun. Ama direk derse giriyoruz hiç bir şey yaşamadan amaca yönelik olmadan. Bir değişik geliyordu.” SLÖGRİIE.

“...tabi öğrencinin verdiği öneme göre de değişir bizde matematiğe giren öğrenci sayısı ile ingilizceye giren öğrenci sayısı bir değil. Herkes sayısalcı olduğu için açıkçası biraz hor da görülebiliyor ingilizce bizim sınıfta.” NALÖGRİIE.

“Olumsuz Deneyimler” kategorisine bağlı “Ortamla İlgili” alt kategorisinde yer alan kodlar;

- Uzaktan eğitimde dikkat dağıtıcı etmenlerin çokluğu
- Ev ortamının müsait olmaması
- Uzaktan eğitimde öğretmenle ders dışı iletişimin sosyal medya kanalıyla yapılmasının zorlukları
- Evde ders dışı sorumlulukların varlığı
- Teknik problemlerden dolayı aksamalar olması

- Uzaktan eğitimin yorucu olması
- Ders süresinin yeterli gelmemesi
- Uzaktan eğitimde ekran kaynaklı sağlık problemleri yaşama

Öğrenciler derse girdikleri ortamda diğer aile üyelerinin bulunması, dikkatlerini dağıtacak telefon, televizyon gibi araçların olması ve evde yapılması gereken sorumluluklarının olması sebebiyle uzaktan eğitim süreçlerini olumsuz olarak değerlendirmektedir. Bu süreçte öğretmenlere ulaşmaları gereken durumlarda sosyal medya kanallarını kullanan öğrenciler, iletişimin bu koşullarda daha zor olduğunu ifade etmektedir. Ders sürelerinin yüz yüze eğitime göre kısa olmasıyla ders içi etkinliklerin yetişmediği, diğer yandan üst üste derslerin işlenmesiyle daha çok yorulmaları ve ekrana fazla maruz kalmaktan sağlık problemleri yaşadıkları öğrenciler tarafından belirtilen olumsuzluklar arasındadır. Bu ifadeleri destekleyen örnek cümleler şu şekildedir:

“Pandemi yokken de atıyorum bir sınav olacak, youtubedan başka herhangi bir kaynaktan yüz yüze olmayan bir eğitimle kendimiz bir şeyler katabiliyoruz. Ama her şey buna dönünce çok dikkat dağıtıcı etken var ya gerçekten hani hem elimin altında telefonum var bi oradan bi ses geliyor, içeride bizimkiler tv izliyor olabiliyor elinden geldiğince kısımaya çalışıyorlar, konuşuyor olabiliyorlar.” NALÖGR11E.

“yoklama alınıyor zaten bekliyoruz gelsinler (öğrencilerden bahsediyor)... dersin başında yoklama alınsa başında girip sonunda çıkanlar oluyor, sonunda alınsa başında girmiyor sonunda gelenler oluyor. Yoklamalar gerçekten büyük sıkıntı oluyor. Yok ses kaydını açtı dinleyen vardır, hoca soru soruyor o cevap verene kadar belli bir süre geçiyor. Onu bekledi falan 30 dk yetmiyor bence İngilizce için.” FLÖGR9K.

“Olumsuz Deneyimler” kategorisine bağlı “Etkileşimle İlgili” alt kategorisinde yer alan kodlar;

- Uzaktan eğitimde sosyal etkileşim eksikliğine bağlı yalnız hissetme
- Etkileşim eksikliğinden dolayı öğrencinin stresli hissetmesi ve derslerin verimsiz geçmesi

- Arkadaş ilişkilerinin eksikliği

Öğrencilerin yüz yüze eğitimde sınıf arkadaşlarıyla daha çok iletişim haline geçebilmeleri, uzaktan eğitim ortamlarının bu imkanı sağlamaması ve bu yüzden sınıfa ait hissetmemeleri olumsuz deneyim olarak değerlendirilmektedir. Öğretmenle etkileşim eksikliğinin öğrenciler üzerinde stres oluşturduğu ve dersten kopmalar yaşandığı şu cümlelerle ifade edilmektedir:

“(sınıfa ait hissetmiyorum)...çünkü hocam sınıf ortamı yok. Sınıf içindeki sesler olmuyor herkesin kamerası mikrafonu kapalı. Ama yüz yüze eğitimde herkes göz göze geldiği için o yüzden..” SLÖGR9E2.

“Uzaktan eğitimde hoca seni görmüyor ve ne yaptığını bilmiyor. Ders dinleyip dinlemediğini bilmiyor ama yüz yüze hoca senin stres olduğunu anlıyor ve ona göre davranmaya başlıyor ve seni fazla yormuyor. Anlıyor sen rahat mısın söyleyebilecek misin...Bunları anladığı için seni yormadan yapıyor. Ama uzaktan eğitimde böyle bir şey yok o yüzden uzaktan eğitimde daha çok insan stres oluyor.” NMLÖGR10K.

“Hocam şöyle bir şey var. Ders esnasında ders yürümüyor, gerçekten ders yürümüyor çünkü hoca bir şey sorabiliyor, cevap gelmiyor, kimse konuşmuyor kimsenin ağzından bir şey çıkmıyor kimse mikrofon açıp cevap vermiyor. Ondan sonra yorum yapmıyor.. Hocalar artık bu duruma öyle bir alıştı ki... açıkçası bazen cevap bile bekleyemiyorlar çünkü kimse konuşmuyor.” NALÖGR11E.

Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde çeşitli sebeplerle kamera açmadan derse katıldıkları ve buna bağlı olumsuz deneyimler edindiklerini ifade edilmektedir. “Kamera ve Mikrofon Açmadan Katılım” alt kategorisinde yer alan kodlar;

- Diğer öğrencilerin açmaması
- Çekingenlik
- Kamera alamama
- Görüntülerin kötüye kullanımı
- Ekran için hazırlanma gereği
- Derse katılmadığını gizlemek

- Evdeki gürültü

Öğrenciler sınıftaki diğer öğrencilerin kamera açmamasından dolayı kamera açmadıklarını, çekindiklerini, maddi imkanlardan dolayı kaliteli görüntü sağlayan bir kamera alamadıklarını belirterek uzaktan eğitim süreçlerini olumsuz olarak değerlendirmektedir. Sınıftaki bazı öğrencilerin kamera açanların görüntülerini alarak sınıf gruplarında paylaştıklarını ve dalga geçme mevzusu haline getirdiklerini, evdeki gürültülü ortamın derse yansıtacağı endişesiyle öğrencilerin mikrofon açmaktan çekindikleri ifade edilmektedir. Öğrencilerin kameraları açılmadığı için derslerde başka işlerle uğraştıkları ve ders dinlemedikleri belirtilmektedir. Buna yönelik örnek cümleler:

“...Güzel kameralar 2 bin tl falan olduğu için kalitesiz kameralar aldığımız zaman kendimizi biraz kötü hissediyoruz görüntü kalitemiz kötü oluyor.” ALÖGR10E.

“... Kamera açanların fotoğrafını çekip sınıf grubuna atanlar var. O yüzden çok böyle, kamera açmaya şey yapanlar var.” FLÖGR9K.

“Biz kalabalık bir aileyiz. Benim 3 tane kardeşim var. Genellikle de ses oluyor. Mesela yüksek sesle birisi, bir ses gelirse öğretmenimiz bir duraksar. Ne oluyor diye bir bakar. O yüzden ders işleyişi bozulabilir.” ALÖGR9E.

“...maalesef ki dinlemeyenler var açıp gidenler var, bu yüzden öğrenciler kamera açmıyor olabilir.” NALÖGR10K.

“Olumsuz Deneyimler” kategorisine bağlı “Ölçme Değerlendirmenin Sağlıklı Yapılamaması” alt kategorisinde yer alan kodlar;

- Teknik aksaklıklara bağlı sorunların yaşanması
- Ödevin öğrenci tarafından yapılmamış olması
- Etkileşim eksikliğinin ölçme değerlendirmeyi zorlaştırması

Öğretmenlerin öğrencilerle göz teması kuramamasından dolayı ders içinde konuların anlaşılıp anlaşılmadığını sağlıklı bir şekilde ölçemediği öğrenciler

tarafından dile getirilen bir durum olmaktadır. Öğrencilerin teknik aksaklıklardan dolayı ödev yapamadıkları ve teslim edemedikleri zamanlar olduğu, öğretmenlerin ise ödev teslim etme durumuna göre notlandırma yaptıkları zamanlarda öğrencilerin dezavantaj yaşadıkları, bazı ödevlerin ise yüksek not alma isteğiyle öğrencilerin kendisi tarafından yapılmadığı dile getirilmektedir. Öğrenciler bu durumu şu cümleler ile ifade etmektedir:

“...sadece hocalar performans notlarını derse katılımdan veya verdikleri ödevleri değerlendirerek yapıyorlar. Bazen internet sorunu yaşayan öğrenciler var. Ödevleri yapamıyorlar ve bence bu haksızlık oluyor performans notlarında.” NMLÖGR10K.

“Ölçme değerlendirme açısından sınav olamıyoruz, sadece performans ödevleri. Onlar da zaten genellikle bize verilen testleri çözdüğümüzde oluyor. Ve bunu da youtube da orada çözümleri var izleyerek yapabiliriz. Bence pek bir etkili değil ölçme değerlendirme.” ALÖGR10K.

“Olumsuz Deneyimler” kategorisine bağlı “MEB kararlarının olumsuz etkileri” alt kategorisinde yer alan kodlar;

- Zorunlu olmayınca derse girmeme
- Not verilmeyeceği düşüncesiyle aktif olmama
- Çalışmayı bırakma

Bakanlık öğrencilerin uzaktan eğitim derslerine katılmalarını zorunlu tutmamış, isteğe bağlı kılmıştır. Uzaktan eğitim sürecinde değerlendirme ile ilgili sınavların iptal edilmesi ve sınav konu kapsamının sınırlandırılması ile ilgili kararlar öğrencilerin derslere katılma durumlarını olumsuz olarak etkilediği öğrenciler tarafından şu cümleler ile anlatılmaktadır:

“Ben dersleri hiçbir zaman aksatmıyordum ilk başta. Ondan sonra 2. sınavlar istek üzerine girilince ben derslere girmemeye başladım...” NMLÖGR10K.

“Şu sınavlar öğrenci isteğine bırakılmadan önce gayet güzeldi ama öğrenciye bırakıldıktan sonra çok girilmemeye başlandı, az kişi oluyor.” NALÖGR10K.

“Olumsuz Deneyimler” kategorisine bağlı “Teknik Sorunlar” alt kategorisinde yer alan kodlar;

- Öğretmen bilgisayarının donanım kalitesi/kullanım bilgisi
- Sistemin dersten dışarı atması

Öğretmenlerin uzaktan eğitime erişim için kullandıkları teknolojik aletlerin kalitesi veya öğretmenlerin bu donanımları kullanım bilgisine bağlı olarak eğitim sürecinde olumsuzluklar yaşandığı dile getirilmektedir. Öğrencilerin bazen derslere erişim sağladıkları platformlarda sorun yaşayarak derslere katılmadıkları belirtilmektedir. Bu durumlara yönelik ifadeler:

“Evet bazen mesela derste olduğum halde derste gözükmüyordum ya da bekleme odasında sürekli atıyordu ben hatta 1-2 gün hiç derse giremedim bu yüzden.” NMLÖGR10K.

“Hoca bilgisayardan açınca sesler değişik geliyor anlaşılmıyor. o yüzden pek anlaşılmıyor.” MLÖGR9E2.

Öğrencilerin “Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında yer alan üçüncü kategori “Kamera Kullanımından Etkilenme” olmuştur. Kategori içerisinde “Öğretmenlerin Kamera Açmasından Faydalanma” ve “Öğrencilerin Kamera Açmasından Faydalanma” alt kategorileri yer almaktadır.

“Öğretmenlerin Kamera Açmasından Faydalanma” alt kategorisi altında yer alan kodlar şu şekildedir:

- Enerji paylaşımı
- Mimik takibi
- Göz teması

Öğretmenlerin duygu durumlarının kamera açılmasıyla öğrencilere geçebildiği, mimik ve beden dili kullanımının, öğrencilerle göz teması kurmanın öğrencilerin dersi anlamasına yardım ettiği belirtilmektedir. Bu kodlara ilişkin öğrenci cümlelerinden örnekler şöyledir:

“Bence kameraları açık olunca daha iyi oluyor çünkü hocanın ne yaptığını görebiliyorsun. Hoca eğer enerjikse o sana da yansıyor.” NMLÖGR10K.

“Kamera açılması zaten dediğim gibi mimiklerle bazen bazı hocalarımızın el hareketlerini de görebiliyoruz bazen sadece yüzlerini görebiliyoruz bu bize bence yardımcı oluyor...” FLÖGR10K.

“Öğrencilerin Kamera Açmasından Faydalanma” alt kategorisinde yer alan kodlar şu şekildedir:

- Disiplin sağlaması
- Öğretmeni destekleme
- Akran desteğiyle güdülenme

Öğrencilerin kamera açıp derse katılmasıyla kendilerini daha çok ders ortamında hissedebilecekleri, kamera açmanın ders disiplini sağlamada ve öğretmeni iletişim konusunda desteklemede yardımcı olabileceği ifade edilmektedir. Akranlarını gören öğrencilerin hırslanarak derse karşı güdülenme hissedebileceği şu cümlelerle ifade edilmektedir:

“...öğrencinin de açması lazım çünkü öğretmen ders anlatıyor yani duvara anlatmayacak ki yani öğrenciyi görmeli, onun gözünün içine bakarak anlatmalı dersi. Ha duvara anlatmış, ha kamera kapalı bilgisayara anlatmış. Kendi de zevk alamaz ki o derste.” FLÖGR9K.

“...(kamera açmaktan bahsediyor)Çünkü birbirimizi daha net görüp daha hırslı bir şekilde ders yapmamız için kamera açmalıyız.” SLÖGR9E2.

Öğrencilerin “Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında yer alan dördüncü kategori “Yüz Yüze Eğitime Göre Deneyimi Değerlendirme” olmuştur. Kategoriye bağlı “Yüz Yüze Derslerin Uzaktan Eğitime Göre Verimliliği” alt kategorisine ait kodlar:

- Yüz yüze İngilizce dersi ile uzaktan İngilizce dersi işleyişinde fark olmaması

- Yüz yüze eğitimde fiziksel etkileşimin varlığı
- Yüz yüze eğitimde dikkat dağıtıcı azlığı
- Yüz yüze eğitimde derse katılımın kaçınılmaz olması
- Uzaktan eğitim derslerde etkileşimin azalması
- Uzaktan eğitim derslerde sınıf ortamında hissetmeme
- Teknik problemlerin kavramayı zorlaştırması
- Yüz yüze eğitimde İngilizce dil becerilerini geliştirecek daha fazla etkinlik/materyal seçeneğinin ve etkileşimin olması
- Yüz yüze eğitimde olumlu sosyal baskının varlığı
- Uzaktan eğitimde daha fazla çalışma ihtiyacı
- Yüz yüze eğitimde ders aralarında öğrenme fırsatları yakalama
- Uzaktan eğitimle öğrenmede çekingenliğin katılımı daha fazla engelleyici olması

Öğrencilerin bir kısmı uzaktan İngilizce dersleri ile yüz yüze işlenen İngilizce dersleri arasında bir fark olmadığını dile getirmekteyken diğer bir kısmı yüz yüze eğitimin fiziksel etkileşim, odaklanma, daha fazla etkinlik yapabilme gibi olumlu yönleriyle derslerin daha verimli geçtiğini ifade etmektedir. Bu kodlara ilişkin öğrenci cümlelerinden örnekler şöyledir:

“Aslında benim için ingilizcede pek bir fark yok hani derste aldığım verimi uzaktan eğitimden de alabiliyorum en çok ingilizcede böyle. Diğer derslerde yüz yüze daha rahat anlaşılıyor daha çok verim alabiliyorum ama ingilizcede bende bir fark olmuyor...” SLOGR10K.

“derste 25-30 civarında kişinin olmasıyla ingilizce dersi için söylüyorum; uzaktan eğitimde 5-6 kişinin olması açısından hiçbir fark yok çünkü ingilizce dersine de katılanlar o 5-6 kişi uzaktan eğitimdeki kişiler. Bu yüzden derse katılanlar hep aynı. Onu gördüm. Sadece yok yazılmamak için gelmiş okula o kişi.” SLOGR11E.

“...Yani yüz yüze eğitimde daha fazla seçenek oluyor konuşma okuma yazma ve dinleme becerilerini geliştirmek için, daha fazla etkililik imkanı oluyor ama uzaktan eğitimde sadece ders kitabı veya EBA üzerindeki içerikler sadece etkinlikler yapabiliyoruz.” FLÖGR11K.

Öğrencilerin “Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında yer alan “Anlam”, beşinci kategori olmuştur. Bu kategoride yer alan kodlar:

- Mecburiyet
- Sosyal etkileşim eksikliğine bağlı yalnızlık
- İletişim eksikliğine bağlı hakimiyet kuramama
- Zorluk
- Başarısı öğrenciye bağlı süreç
- Hiç yoktan iyi
- Çaresizlik ve mücadele

Öğrenciler uzaktan eğitim kavramını; mecburiyet, sosyalleşememe, zorluk, öğrenciye bağlı olarak başarılı olma süreci, çaresizlik ve mücadele olarak değerlendirmektedir. Bu düşünceleri ifade eden örnek cümleler şöyledir:

“Hayattan uzak...ben sosyal bir öğrenciyim aynı şekilde çok sosyaldim okulda. Şu an uzaktan eğitim olduğu için uzağım sosyallikten...” FLÖGR9K.

“Dediğim gibi hiç böyle bir şey yaşamadık çünkü. O yüzden açıkçası benim için uzaktan eğitim bir çaresizlik gibi hissettiriyor daha doğrusu. Son günlerde zaten anca çalışma programımı düzenledim o da artık sınav yaklaşıyor mevzusu falan diye. Bir sene kaldı diye çeki düzene girmeye çalışıyorum elimden geldiğince ama hani başlı başına bir mücadele benim için uzaktan eğitim açıkçası.” NALÖGR11E.

“....Hiç uzaktan eğitim olmasaydı daha kötü olacaktı en azından bir tekrar yapabiliyoruz öyle bir şansımız var. Ama uzaktan eğitim olmasaydı, kimsenin kitap açacağını düşünmüyorum zaten.” SLÖGR10K.

“Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında yer alan diğer bir kategori “İngilizce Ders Rutinleri” dir. Bu kategori altında öğrenciler deneyim değerlendirmelerini şu kodlarla açıkladıkları görülmektedir:

- Ödevi yapma ve hocayla paylaşma,
- Geri bildirim alma,
- Etkinlik yapma (sohbet odalarında diyalog),

- Çeviri,
- Dinleme,
- Ders anlatımı,
- Örnek verme,
- Soru çözme (boşluk doldurma),
- Kitaptan metin okuma, metindeki kalıpları bulma, metin yazma

Öğrenciler İngilizce ders rutinlerinde örnekler, ödevler, metin okuma ve yazma etkinlikleri yaptıklarını, zoom programı üzerinde sohbet odaları oluşturarak öğrencilerin diyalog çalışmalarına dahil olmasını değerlendirmektedir. İngilizce ders rutinlerini anlatan alıntı cümleler şu şekilde verilmektedir:

“Yazdıklarımızı bir kağıda veya dijital bir platforma yazıyoruz bunun fotosunu öğretmenimize atıyoruz...Ödevimiz varsa, ödevimizin doğru yani doğrusunu yapıyor, doğrusunu gösteriyor yanlış yaptığımız kısımlar varsa. Sonra etkinlikler yapıyoruz e tabi etkinliklerin sıraları var. Mesela bir diyalog oluşturulacaksa diyalog oluşturuyoruz bize öğretmenimiz 3-4 dk süre veriyor” ALÖGR9E.

“...mesela ders kitabındaki bir etkinlikten örnek veriyim. 3 kişilik gruplar oluşturun diyor. Öğretmenimiz 3 kişilik veya 5 kişilik diyelim, 5 kişilik gruplar olarak breakout room'lar açıyor zoom üzerinden. Biz o breakout roomlarda konuşuyoruz aramızda. Ne yazıldıysa ne konuşulduysa neye karar verildiyse paylaşıyoruz sonradan.” FLÖGR11K.

*“Derse giriyoruz *** hoca açıyor kitabı bizim için kendi ekrana da yansıtıyor buradan metinleri okuyor arada kendi bir kalıp çıktığında bunu bilmeniz gerekir diye söylüyor açıkçası işinize yarar, bazı aşına olmadığımız kelimenin anlamını söylüyor. Böyle kısa notlarla kendi okuyor bazen bize soru soruyor biz de kendimizce bunu cevaplıyoruz.” NALÖGR11E.*

“Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında yer alan diğer bir kategori “Ölçme Değerlendirme” dir. Bu kategori altında öğrenciler deneyim değerlendirmelerini şu kodlarla açıkladıkları görülmektedir:

- Derse katılım

- Ödev
- Kısa sınav

Öğrencilerin uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme durumlarının derse katılım, aktif katılım, ödev yapma ve kısa sınavlar ile gerçekleştiği belirtilmektedir. Verilen kodlarla ilgili örnek cümleler şu şekilde ifade edilmektedir:

“Kitaptaki etkinlikler oluyor bu etkinliklerde işte derse katılımı sözlü verildiği için, sözlülerin yüksek olmasını istiyorsanız derse katılımınızı istiyorum diyor. Derse katılın gözüme girin sözlüleriniz zaten yüksek olur diyor. Ödevlerinizi yapın diyor...Projeler veriliyor, onun dışında performanslar veriliyor...”
ALÖGR10E.

“İngilizce öğretmenimiz arada sırada bizi quiz yapıyordu. Bu 2. dönem çok zor olmuyordu sadece mesela yeni öğrendiğimiz konulardan quiz oluyorduk ya da ödev veriyordu. Bazen ee paragraf yazmamızı falan istiyordu bence bunlar da çok iyi oluyordu.” NMLÖGR10K.

“Yani özellikle katılım sanırım önemli değerlendirmede şey olarak, yoklama olarak derse katılım. Onun dışında tabi ki derste konuşma olarak katılımı performans olarak katılım da önemli veya ödevin yapılıp yapılmamış olması.”
FLÖGR11K.

“Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında yer alan diğer kategori “Süreci İyileştirme Çabasını Değerlendirme” dir. Bu kategori altında yer alan “Öğretmenin Çabası” alt kategorisi ve buna bağlı kodlar şu şekildedir:

- Uygulamanın sohbet bölümüyle öğrencileri derse katma
- Velileri katılım konusunda bilgilendirme
- Konuyla ilgili ekstra materyaller sunma

Öğrenciler ders öğretmenlerinin uzaktan eğitim süreçlerini iyileştirebilmek amacıyla öğrencileri çeşitli yollarla derslere katmaya çalıştıklarını, velilere öğrencilerin derslere katılım durumları hakkında bilgilendirme yapıldığını, işlenen

konuların daha iyi anlaşılması amacıyla ekstra materyaller sunulduğunu şu cümleler ile değerlendirmektedir:

“Mesela onlara sesleniyor, bir cevap alabilmek için chatten de yazabilirsin eğer konuşamıyorsan diyor ki genellikle cevap veriyorlar konuşarak.” FLÖGR11K.

“...Konu anlatımları konu özetleri göndermesi kesinlikle durumu daha da kolaylaştırıyor.” NALÖGR10K.

Okul yönetiminin de velilere ders katılımları yönünde bilgilendirici mesajlar atması, süreci iyileştirme çabası içerisinde yer almaktadır.

- “Okul yönetiminin velileri katılım konusunda bilgilendirmesi”

koduyla yer alan cümle şu şekildedir:

“Örneğin müdür yardımcımız kendisi özel olarak velilere mesaj atabiliyorlar...” SLÖGR10K.

Deneyimlerin Değerlendirilmesi” teması altında yer alan diğer kategori “Hissedilen İhtiyaçlar ve Verimi Arttırabilecek Öneriler” dir. Bu kategori altında yer alan kodlar şu şekildedir:

- Katılımı zorunlu kılma
- Konuşma becerileri ve öğretmenden dönüt alabilmek için yüz yüze ders eklenmesi
- Yazma etkinliklerinin arttırılması
- Ödevlerin arttırılması
- Daha eğlenceli etkinlikler
- Öğrenci kameralarının açılması
- Öğretmenlerin öğrencilerle üniversite sınavı dışında konuşması
- Derslerin daha geç başlaması

Öğrenciler derslere katılımın zorunlu tutulması, yazma etkinlikleri ve ödevlerin arttırılmasıyla verimin daha fazla artacağını veya öğrenmenin sağlanacağı düşünülmektedir. Öğretmenden dönüt almanın önemli olduğu bu sebeple de sürece yüz

yüze ders eklenmesi gerektiği, oyun ve diyaloglar ile derslerin daha eğlenceli bir hale getirilebileceği vurgulanmaktadır. Öğretmenlerin ders haricinde öğrencilerle günlük hayatları üzerine sohbet etmelerinin öğrenciler için motive edici bir durum olduğu ve bu gibi uygulamaların devam etmesi gerektiği belirtilmektedir. Diğer bir öneri de derslerin daha geç başlatılmasıyla öğrencilerin derslerde daha zinde olabileceği üzerine gelmektedir. Bu ifadelere yönelik örnek cümleler şu şekilde verilmektedir:

“...bir tık daha sorumluluk yüklenebilir diye düşünüyorum. Atıyorum daha çok ödev verilebilir. ...Sözlü gibi ufak kısımlar olabilir... daha çok öğrencilere söz verilebilir zorunlu olarak ordaysan konuş der gibi...Böyle şeyler olursa öğrencilerin katılımı çünkü çoğu derste şey olarak artmıyor kendi istekleriyle artmıyor zorla olursa belki daha fazla verim olabilir diye düşünüyorum.” NALÖGR11E.

“Bence pandemi eğer azalır, sadece İngilizce dersim için okulda bir gün derslerden sonra toplanıp sadece speaking yapabiliriz mesela. özellikle de şu writingler için öğretmenimizin bize bir, belki onun için zor olacak bir sürü öğrencisi var bir okulda hani.. ama onun bir doğru yanlısını, bizim bir dönüt almamız gerekiyor bence öğrenmemiz açısından.” FLÖGR9K.

“...workbook yazma etkinliklerinde sıkılıyorum eğlenceli bir aktivite yok. Sohbet olabilir oyun olabilir, karşılıklı konuşma olabilir eğlenceden kastım.” ALÖGR9E.

Öğrenciler uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce dersine dair edindikleri deneyimlerden sonra bundan sonraki eğitim tercihlerini ikinci tema olan “Seçme Şansı Verilirse Eğitim Tercihine İlişkin Karar” başlığı altında değerlendirmektedir. “Yüz yüze Eğitim” ve “Uzaktan Eğitim” olarak iki alt kategoride birleşen “Yüz yüze Eğitim” tercihleri:

- Öğretmen ve Öğrencilerle Sosyal Etkileşimin Kolaylaştırıcılığı
- Eğitimde Derse Katılımın ve Dikkati Odaklamının Kolaylaştırıcılığı

kodlarıyla açıklanmaktadır. Öğrenciler yüz yüze eğitim aracılığıyla daha rahat iletişim kurdukları ve dersi anladıkları, göz temasının ve vücut dilinin yüz yüze

eğitimde daha mümkün olabildiği ve derse odaklanmanın kolaylaştığı yönünde değerlendirmelerde bulunmaktadır. Bu ifadelere yönelik örnek cümleler:

“...genel olarak tüm eğitimimi yüz yüze almayı tabi ki tercih ederdim ben...Zaten genel olarak belirttiğim gibi yüz yüze olduğunda öğretmenle göz teması kurabiliyoruz, daha rahat soru sorabiliyoruz, sorumuz olduğunda teneffüslerde vs. gibi özel olarak anlamadığımız yerleri sorabiliyoruz. Ama pandemide böyle bir şansımız yok.” ALÖGR10K.

“...Mimiklerim ellerim aslında hareket ediyor ellerimde göremiyorsunuz ama onların da veya oturduğumuzun baktığımız yönün, vücudumuzun baktığı yönün onların bize öğrenirken o küçük şeylerin bile yardımı dokunduğunu düşünüyorum o yüzden yüz yüze tabi ki tercih ederim.” FLÖGR10K.

“Yüz yüze daha rahat olurdu dediğim gibi katılım açısından da öğrenciler daha güzel bir şekilde katılım sağlardı ve bence daha eğlenceli olabilirdi.” FLÖGR9K2.

“Seçme Şansı Verilirse Eğitim Tercihine İlişkin Karar” temasına bağlı olarak “Uzaktan eğitim” kategorisi bulunmaktadır. Öğrenciler uzaktan eğitim tercihlerini şu kodlarla ifade etmektedir:

- Üniversite sınavlarına daha rahat hazırlanmak amacıyla
- Vakit kaybı olmaması

Öğrenciler üniversite sınavlarına hazırlanırken uzaktan eğitim uygulamalarının daha mantıklı olacağını düşünmekte ve vakit kaybı olmaması amacıyla yine uzaktan eğitimi seçebilecekleri yönünde değerlendirmelerde bulunmaktadır. Bu kodlara yönelik açıklayıcı cümleler:

“Ben kendi adıma konuşuyorum yüz yüze de uzaktan da aynı verimi aldığım için bu yüzden uzaktan. Yani vakit kaybetmemek için uzaktan daha iyi olurdu benim için.” ALÖGR11K.

“...Dediğim gibi odağım İngilizce açısından daha iyi bir verim almak olsa yüz yüze eğitim derdim ama biraz derdim ingilizceden çok üniversite sınavı olduğu için ben uzaktan eğitime devam ederdim.” NALÖGRİİE.

Lise düzeyinde Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretim deneyim değerlendirmeleri öğrenciler tarafından “Olumlu, olumsuz, kamera kullanımından etkilenme, yüz yüze eğitime göre deneyimi değerlendirme, uzaktan eğitime yüklenen anlam, İngilizce ders rutinleri, ölçme değerlendirme, süreci iyileştirme çabasını değerlendirme, hissedilen ihtiyaçlar ve verimi arttırabilecek öneriler” başlıkları altında; bundan sonraki süreçte eğitim tercihlerine yönelik kararlar ise “yüz yüze ve uzaktan eğitim” başlıklarıyla değerlendirilmektedir. Öğrenciler uzaktan eğitimle İngilizce ders deneyimlerini; “sosyal olmayan öğrencilerin derse katılımlarının kolaylaşması, daha az sayıda öğrencinin derse katılımıyla ders içi katılım fırsatlarının artması, destekleyici materyale ulaşma kolaylığı, ders esnasında öğrencilerin not tutma gibi işlerinin azalması, sınavların kolaylaştırılması, okulun teknik destek sunması, ders sürelerinin uzaktan eğitimde yeterli olması, evde eğitimin konforlu olması, ekrandan ders takibinin kolay olması, İngilizcenin konu tekrarlarıyla sarmal program yapısının öğrenmeyi kolaylaştırması, İngilizcenin yüz yüze eğitime en uygun ders olması, İngilizcenin katılım fırsatları sağlayan ders olması, uzaktan eğitime en uygun dersin İngilizce olması, özgüvene sahip olmanın sınıfa ait hissettirmesi” deneyimleriyle olumlu olarak değerlendirmektedir. Diğer taraftan öğrenciler; uzaktan eğitimle İngilizce derslerini anlamakta zorlandıklarını, akran katılımının azalmasıyla derse katılma durumlarının azaldığını, etkileşim eksikliğine bağlı derslerin verimsiz geçmesini ve ders süresince sıkıldıklarını olumsuz deneyim olarak belirtmektedir. Grup çalışmalarının öğrenciler tarafından ciddiye alınmaması, kamera açmak zorunda kalınca öğrencilerin derse katılmaktan vazgeçmeleri, alan dışı öğrenciler tarafından İngilizcenin hor görülmesi, uzaktan eğitimde kendini yalnız hissetme, dikkat dağınıkların çokluğu, uzaktan eğitimin yorucu olması, süreçte teknik aksaklıklar yaşanması, uzaktan eğitim kaynaklı sağlık problemlerinin olması öğrenciler tarafından olumsuz deneyimler olarak değerlendirilmektedir. Öğrencilerin ders süresi konusundaki görüşleri ekran karşısında odaklanabilme süreleriyle yeterli

bulunarak olumlu; ders içi etkinliklerin ders süresinde yetişmemesiyle olumsuz olarak değerlendirilmektedir.

Uzaktan eğitim deneyiminde öğrencilerin deneyimini anlamlandıran kavramların mecburiyet, sosyal etkileşim eksikliğine bağlı yalnızlık, iletişim eksikliğine bağlı hakimiyet kuramama, zorluk, başarısı öğrenciye bağlı süreç, hiç yoktan iyi, çaresizlik ve mücadele olduğu görülmektedir. Bu anlamlandırmaların tümünün olumsuz olduğu, seçeneksizlik sonucunda yaşanan bir deneyimi işaret ettiği görülmektedir. Uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitim deneyimlerine dair öğrenciler karşılaştırmalar yapmakta, iki eğitim türünde de bazı avantajlar ortaya koymaktadır. Uzaktan eğitimde zaman tasarrufu olması, ortam sınırlamaları olmaması, İngilizce dersinin uzaktan eğitim yapısına uygun bir ders olarak nitelendirilmesi ve yüz yüze gerçekleştirilen İngilizce derslerinden büyük bir farkının olmayışı öğrenci deneyimlerinin olumlu yönde gerçekleşmesine yardımcı olmaktadır. Öğrenciler uzaktan eğitimde İngilizce ders rutinlerini değerlendirmekte, bu rutinlerin yüz yüze işlenen İngilizce derslerinden çok da farklılaşmadığını, çoğu yönüyle benzer olduğunu ifade etmektedirler. Bu öğrenim süresi içerisinde öğrenciler, derse katılmaya teşvik edici uygulamalar ve zorunluluklar getirilmesi gerektiğinden bahsetmekte böylelikle ders katılımlarının ve veriminin artacağını düşünmektedirler. Uzaktan eğitim süreci içerisinde değerlendirme yöntemlerinin derse katılım, ders içi aktif olma, ödev yapma ve kısa sınavlar ile deneyimlendiği belirtilmektedir. Öğrenciler öğretmenlerin ellerinden geleni yaptıklarını düşünmekte, öğrencilerin öz düzenleme ve öz disiplin beceri eksiklikleri sebebiyle de uzaktan İngilizce öğretim deneyimi süreçlerinde sorunlar yaşadığını belirtmektedir.

Öğrenci ders katılımlarını arttırmak amacıyla velilere bilgilendirici mesajlar iletmesi okul yönetiminin süreci iyileştirebilme çabası kapsamında değerlendirilmektedir. MEB tarafından katılımın zorunlu kılınması, öğretmenlerden dönüt alabilmek amacıyla ek olarak yüz yüze derslerin yapılması, öğrenci kameralarının derslerde açılmasının motivasyon açısından katkı sağlayabileceği önerileri getirilmiştir. Bundan sonraki eğitim tercihleri bakımından öğrenciler; sosyal etkileşim imkanları sağlaması, dikkati odaklamanın kolaylaşmasıyla ders katılımı sağlaması yönleriyle yüz yüze eğitimi; üniversite sınavlarına daha rahat hazırlanma

ortamı sağlaması ve zaman tasarrufu sağlaması yönleriyle uzaktan eğitimi tercih etmektedirler.

Öğrenci Günlüklerinden Elde Edilen Bulgular

Öğrenci günlükleri incelendiğinde uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce ders deneyimlerinin üç tema altında toplanabileceği görülmektedir. Bu temalar “Olumlu Deneyimler”, “Deneyime Yüklenen Anlam” ve “Olumsuz Deneyimler” temalarıdır.

“Olumlu Deneyimler” teması altındaki öğrenci değerlendirmelerinin şu kodlarla ifade edilen gerekçelere dayandırdıkları görülmektedir;

- Dersin genel kültür kazandıran veya günlük hayatta kullanılan bilgilerle ilgili etkinlikler içermesi,
- İyi bir sınıf içi iletişim,
- Derse katılım.

Öğrenci günlüklerinden alınan doğrudan alıntılardan örnekler şöyledir:

“...Öğretmenimle olan sıkı iletişimim ve derse katılanlar arkadaşlarım olduğundan dolayı ders benim için olumlu geçti (SL11E)

“Bugünkü İngilizce dersinde sadece ben olduğum için hoca sürekli benimle ilgilendi ve bana sorular sordu. O yüzden çok güzeldi. Öğrenci çalışma kitabımızdan boş olan sayfaları tamamladık, gelecek hayatta neler yapabileceğimizi anlatan cümleler kurmayı öğrendim ve bununla ilgili alıştırmalar yaptık. Hocam bana kitabımızdan birkaç sayfa ödev verdi ve vedalaşarak dersi bitirdik. Muthuyum çünkü dersim iyi geçti ve bir şeyler öğrenerek ve alıştırmalar yaparak kendimi geliştirdim. Hocamın çok iyi anlattığını ve benim de diğer senelere göre daha fazla çabaladığımı düşünüyorum. (MMTAL9K)”

“bu günkü İngilizce dersinde neredeyse 12 tane kelime öğrendim çünkü reading yaptık. Öğretmenimiz bilmediğimiz kelimeleri açıkladı ben de not aldım... verimliydi; kelime öğrendim, etkinlikler çözdük, güzeldi. (NAL10E)

“Deneyime Yüklenen Anlam” teması altındaki öğrenci değerlendirmelerinin;

- İlgi çekici, eğlenceli, hobiye dönüşebilir,

- Mutlu hissettiren,
- Verimli-genel kültürlü hissettiren kodlarıyla açıklanabildiği görülmektedir.

Öğrenci günlüklerinden alınan doğrudan alıntılardan örnekler şöyledir:

“Genel Kültür ile alakalı şeyler öğrendik. Böyle şeyleri bilmek genel kültür için çok iyi bir şey. Deneyim olarak güzeldi kendime bir şeyler kattığını hissediyorum”(AL10E)

“...ben ve birçok arkadaşım için İngilizce daha ilgi çekici ve zaman ayırması eğlenceli bir ders, hatta hobi haline çok daha kolayca gelebilir İngilizceyi günlük hayata uyarladığımız bu gibi çalışmalarını daha sık görmemiz gerektiğini düşünüyorum. Kendimi dersten öncesine göre daha birikimli hissettiğim için dersin olumlu geçtiği kanısındayım. Az önce de bahsettiğim gibi bu tarz etkinliklerin dersimizde daha çok bulunması gerektiğine inanıyorum. Böylece ben ve birçok arkadaşım için İngilizce daha ilgi çekici ve zaman ayırması eğlenceli bir ders, hatta hobi haline çok daha kolayca gelebilir. (NAL11E)

“Mutluyum aslında çok uykusuzdum ama ders çok eğlenceli geçti, öğretmenimi de özlemiştim. İngilizce ilerlemek her zamanki gibi iyi hissettiriyor.(NAL10E)

“Keyifli, normal bir dersti. Öğretmenimizle soru-cevap şeklinde işleyince çok eğlendik. Özellikle gençlerin sorunlarına değinince gelen cevaplar ve yakınmalar çok komikti. “(NAL9K)

“Bu günkü İngilizce dersinde neredeyse 12 tane kelime öğrencim çünkü reading yaptık. Öğretmenimiz bilmediğimiz kelimeleri açıkladı ben de not aldım... verimliydi; kelime öğrendim, etkinlikler çözdük, güzeldi. (NAL10E)

“Olumsuz Değerlendirmeler” teması altındaki öğrenci değerlendirmelerinin şu kodlarla ifade edilebileceği görülmektedir;

- Ev ortamının uygun olmayışı ve internet bağlantı sorunları
- MEB kararları sonrasında öğrenci katılımının düşmesi
- Ekran yorgunluğu kodlarıyla açıklanabileceği görülmektedir.

Öğrenci günlüklerin alınan doğrudan alıntılardan örnekler şöyledir:

“Bu gün internet sıkıntımından ve ev ortamımdaki sesten dolayı dikkatimi dersime veremedim. Bu yüzden öğrenemedim. Kendimi gerçekten çok kötü hissediyorum. Çünkü İngilizce dersi benim için çok önemli. Bir tek kelime bile kaçırmak istemiyorum. Keşke elimden bir şey gelse de rahatlıkla dinleyebilsem. İnternette dolay çok sıkıntı yaşıyorum. Kardeşlerimden dolayı uygun koşullarda ders dinleyemedim. Çok üzgün hissediyorum. Umarım bir an önce normal yaşantıma döner ve okulumuza gidebiliriz. Uzaktan eğitim başarımlı olumsuz etkiliyor.(MTAL10K)”

“Keşke dersi sınıfta işleseydik. Çünkü derslere katılan kişi sayısı çok az. Ders notlarımız birinci dönemden verildiği için derse katılımlar düştü. Neredeyse 10 kişi olarak ders işliyoruz. Daha kalabalık ve yüz yüze olsaydık gelen cevaplar ve biraz goygoyla çok daha eğlenceli olabilirdi ders. Ayrıca yoklamaları alırken gelmeyenleri yazmak çok zor olmaya başladı. Biraz bunaldım bu durumdan. Bence ders gayet olumluydu. Daha iyi olabilirdi ama o sınıf ortamına bağlı. Sonuç olarak konuyu öğrendik ve ilerledik. Tek olumsuz yanı ekran başında oturmak çok yorucu olmaya başladı. Hepimiz gözlerimiz bozuk olarak okula dönebiliriz. Umarım pandemi bir an önce biter, okula dönebiliriz. (NAL9K)”

Öğrencilerin olumsuz değerlendirmelerinin dersin kendisinden kaynaklı olmadığı; internet, katılım azlığı ve ekran yorgunluğu gibi ders dışı gerekçelerden kaynaklandığı; İngilizcenin genel kültür geliştiren etkinlik temelli işlenen yapısının ve bunun yarattığı öğrenci katılımının dersi ilgi çekici, keyifli ve verimli hissettirdiği söylenebilir. Öğrencilerin uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce dersleri hakkında görüşlerinin İngilizcenin yapısı ve öğrenci deneyimleri odaklı olarak, daha çok olumlu olduğu söylenebilir.

Öğrenci günlükleriyle öğrenci görüşme verileri kıyaslandığında, iki veri grubundan elde edilen bulguların bir kısmının birbirini teyit eder yapıda oldukları söylenebilir. Her iki bulgu grubunda da öğrenciler; öğretmenin öğrencilerle olumlu iletişim halinde olmasını, İngilizcenin katılım gerektiren yapısıyla etkileşimli ders ortamları sağlamasını, sınıf içi olumlu arkadaş ilişkilerinin varlığını, öğretmenin

öğrenci katılımını sağlama çabasını olumlu değerlendirmektedir. Diğer yandan öğrenciler; uzaktan eğitim alınacak ev ortamının uygun olmamasını, süreçte teknik sorunlar olmasını, MEB'in ölçme değerlendirmeye yönelik kararlarından sonra ders katılımlarının düşmesini, uzaktan eğitimde ekran kaynaklı sorunlar yaşanmasını olumsuz değerlendirmektedir. Öğrencilerle görüşmeler neticesinde öğrencilerin uzaktan eğitim deneyimlerini çaresizlik, mücadele, zorluk, iletişim eksikliğine bağlı hakimiyet kuramama, mecburiyet, sosyal etkileşim eksikliğine bağlı yalnızlık ve hiç olmamasından iyi bir süreç olarak çoğunlukla olumsuz anlamlarla değerlendirdikleri görülürken; öğrenci günlüklerinde uzaktan eğitimle İngilizce öğretimine ilgi çekici, eğlenceli, hobiye dönüşebilen, mutlu, verimli ve genel kültürlü hissettiren gibi anlamlar yükledikleri görülmektedir. Öğrencilerin günlüklerdeki değerlendirmelerinin hep olumlu olması, bu günlükleri derse sürekli katılan öğrencilerin gönüllü olarak doldurmasından kaynaklanabilir. Görüşmelerde ise derse katılmayan ve düzenli katılan tüm öğrencileri yansıtacak bir örnekleme gidilmiştir. İki veri formundan toplanan bulgular arasındaki farkın derse devam eden ve etmeyen öğrencilerin deneyim farkından kaynaklandığı söylenebilir.

Öğrenci değerlendirmeleriyle öğretmen görüşme verileri kıyaslandığında, her iki veri grubunda da bulguların benzer ve teyit edilebilir olduğu görülmektedir. Öğretmen ve öğrenciler ders içerisinde yapılan etkinlikler ile derslerin verimli geçmesini, derse katılım gösteren öğrenciler ile ders deneyimlerini olumlu değerlendirmektedir. Diğer yandan öğretmenlerin öğrencilerle aynı olumsuz deneyimleri edindikleri görülmektedir. Öğretmenler, öğrencilerin ev ortamının uzaktan eğitime uygun olmamasını, süreçte teknik sorunlar olmasını, MEB'in ölçme değerlendirmeye yönelik kararlarından sonra ders katılımlarının düşmesini, uzaktan eğitimde ekran kaynaklı sağlık problemleri ve odaklanma sorunları yaşanmasını olumsuz değerlendirmektedir. Öğrenci günlüklerinde uzaktan eğitim anlamı ilgi çekici ve mutlu hissettiren gibi olumlu deneyimlerle ifade edilirken; öğretmen görüşmelerinde “dönüt gelmesi durumunda mutlu hissettiren ve ilgi çekici olabilen”, “çevrimiçi materyal kullanımıyla daha çeşitli etkinlikler yapılmasını sağladığı için zevkli” eğitim olarak değerlendirilmektedir.

Öğrenci değerlendirmeleriyle yönetici görüşme verileri kıyaslandığında, iki veri grubunda da benzerlikler görülmektedir. Yöneticiler konularına hakim İngilizce zümresini uzaktan eğitim sürecinde olumlu deneyim olarak değerlendirirken öğrenciler yansıtıcı günlüklerinde bu durumu teyit etmiş, öğretmenin iyi ders anlatımının olumlu deneyimler sağladığını belirtmişlerdir. Öğrenciler tarafından olumsuz deneyimlenen internet bağlantı sorunları, değerlendirme sürecine yönelik MEB kararları ve ekran yorgunluğu gibi etmenler yönetici grubunda da olumsuz olarak deneyimlenmekte ve teyit edilebilir olduğu görülebilmektedir. Yöneticiler, ikinci dönem yapılacak olan değerlendirmelerin öğrenci isteğine bırakılması ve sınav kapsamının daraltılmasıyla öğrencilerin derse yaklaşımlarının değiştiğini, öğrencilerin ekran karşısında odaklanma zorluğu yaşadıklarını, bağlantı problemlerinden dolayı derslere katılamadıklarını belirtmektedir. Öğrencilerde görülen ev ortamının uygun olmamasına dair olumsuz değerlendirmeler, yönetici grubunda “öğretmenlerin dersleri ev ortamından vermesinin getirmiş olduğu zorluk” olarak değerlendirilmekte, öğrencilerin ev ortamına dair herhangi bir olumsuz değerlendirme bulunmamaktadır. Öğrenci günlüklerinde belirtilen uzaktan eğitimin anlamı ile yöneticilerin uzaktan eğitime yüklediği anlam benzerlik göstermemekte; yöneticilerin uzaktan eğitimi yabancı, bilinmeyen, zorlu ve otokontrol gerektiren bir süreç olarak genellikle olumsuz bir şekilde deneyimledikleri görülmektedir.

Öğrenci değerlendirmeleri ile öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşme verileri karşılaştırıldığında; etkinlik ve alıştırmalar/derse katılan öğrenciler ile etkileşimli ve verimli ders ortamları öğrenci günlükleri, öğrenci görüşmeleri ve öğretmen görüşmelerinde ortak bir şekilde “Olumlu Deneyim” olarak değerlendirilmektedir. Uzaktan eğitim anlamı öğrenci ve yönetici veri gruplarında farklı olarak değerlendirilmekte, öğretmen grubunda ise öğrenci görüşmeleriyle benzerlikler göstermektedir. Öğrenci ve yönetici görüşmelerinde uzaktan eğitim anlamı olumsuz, öğrenci günlüklerinde ise olumlu kavramlarla değerlendirilmektedir. Bu farklılığın öğrenci ders devamlılığıyla ilgili olduğu düşünülmektedir. Uzaktan İngilizce öğretim deneyimlerine olumlu anlamlar yükleyen öğrencilerin İngilizce dersine devamlı katıldıkları ve aktif katılım gösterdikleri görülmektedir. Öğretmenler “Deneyime Yüklenen Anlamlar” kategorisinde; uzaktan eğitimin çok çeşitli çevrim içi kaynaklar kullanılması ve öğrencilerin katılım göstermesi şartıyla derslerin ilgi çekici ve mutlu

hissettiren süreçler haline geldiğini belirtmekte, öğrenci günlük verileriyle ortak bulgular olduğu teyit edilmektedir.

Öğrenci değerlendirmeleri ile öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşme verileri “Olumsuz Deneyimler” kategorisinde ortaklık göstermiş, tüm veri gruplarında bağlantı sorunları, değerlendirme süreçleriyle ilgili MEB kararları ve ekran yorgunluğu olumsuz deneyimler olarak değerlendirilmiştir.



5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma sonucunda ulaşılan sonuçlar tartışılmış ve bu bulgular kapsamında daha sonra yapılabilecek araştırmalara yönelik olarak önerilere yer verilmiştir.

5.1 Sonuçlar

Bu çalışma, Covid-19 pandemi süreciyle birlikte uygulanan uzaktan eğitimle İngilizce öğretim sürecinin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerin doğrultusunda nasıl değerlendirildiğini ortaya çıkarmak amacıyla yürütülmüştür. Bu bölümde, temalar ile birlikte ortaya çıkan sonuçlar tartışılmış, ilgili alanyazın ile karşılaştırmalar yapılmış, öneriler sunulmuştur.

Yönetici, öğretmen ve öğrencilerin Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitim ile yapılan lise düzeyindeki İngilizce öğretim deneyimlerini nasıl değerlendirdiklerini ortaya koymaya çalışan bu çalışmada elde edilen sonuçlar şöyledir:

1. Yöneticiler Covid-19 pandemi sürecinde acil uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretim deneyimlerine ilişkin değerlendirmelerini “Uzaktan Eğitim Deneyimlerinin Değerlendirilmesi” teması altında olumlu ve olumsuz deneyimler, deneyime yüklenen anlam, süreci iyileştirmeye yönelik katkılarını değerlendirme, talep ve öneriler kategorileri altında; “Seçme Şansı Verilirse Eğitim Tercihine İlişkin Karar” teması altındaki değerlendirmelerini de hibrit ve yüz yüze eğitim tercihleri olarak yapmaktadırlar. Yöneticilerin bu süreçte olumlu deneyim olarak değerlendirdikleri hususlar öğretmenlerin yenilikçi ve konusuna hakim olmaları, iyiyi yapma çabaları, öğrenci takibi yapmaları ve dinamik oluşları, idari işlere özveriyle yardımcı olmaları, gönüllü ücretsiz dersler vermeleri; lise öğrencilerinin teknolojiyi kullanmaya eğitilmiş yaş grubunda olmaları ve donanıma erişimde önemli bir sorun yaşamamaları; okulda teknik destek alabilme fırsatlarının olması; velilerle toplu mesajlaşma ile iletişimin

kolay hale gelmesi, öğrenci devamlılığının günlük olarak velilerle paylaşılabilmesi olanaklarının ortaya çıkması; yöneticilerin son sınıflar için süreci kolaylaştırmak üzere destekleme programları yapması, teknolojiyi kullanmada öğretmenlere rehberlik edebilmeleri, zorunlu olsa da iyi deneyimler edinebilmeleri; İngilizcenin yapısının uzaktan eğitime uygun olması, sınıf öğrenci mevcudu az olduğu için öğrencileri takip etmenin kolaylaşması, öğrencilerin daha yüksek notlar almasının kolaylaşması, okuldaki yetersiz olanakların yüz yüze eğitim yapılmayınca etkisinin azalması ve uzaktan eğitimin zaman-mekan sınırlamasının olmaması olarak görülmektedirler.

Yöneticilerin olumsuz gördükleri deneyimleri ise uzaktan eğitime ani geçişte hazırlayıcı eğitim desteği alınamaması, MEB tarafından süreçte yapılan değişikliklerin istenmeyen sonuçlarının olması; beceri bazlı olan ve birçok aktivite gerektiren İngilizcenin uzaktan eğitiminin ve değerlendirmesinin zorluğu; ders sürelerinin kısalmasının dersi yetiştirememesi sorunu yaratması, sağlıklı ölçme değerlendirme yapılamaması, öğrenci takibinin zorlaşması, öğretmenin ve yöneticilerin iş yükünün artması ve zihinsel yorgunluğun çoğalması; sosyal medya hesaplarından velilere toplu erişimin kolaylaşmasına karşın öğretmen veli ve öğrenci-öğretmen iletişiminin yüz yüze kıyasla azalması, öğrenciler arası sosyal etkileşimin eksilmesinin olumsuz sonuçlar yaratması; sürecin öğretmen merkezli ilerlemesi, öğretmenlerin öğrenciyi derste canlı tutma yollarını bilmemesi, yöneticilerin öğretmenleri ev ortamından ders verirken denetleyememesi, sürecin bazı öğretmenlerce suiistimal edilmesi ve işlerin ev ortamından yürütülmesinin zorluğu; alanı yabancı dil olmayanların İngilizceyi değersiz görmesinin az katılım gibi olumsuz etkilerinin olması; velilerin ödev ve katılım konusunda desteğinin az ancak not verme konusunda esneklik taleplerinin çok olması, eğitimi yeterince ciddiye almamaları ve öncelikli görmemeleri; internet altyapısı sorunları ve otokontrolle dayalı bir öğretimin olmaması, yönetici kontrolünden öğretmenlerin rahatsız olacağını düşünmeleri olduğudur.

Yöneticiler öğrenme öğretme sürecine ilişkin değerlendirme yapmamakta, öğretim sürecini öğretmenlerle insani ilişkilerini bozacağı endişesiyle izlememekte,

öğretmenlerin kendilerini kontrol etmelerini istemekte ve daha çok idari işlere odaklanmaktadırlar.

Yöneticiler için uzaktan eğitim süreci verimli değildir, bilinmeyen ve zorlayıcı, otokontrol gerektiren ve ancak kötünün iyisi olarak değerlendirilen bir süreçtir. Yöneticilerin bir kısmı süreci iyileştirme konusunda bir katkılarının olmadığını, EBA, Zoom kullanımı ve üniversitenin webinarlarından destek aldıklarını; bir kısmı da süreci iyileştirme çabalarının olduğunu değerlendirmektedir. Bu çabalar EBA'ya öğrencilerin erişimlerini kolaylaştırmak için tablet, telefon vb. eksikliklerinin giderilmesi, teknik donanımın iyileştirmesi ile öğretmenlerin kendi materyallerini hazırlamaları, internet sitelerinden faydalanmaları ve İngilizce zümresi içindeki paylaşımlardır. Bu paylaşımlar uzaktan eğitim niteliğini geliştirmekten ziyade içerik odaklı olmaktadır.

Yöneticiler sürecin iyileştirilmesi için öğretmenlerden öğretim sürecini, ölçme değerlendirmeyi, rehberliği, velilerle haberleşmeyi, öğrenci katılımını, kamera mikrofona kullanmaya öğrencileri zorlamamalarını, yıllık planlarını zamanında yetiştirmelerini, öğrencilere olumlu yaklaşımlarını talep etmekte; teknik destek aramaktadırlar. Yönetici talepleri teknik destek dışında öğretmenlerin görevlerini yapmaları ve MEB'in isteklerini yerine getirmeleri konusundadır. Uzaktan eğitim sürecini iyileştirmek için yöneticiler iyi uygulamaların paylaşılacağı ortamların yaratılmasını, öğretmenlere bilgi teknolojileri konusunda seminerler verilmesini, öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamalarını kendilerinin araştırıp öğrenmelerini, derslerini etkileşimli ve dikkat çekici yapmalarını, EBA'da herkesin İngilizce öğretimi için kullanacağı standart materyaller bulunmasını ve öğrencilerin teknik donanım eksikliklerinin giderilmesini önermektedirler. Yöneticiler kendilerinin sürece hakimiyetini arttıracak bir talepte bulunmamakta, teknik destek dışında ağırlıklı olarak öğretmenler üzerinden süreci iyileştirme talep ve önerilerini sunmaktadırlar. Bu konuda yöneticilerle ilgili bir gelişme sorumluluğu ifade etmemektedirler.

Yöneticilerin seçme şansları olması durumunda eğitim tercihleri ağırlıklı olarak yüz yüze eğitimidir. Şarta bağlı olarak da hibrit eğitimi seçebilecekleri görülmektedir. Uzaktan eğitimi bir seçenek olarak görmeyen yöneticiler hibrit

eğitimi İngilizcenin okuma, yazma, dinleme, konuşma becerilerinden uygun olanları için uzaktan, olmayanları için yüz yüze olacak şekilde uygun görmektedir. Diğer koşul ise teknik sorunların giderilmesidir. Yöneticilerin İngilizcenin bazı becerileri için uzaktan eğitimin uygun olduğu düşünmeleri ancak yöneticiler arasında uzaktan eğitime uygun beceriler konusunda uzlaşma olmaması, uzaktan eğitimde bu becerileri geliştirecek olanaklar konusunda farkındalık eksikliğine bağlı olabilir. Yöneticiler açık bir şekilde hangi becerilerin uzaktan eğitime uygun olduğunu ya da uygun olmadığını söyleyememektedir.

Alan yazında yöneticilerin acil uzaktan eğitim döneminde yapılan eğitimlere ilişkin görüşlerinin değerlendirildiği çalışmalar incelendiğinde bu çalışmada elde edilen sonuçları destekler bazı sonuçların elde edildiği görülmektedir. Zincirli (2021)'nin ve Williams ve Russel (2021)'in uzaktan eğitimde internet erişim problemleri ve donanım eksiklikleri olması, uzaktan eğitim ortamlarında ölçme değerlendirme zorluğu, öğrencilerin motivasyonlarının düşük olması, süreçte yaşanan iletişim eksikliği ve yöneticilerin hibrit eğitimi tercih etmeleri konusundaki sonuçları; Akyavuz ve Çakın (2020)'in yöneticilerin Covid-19 eğitim sürecinde iletişim eksikliği, teknik yetersizlik, bilgi eksikliği, öğretmenlerin ilgisizliği ve planlama yetersizliği konusundaki sonuçları bu çalışmanın sonuçlarıyla paralellik göstermekte; Zincirli (2021)'nin uzaktan eğitimde sürecin kolay kontrol edilebilir olmasına dair sonucu bu çalışmada ortaya çıkan sonuçla farklılaşmaktadır. Çalışmada yer alan yöneticilerin; öğrenci takibinin zorlaştığı yönündeki görüşleri, süreci zorlaştıran bir değerlendirme olarak yorumlanabilir.

Sonuç olarak, pandemi döneminde yöneticiler tarafından uygulanan acil uzaktan eğitimin, alanyazında ve çalışma sonuçlarıyla ortak olarak; teknik yetersizliklerin, bilgi eksikliğinin ve MEB'in değişen ani kararlarının süreci etkileyen olumsuz değerlendirmeler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Covid-19 sürecinde yöneticileri de kapsayan çalışmaların oldukça kısıtlı olduğu, var olan çalışmalarda yöneticilerin sürece dair olumsuz değerlendirmelerinin olumlu değerlendirmelerden çok daha fazla olduğu, bazı çalışmalarda ise yöneticilerin sadece olumsuz değerlendirmeleri ele alındığı, buna dayanarak sürecin yöneticiler için genelde olumsuz deneyimlerle sonuçlandığı söylenebilir. Zaman-mekan

sınırlamalarının ortadan kalkması ve uzaktan eğitim sürecinin kolay kontrol edilebilir olmasıyla alakalı görüşler alanyazınla çalışma arasındaki ortak olumlu görüşler olarak yer almaktadır.

2. Öğretmenler, Covid-19 pandemi sürecinde acil uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretim deneyimlerine ilişkin değerlendirmelerini pandemi öncesi ve sonrası uzaktan eğitim deneyimleri, deneyime yükledikleri anlam, olumlu ve olumsuz deneyimler, süreci iyileştirme çabası, İngilizce ders rutinleri, kamera ve mikrofon kullanımına ilişkin tercihleri, hissettikleri ihtiyaçlar ve eğitimde verimi arttırabilecek öneriler kategorileriyle; seçme şansı verilirse eğitim tercihinine ilişkin kararlarını ise uzaktan, yüz yüze ya da hibrit eğitim tercihleri ile açıklamaktadırlar.

Öğretmenler pandemi öncesinde düzenli bir uzaktan eğitim deneyimine sahip olmamıştır. Bu az miktarda deneyimin kaynağı büyük ölçüde MEB tarafından verilen seminerlerdir. Çok az öğretmen kişisel istekle küçük ölçekli çevrimdışı eğitimlere katılmıştır. Öğretmenler pandemiyle birlikte yeterli deneyimlerinin olmadığı bir uzaktan eğitim sürecine katılmıştır. Pandemiyle birlikte alınan eğitimler yine ağırlıklı olarak MEB seminerleridir. Bunu öğretmenlik meslek bilgisini arttırmaya ya da alana yönelik ve az da olsa uzaktan eğitimde teknik bilgi ve becerilere yönelik eğitimler oluşturmaktadır. Acil uzaktan eğitim sürecinde öğretmenler deneyimlerine çoğunlukla olumsuz anlamlar yüklemektedirler. Uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime alternatif olmayacağı ancak destekleyici olacağını, etkileşim eksikliğinden dolayı mekanik bir ortamının olduğunu, yüz yüze eğitimden tamamen farklı olduğunu, deneyerek öğrendikleri zorlu, dezavantajı çok olan bir eğitim olduğunu düşünmektedirler. Bununla birlikte bazı öğretmenler bu sürece daha olumlu anlamlar yüklemekte, her yerde her şekilde eğitim yapılabileceğini gösteren, kendini geliştirme fırsatı olan, avantaj sağlayıcı, yüz yüze eğitimden öğretmenin yeterliğine bağlı olarak farksız bir süreç olarak anlamlandırmaktadırlar. Bazı öğretmenler radyo programı, televizyon programı yapmak ya da “Youtuber” olmak gibi tek yönlü yayın yapıp dönütleri eşzamanlı alamamak gibi değerlendirmekte, bundan bazıları yakınırken bazıları keyif almaktadırlar. Öğretmenlere göre acil uzaktan eğitimin avantajları öğretmen ve öğrencinin işini kolaylaştırması, öğretmenlere faydalı hizmet içi eğitimler alma ve İngilizcede çok çeşitli çevrimiçi kaynakları kullanma fırsatı

sağlaması ve sosyal fobisi olan öğrencilerin uzaktan eğitimde derse katılımlarının artmasıdır. EBA bu süreçte kolaylaştırıcı olmuş, öğretmenlerin etkinlikler için öğrencilerden ön hazırlık istemeleri ve etkinlikleri yaptırılmaları sürece olumlu yansımıştır. 9.-10. sınıf gibi daha alt sınıflarda katılımın yüksekliğinden ve İngilizcenin yüz yüze ve uzaktan işleyişinin aynı teknolojilerden aynı şekilde destek aldıkları için benzer şekilde uygulanmasından ve derse düzenli katılan öğrencilerin öğretmenin motivasyonunu arttırmasından memnundur. Ancak öğretmenlere acil uzaktan eğitim öncesinde uzaktan eğitim konusunda eğitim verilmemesi, MEB'in geç gelen ve aniden uygulanan kararlarının varlığı ve bu kararların derse devamı düşürmesi, ödev yapmayan öğrencilere bir yaptırımın olmaması, ders süresinin çoğunlukla uygun olmaması, öğretmen ihtiyaç ve olanaklarının göz ardı edilmesi, onlara bilgilendirme yapılmaması, her zaman sosyal medya hesapları yoluyla ulaşılabilmelerinin özel hayatı ihlal eden sonuçlarının olması, dersi yetiştirme kaygısıyla tekrar ve öğrenmenin azalması öğretmenlerin yaşadıkları olumsuz deneyimlerdir. Bu olumsuz deneyimler ve etkileri; sağlık sorunlarından, ev işleri ve mesai birlikteliğinin getirdiği zorluklardan, dijital ortamda ödev toplama ve değerlendirme ve hatta online ortamda öğrencileri görememe-duyamamaya bağlı dersin etkililiğine kadar çeşitlenmektedir. Öğretmenler bilinmeyenle mücadele sürecinde artan iş yükü ve ev-iş çatışması içinde kalmış, derse katılabilen öğrencilerle onların cevap vermeye gönüllülüğü ya da imkanları ölçüsünde ders yapabilmıştır. Katılımdaki azalmalar, vücut dilini gözleyememe ve çift yönlü etkileşimi çok sınırlı ölçüde kurabilme, eğitimin uzaktan olmasının tatil algısı yaratması, İngilizcenin değersiz görülmesi, akran desteği ya da baskısının eksikliği, öğrencilerin öz düzenleme becerilerinin eksikliği, velilerin ilgili ya da iletişimde olmamaları, ekonomik koşullarının uygun ortamlar sağlamayı engellemesi ve teknik problemler gibi olumsuz deneyimler yaşamıştır.

Öğretmenler öğrenci katılımını takip ve değerlendirmeyi, yüksek not vermeyi, ders değerlendirme tablosunu öğrencilerle paylaşmayı, öğrenci çalışmalarını düzenli takip edip dönüt vermeyi; derse enerjik başlayıp öğrencilere öğrenmek için öğrenmek fikrini aşlamayı; Z kitap, online kaynaklar, Web 2.0 araçları, EBA'ya alternatif platformlar kullanmayı ve alternatif çözümler aramayı süreci iyileştirme çabaları olarak değerlendirmektedir. Öğretmenlerin tümünde

yüksek not verme yönetiminin tavsiyesi ya da kendilerinin motive etme amaçlı isteği olarak tekrarlanan davranış olarak görünmektedir. Konuya göz atarak derse gelen öğretmenlerin ısınma etkinlikleri, ders kitabı etkinlikleri, özet yapma, dönüt verme, ilgiye göre ödev verme ve öğrencilerle kaynak paylaşma gibi rutinleri bulunmaktadır. Öğretmenler uygulamada kamera ve mikrofon kullanımını öğrencinin tercihine bırakmış, bunu ergenlik döneminin etkilerine, akran baskılarına, teknik koşullarına, ev ortamlarına, MEB kararlarına bağlamıştır.

Öğretmenler verimi arttırmak için derslerinin haftaya dengeli dağılması, haftalık ders saatlerinin azaltılması, öğrenciler için eğitimde fırsat eşitliğinin artırılması, teknik sıkıntıların giderilmesi, öğretmenlere materyal desteğinin sağlanması, EBA'nın geliştirilmesi, ölçme değerlendirme kriterlerinin sene başında belirlenmesi ve değiştirilmemesi, öğrenci motivasyonunu artırıcı etkinliklerin yapılmasının istenmesi ve veli desteğinin artması taleplerinde bulunmaktadır. Öğretmenler yüz yüze eğitimi daha çok tercih etmekte; bunu dil eğitimine uygunluğu, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerini tutmamasına, öğrencilerin internet kullanma becerilerine karşın uzaktan eğitimi çoğunlukla tercih etmemelerine dayandırmaktadır. Uzaktan eğitimi seçen az sayıda öğretmen bunu öğrenci istekliliği koşuluna bağlamaktadır. Hibrit eğitim tercihi de yine koşullara bağlı olarak yapılmaktadır. Bu koşullar hem yüz yüze hem de uzaktan eğitimin olumlu yönlerinden faydalanmak hem de planlı ve ilkelerine uygun uzaktan eğitim düzenlemektir.

Alan yazında öğretmen ya da öğretim elemanlarının acil uzaktan eğitim döneminde yapılan eğitimlere ilişkin görüşlerinin değerlendirildiği çalışmalar incelendiğinde bu çalışmada elde edilen sonuçları destekler bazı sonuçların elde edildiği görülmektedir. Dolmacı ve Dolmacı (2020) ve Bozkurt (2020) eş zamanlı uzaktan eğitimin zaman-mekân esnekliği sağlaması, Dolmacı ve Dolmacı (2020) uzaktan eğitimin farklı kaynaklara ve materyallere erişimi ve paylaşımı kolaylaştırması, Hebebe vd., (2020) uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerle iletişim kurmada kopukluklar olması konusundaki sonuçları bu araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Bunlara ek olarak; Başaran vd., (2020) öğretmenlerin ders anlatırken veya soru sorduklarında öğrencilerden geri dönüt beklediklerini ancak

tepki alamadıklarını, öğretmenlerle yapılan görüşmelerde, derslerde yalnızca akademik bilgilere yer verildiği ve öğrenci ile etkileşimin kısıtlı olduğunu belirtmiş, bu çalışmadaki sonuçlara paralel sonuçlar elde etmiştir. Öğretmenlerin süreçte hissettikleri ihtiyaçları ve verimi arttırabilecek önerileri eğitimde fırsat eşitliliği sağlanması gerekliliği yönünde olmuştur. Benzer sonuçlar Günbaş ve Gözüküçük (2020), Hebeci vd., (2020) 'ın çalışmalarında da bulunmaktadır. Teknik altyapı eksiklikleri, donanım eksiklikleri, bağlantı sorunları gibi sorunların eğitimde fırsat eşitsizliği oluşturan başlıca etmenler olduğu söylenebilir. Arora ve Srinivasan (2020); Sari ve Nayır (2020); Hebeci vd., (2020); Bakhov vd., (2021); Williams ve Russel (2021); Alea vd., (2020); Zincirli (2021); Atmojo ve Nugroho (2020)'nun teknolojik yetersizlik, donanım eksikliği ve bağlantı sorunlarının yaşandığına dair sonuçlarıyla elde edilen sonuçlar paralellik göstermektedir. Atmojo ve Nugroho (2020)'nin öğrencilerin uzaktan eğitimi önemsiz görmeleri ve öğretmenlerin yüz yüze eğitim ortamlarındaki gibi öğrencilerle etkileşim kuramaması, velilerin ilgisiz olması; Demir ve Sönmez (2021)'in dil öğretiminin etkileşim gerektirdiği; Marek vd., (2021)'nin uzaktan eğitimin daha fazla iş yükü getirdiği konusundaki sonuçları yine bu çalışmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Sonuç olarak, pandemi döneminde öğretmenler tarafından uygulanan acil uzaktan eğitimin, alanyazında ve çalışma sonuçlarında ortak olarak çoğunlukla olumsuz olarak değerlendirildiği görülmektedir. Donanım eksiklikleri ve teknik alt yapı problemleri öğretmen görüşmelerinde sıklıkla dile getirilirken, alanyazındaki araştırma sonuçlarında da sıklıkla rastlanan, uzaktan eğitim sürecini olumsuz etkileyen ve fırsat eşitsizliği oluşturan olumsuz bir etmen olmuştur. Diğer yandan uzaktan eğitimin zaman-mekan esnekliği sağlaması, öğretmenlerin çevrimiçi ortamda çok çeşitli kaynaklara erişebilmesi ve kişisel/mesleki gelişim üzerine çevrimiçi eğitimlere katılma fırsatlarının oluşması alanyazındaki araştırma sonuçları ile ortak karşılaşılan olumlu değerlendirmeler arasındadır.

3. Görüşmelere göre öğrenciler Covid-19 pandemi sürecinde acil uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce öğretim deneyimlerine ilişkin değerlendirmelerini; olumlu-olumsuz deneyimler, kamera kullanımından etkilenme, deneyimin anlamı, yüz yüze eğitime göre acil uzaktan eğitim deneyimini değerlendirme, İngilizce ders rutinleri,

ölçme ve değerlendirme, süreci iyileştirme çabaları, hissedilen ihtiyaçlar ve verimi arttırabilecek öneriler ile seçme şansı verilirse eğitim tercihleri kategorileri üzerinden yapmaktadırlar. Öğrenciler bu süreçte sosyal olmayan öğrencilerin derse katılımlarının kolaylaşmasını, derslerde az sayıda ancak istekli olan öğrencilerin bulunmasından dolayı katılımın kolay olması, derslere yol vb. sorunlar olmadan kolay erişimin olması ve ders sırasında sözlük gibi dersi destekleyen materyallere erişim kolaylığı gibi hususlardan memnundur. Aynı şekilde, öğretmenlere ulaştıklarında öğretmenlerin sorularını cevaplamalarından, aralarında olumlu bir iletişimin olmasından ve öğretmenlerin öğrencilerin derse katılımlarını sağlama çabasından memnundur. Bu memnuniyet sınavların ve yüksek not almanın kolaylaşması, okulun ihtiyaç duyduklarında teknik destek sağlaması, ders süreleri, ev konforunda eğitim alma ve ekrandan takibin tahtadan takibe göre kolaylaşması konularında da geçerlidir. İngilizcenin doğası gereği dersin katılım gerektirdiğini düşünen öğrenciler bu dersi yüz yüze eğitim formatına en uygun ders olarak görmekte ve her yıl aynı temaların genişleyerek işlendiği derste yeniyile karşılaşma korkusunu az hissetmektedirler. Bazı öğrenciler derse aktif katılımın, verilen ders görevlerinin, arkadaş ilişkilerinin ve özgüvenin sınıfa aidiyet hissettirmesinden memnuniyet duymaktadır. Bazı öğrenciler İngilizcenin uzaktan eğitime uygun olmadığını, bazı temel becerilerin uzaktan eğitimde tam olarak uygulanamadığını, dersi anlamada zorlandıklarını, hata yapma, eleştirilme korkusu, dersten sıkılma, akran katılımının azlığı, derse öğrenmek için girmemek, grup çalışmalarını ciddiye almamak, ve alan dışından iseler İngilizceyi önemsememek, kamera açmamak; ders sırasında evde dikkat dağıtıcı etmenlerin çokluğu, ev ortamının müsait olmaması, öğretmenle sosyal medya vb. kanallarla iletişim kurmanın zorlukları, sosyal etkileşimin azalması ya da ortadan kalması, evde ders dışı sorumlulukların varlığı, teknik problemler, uzaktan eğitimin yoruculuğu, uzaktan eğitim derslerin yeterli gelmemesi ve sağlık problemleri yaşanması gibi nedenlere bağladıkları deneyimlerini olumsuz bulmaktadır. Çoğunluğu kamera açmayan öğrenciler bunun gerekçeleri olarak diğer öğrencilerin kamera açmamalarını, kamera alamamalarını, görüntülerin kötüye kullanılma endişelerini, iyi bir ekran görüntüsü için hazırlanmanın gerekmesini, derse katılmadıklarını gizlemeyi ve evdeki gürültüyü sebep olarak göstermektedir. Ölçme değerlendirmeyle ilgili nitelik sorunlarının

varlığını teknik aksaklıklara, ödevlerin öğrenci tarafından yapılmamasına ve etkileşim eksikliğine bağlamaktadır. Yönetici ve öğretmenler gibi öğrenciler de MEB kararlarının zorunluluk kattığı düşüncesiyle öğrencilerin derse girmemesine, not almayacaklarını bilerek derste katılım göstermemesine ve çalışmayı bırakmalarına neden olduğunu düşünmektedir. Öğretmenlerin kendilerinin teknik sorunlarıyla ilgilenilmediğini vurguladıkları gibi öğrenciler de öğretmenlerin donanım kalitesinden ve teknolojiyi kullanma bilgi ve becerilerinden ve sistemin onları dersten atmalarından rahatsızdır. Öğrenciler, öğretmenlerin derste kamera açmalarından göz teması ve mimik takibi yaptıkları ve öğretmen enerjikse enerjilerinin onlara da geçtiği gerekçesiyle faydalandıklarını; öğrencilerin kamera açmalarından akran desteği sağlaması, bir disiplin yaratması ve öğretmeni desteklemesi açısından faydalandıklarını düşünmektedir. Uzaktan eğitim deneyimlerini yüz yüze eğitim ile karşılaştırdıklarında bazı öğrenciler İngilizce dersi için fark göremezken çoğunluk yüz yüze eğitimde fiziksel etkileşimin varlığı, derse katılımın kaçınılmazlığı, sınıf ortamı hissini uzaktan eğitimde olmaması, teknik problem farkı, yüz yüze eğitimin İngilizce dil becerilerini geliştirmek için fazla etkinlik fırsatı sunması, olumlu sosyal baskı varlığı, ders aralarında öğrenme fırsatlarının oluşması, uzaktan eğitimin çekingen öğrenciler için daha katılım engelleyici olması bakımından farklı bulmaktadır.

Maksimum çeşitlilik örneklemeyle ulaşılan öğrenciler için acil uzaktan eğitim deneyimleri mecburiyet, çaresizlik, zorluk, yalnızlık, hakimiyet kuramama ve hiç yoktan iyi olma gibi daha çok olumsuz anlamlara gelmektedir. Doğrudan olumsuz olarak değerlendirilemeyecek tek anlam, başarısının öğrenciye bağlı olduğu süreç olmasıdır. Öğrenciler ders rutinlerini yüz yüze eğitimdeki rutinlerden farksız görmektedir. Bu süreçte öğretmenlerin öğrencilerin sohbet bölümünden derse katılmayı teşvik etmesini, velileri bilgilendirmesini ve konuyla ilgili özet ya da materyal göndermelerini süreci kolaylaştırıcı, iyileştirici çabalar olarak takdir etmektedirler. Öğrenciler süreçten elde edilen verimin artırılması için MEB ve okul yöneticilerinin aksine katılımın zorunlu tutulmasının, konuşma becerileri ve öğretmen dönütleri için yüz yüze destekleyici derslerin eklenmesinin, yazma etkinliklerinin ve ödevlerin artırılmasının, eğlenceli etkinlikler yapılmasının, öğrenci kameralarının açılmasının, derslerin daha geç saatte başlamasının ve öğretmenlerin

öğrencilerle üniversite sınavı dışında farklı konularda konuşmasının faydalı olacağını değerlendirmektedir. Öğrencilerin derse ilgisiz görünen davranışlarının yönetimin ve öğretmenlerin tutumlarının bir sonucu olabileceği değerlendirilebilir. Öğrenciler seçme şansı verilirse eğitim tercihlerini yüz yüze ya da uzaktan olarak değerlendirmektedir. Öğrenciler hibrit eğitimi hiç seçmemektedir. Yüz yüze eğitimi tercih eden öğrenciler bu seçimlerini öğretmen ve öğrencilerle sosyal etkileşimin ve derse katılımın ve dikkati odaklamanın öğrenmeyi kolaylaştırmasına bağlamaktadır. Uzaktan eğitimi seçen öğrenciler üniversite sınavına hazırlanmak için zaman kazanma ve rahat ortamda olma gerekçelerini kullanmaktadır.

Öğrencilerin günlüklerinden elde edilen olumlu-olumsuz değerlendirmeler ve acil uzaktan eğitim deneyimine yüklenen anlam incelendiğinde öğrenci görüşmelerinden elde edilenlere kıyasla daha olumlu değerlendirmelerin yapıldığı görülmektedir. Öğrenci görüşmeleri maksimum çeşitlilik örneklemeyle yapılmış, ancak öğrenci günlükleri görüşme yapılan öğretmenlerin derslerine girmekte olan öğrenciler tarafından gönüllülük esasıyla doldurulmuştur. Bu nedenle günlüklerde yansıtılan görüşler, İngilizce dersine devam etmekte olan öğrencilerin görüşlerini yansıtmaktadır. Nitekim bu öğrenciler süreci verimli-genel kültürlü hissettiren, mutlu hissettiren, ilgi çekici, eğlenceli ve hobiye dönüşebilir olarak anlamlandırmakta; dersin genel kültür kazandıran veya günlük hayatta kullanılan bilgilerle ilgili etkinlikler içermesini, iyi bir sınıf içi iletişimin olmasını ve derse yüksek katılım fırsatı elde etmelerini olumlu deneyimleri olarak nitelendirmektedir. Dersin nasıl işlendiğini, katılımları nedeniyle bu öğrencilerin daha iyi takip edebileceği dikkate alındığında, ilettikleri olumsuz değerlendirmelerin de sürecin en önemli sorunlarına dikkati çekebileceği düşünülebilir. Derse katılımlı ve gönüllü öğrenciler bu sürecin olumsuz yönlerini; ev ortamının uygun olmayışı ve internet bağlantısı sorunları, MEB kararları sonrasında öğrenci katılımının düşmesi ve ekran yorgunluğu olarak deneyimlemiştir.

Fırsat eşitsizliği, çekingenlik gibi sorunları aşarak ya da yaşamayarak derslere katılan öğrencilerin deneyimlerini çok daha olumlu değerlendirdikleri ve aslında büyük ölçekli sorunlar yaşamadıkları değerlendirilebilir.

Alan yazında öğrenci ya da öğretmen adaylarıyla yapılan çalışmalar incelendiğinde teknik donanım sorunları ve bağlantı problemlerinin öğrenci grubunda da sıklıkla dile getirilen olumsuz bir deneyim olduğu görülmektedir. Günbaş ve Gözüküçük (2020); Sağlam (2022); Hebecci vd., (2020); Bakhov vd., (2021); Zan ve Zan (2020); Derakhshan (2021); Mu'awanah vd., (2021)'nin uzaktan eğitim sürecinde teknik donanım yetersizliği ve altyapı eksiklikleri konusundaki görüşleri bu araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik gösteriyorken; Basilaile ve Kvavadze (2020)'nin yaptığı çalışmada çok az sayıda öğrencinin uzaktan eğitimin ilk haftasında teknik sorunlarla karşılaştığı sonucuna varması, teknik problemlerin ve eksikliklerin oldukça fazla yaşandığını belirten çalışma sonuçlarıyla farklılaşmaktadır. Bunun sebebinin, araştırma grubunun özel okuldaki öğrencileri kapsamaması ve buna paralel olarak öğrencilerin büyük olasılıkla maddi sıkıntılar yaşamaması ve teknolojiye daha kolay erişebilmeleri, araştırma kapsamının uzaktan eğitimin ilk haftasıyla sınırlı kalması olabilir.

MEB kararlarıyla ilişkili olarak ikinci dönem değerlendirme sınavları iptal edilmiş, öğrenciler 1. Dönem sınav notlarıyla değerlendirilmiştir. Bu durum öğrencilerde derslere içi katılımında azalma ve derslere girmeme olarak sonuçlanmıştır. Benzer sonuçlara Özgen (2022) ve Günbaş ve Gözüküçük (2020)'ün çalışmasında da rastlanılmaktadır.

Derakhshan (2021)'in çalışmasında İngilizce temel becerilerinden konuşma becerisinin en çok olumsuz etkilenen beceri olması, sosyal olmayan öğrencilerin konuşma aktivitelerine daha rahat katılması, öğrencilerin çeşitli kaynaklara ulaşabilmesi konusundaki sonuçları araştırma sonuçlarıyla benzer niteliktedir.

Öğrenciler uzaktan eğitim sürecinde kendilerini kaygılı hissettiklerini dile getirmişlerdir. Bunun sebebi daha öncesinden uzaktan eğitimi deneyimlememeleri ve yeni bir eğitim süreciyle karşı karşıya kalmış olmalarıyla açıklanabilir. Kabapınar vd., (2021) çalışmasında, öğrencilerin süreçte çaresiz hissettikleri ve kaygı duydukları konusunda bu çalışmayla benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Uzaktan eğitimle yürütülen derslerde EBA canlı dersleri ve EBA içerikleri öğrenci ve öğretmenler tarafından çoğunlukla kullanılan bir kaynak haline gelmiştir.

Normalden çok daha fazla kullanılan bu bilişim platformunun çok fazla öğrenci ve öğretmen tarafından kullanılmaya çalışılması erişim problemleri yaşanmasına sebep olmuştur. Görüşmelerden elde edilen sonuçlara benzer olarak Başaran vd., (2020), EBA canlı derste alt yapı problemlerinin var olması sonucuna ulaşmıştır.

Öğrenciler; öğretmenler ve öğrencilerle etkileşimin, derse katılım ve odaklanmanın kolay olması sebebiyle çoğunlukla eğitim tercihlerini yüz yüze olarak değerlendirmişlerdir. Polat ve Binici (2021); Zan ve Zan (2020) benzer olarak, öğrencilerin sonraki eğitim hayatlarında uzaktan eğitim tercihlerine yönelik kararın olumsuz olduğu, uzaktan eğitimin öğrenciler tarafından tercih edilmediği sonucuna ulaşmıştır.

Sonuç olarak, pandemi döneminde öğrenciler tarafından deneyimlenen acil uzaktan eğitimin, alanyazında ve çalışma sonuçlarında ortak olarak çoğunlukla olumsuz görüşlerle değerlendirildiği görülmektedir. Bunun sebebinin uzaktan eğitim ortamlarında öğrencilerin akranlarıyla ve öğretmenleriyle iletişiminin azalmasına veya kopmasına bağlı olarak gerçekleştiği söylenebilir. Öğrenciler alan yazınla ortak olarak etkileşim isteğinde bulduklarını, uzaktan eğitim ortamlarında iletişim kopuklukları olduğunu, akranlarıyla iletişime geçememenin getirmiş olduğu motivasyon düşüklüğü yaşadıklarını belirtmişlerdir. Alan yazında ortak sonuçlar sadece olumlu görüşlerde de görülmektedir. Bunlar daha çok öğrencilerin, uzaktan eğitim ortamlarında derslere daha çok katılım sağlayabildikleri, ev ortamında konforlu bir şekilde ders dinleyebildikleri, destekleyici materyale ulaşabilmenin kolay olduğu yönündedir.

5.2 Öneriler

Bu kısımda uygulamaya yönelik öneriler ve araştırmaya yönelik öneriler verilmektedir.

5.2.1 Uygulamalara Yönelik Öneriler

1. Bu çalışmada "öğrenciyi derse katma" yönetici, öğretmen ve öğrenciler tarafından sık tekrarlanan bir ifade olmuştur. Bu durum aslında öğrenci merkezli bir eğitime mesafeyi, geleneksel öğretmen merkezli eğitim anlayışıyla öğrenciyi ara ara katılımcı kılmayı içselleştirdiğimizin göstergesi olabilir. Öncelikle bu

algıyı değiştirmek uygun olabilir. Bu nedenle öğretmenlere ve aday öğretmenlere geleneksel yöntemler yerine öğrenci merkezli yöntemler hizmet içi ve hizmet öncesi eğitimde uygulanabilir, öğretmenlerin bu konuda yetkinlik kazanması öncelikli bir politika haline getirilebilir.

2. Öğrencinin derse katılmada çekingenliği ve bunun uzaktan eğitimde artması ya da bazı öğrencilerde görünür olmayınca azalması sık rastlanan bir durum olarak değerlendirilmiştir. Öğrenci çekingenliğine sebep olan faktörlerin derinlemesine araştırılarak sonuçlarının öğretmen yetiştirme politikalarına yansıtılması önerilebilir. Öğretim süreçlerinde öğrencilerin çekinmelerine neden olan hata yapma korkusu, eleştirilme korkusu vb. konularda öğretmenlerin önleyici ve sorun çözücü yaklaşımları öğrenmeleri konusunda çaba harcanması, hizmet içi eğitimlerde bu konu üzerinde durulması önerilebilir. Öğrencilere kendilerini daha iyi ifade edebilmeleri için daha fazla iletişim kanalı açılabilir.
3. Okul yöneticilerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik değerlendirmelerinin öğrenme öğretmeye ilişkin bir odak taşımadığı görülmektedir. Değerlendirmeler MEB'nın isteklerinin takibi, yoklamalar gibi idari konularla ilgilidir. Yöneticiler dersleri gözlememekte, öğretmenlere öğretim sürecine ilişkin dönütler vermeyi kendilerine yakıştırmamaktadır. Öğrenme ve öğretimin yönetimi gibi çağdaş yönetici vizyonunda yer alması beklenen konularda yöneticilerin yetkinliklerini geliştirecek hizmet içi eğitimler düzenlenebilir, MEB politika kararlarına bu konular yansıtılabilir, okullardan takibi istenen konulara MEB tarafından talep yansıtılarak yöneticilerin de bu konularla ilgilenmesi sağlanabilir.
4. Yöneticiler, öğretmenlerin, pandemide aniden geçilen uzaktan eğitimde acil uzaktan eğitim olarak adlandırılan ve el yordamıyla eğitimi yürütmeyi ifade eden durumu yaşadıklarını ifade etmektedirler. Bu durum, uzaktan eğitim teknolojilerinin uzaktan eğitim ilkelerine uymadan kullanılması sonucunu getirmektedir. Sınıftaki tahtanın yerini ekran almış ve öğretmen anlatmaya ve öğrencileri zaman zaman derse katmaya devam etmiştir. 21. yüzyılın kaçınılmaz öğrenme ortamlarından biri olan uzaktan eğitimle ilgili kavram yanlışlarına ve olumsuz tutumlara neden olan bu durum, eğitime ilişkin bir değişim ihtiyacında işe, öğretmen eğitimiyle başlamanın önemine dikkat çekmektedir. MEB'in

- politikalarında ilk önceliği öğretmen eğitimine vermesi ve uzaktan eğitim ilke ve uygulamalarında öğretmen ve yöneticileri yetkinleştirmeyi planlaması önerilebilir.
5. Öğretmenlerden tüm sınıflarda kullanılacak herkes için geçerli standart materyal taleplerinin de geldiği görülmektedir. Bu durumun bireysel ve bölgesel farklılıklara aykırı bir durum olduğu, çağdaş pedagojik yaklaşımlara uymadığı ve bu talebin temelinde öğretmenin kendi öğrencileri için onların ihtiyaçlarına uygun materyal tasarlamasının temel görevlerinden biri olmadığı varsayımının olabileceği düşünülürse, öğretmenleri materyal geliştirme süreçlerinde görev bilinci ve yetkinlik geliştirmeye yönlendirecek destekler sağlanması önerilebilir.
 6. Öğrencilerin değerlendirmelerinde öğretmenin derse katılma uyarısında bulunması ya da sohbet kısmından verilecek cevabı kabul etmesi gibi sıradan hatta çağdaş eğitim yaklaşımı olarak değerlendirilemeyecek davranışların öğretmen desteği olarak yorumlandığı görülmektedir. Türkiye Temel Yeterlikler Çerçevesi (TTYÇ) ile de 21. yüzyıla hazırlamayı hedeflediğimiz öğrencilerimizin kendi öğrenme haklarından haberdar olmadığı; geleneksel öğretim davranışlarını takdirle anlattığı ve başarısızlıkların sorumlusu olarak hep kendilerini gördüğü anlaşılmaktadır. Öğrencilerde başarı duygusunu ve başarma psikolojisini geliştirmek, yapabileceklerine inanmalarını sağlamak için başarılı ve nitelikli deneyimler yaşamak hakkını sağlamak amacıyla öğrenci, öğretmen ve yöneticilere bu bilinci kazandıracak yönlendirmeler okullar kanalıyla yapılabilir.
 7. MEB'in öğrencilerin başarılarının internet bağlantısı ya da donanıma erişim vb. nedenlerle düşmemesi gibi amaçlarla aldığı derse devam ve sınavlarla ilgili kararların, öğrencilerin derse katılımlarını olumsuz etkilediği ve öğretmenlerin süreci yönetmelerini, verim sağlamalarını etkilediği görülmektedir. Bu tür kararların okulların öğrenci profiline göre uygulanması için okullara inisiyatif verilmesi önerilebilir.
 8. Öğrenci, öğretmen ve yönetici ifadelerinden İngilizce dersine katılımın daha çok alanı olan ya da İngilizceye istekli öğrenciler tarafından sağlandığı, çoğunluğun İngilizceyi önemsemediği, öğretmen ifadelerinde sayısalıcı olduğu halde İngilizce dersine katılıyor gibi şaşkınlık uyandıran ifadelerin olduğu görülmektedir. Yabancı dilin gerekliliğinin tartışmasız kabul edildiği bir yüzyılda öğrencilerin üniversite sınavında karşılarına çıkmayacağını bildikleri dersleri önemsiz

algılamalarına neden olan sınav odaklı yaklaşımların ve çalışmaların sorgulanması, ders geçme ve/veya sınav sistemlerinin gözden geçirilmesi önerilebilir.

9. MEB, okul yönetimi hatta öğretmenler tarafından kolaylaştırıcı olarak sunulan derse devam, kamera açma zorunluluğunun olmaması, üniversite sınavına odaklanma gibi beklentilerin aksine öğrenciler verimin arttırılması için bunlarla çelişkili ve süreci daha disiplinli hale getirecek taleplerde bulunmaktadır. Bu konuların özel bir dikkatle MEB ve okullar tarafından değerlendirilmesi ve sınav hazırlıkları ya da kolaylaştırıcılar olarak değerlendirilen hususlar yerine öğrencinin yüksek yararı konusunda uygulamaların gözden geçirilmesi önerilebilir.
10. Derse katılmadığından öğretmen tarafından etkisiz eleman olarak adlandırılan ve göz ardı edilen öğrenciler olduğu görülmüştür. Öğretmenler öğrenciyi aktifleştirmenin yolları konusunda, özellikle de duyuşsal özellikleri nasıl geliştirecekleri konusunda eğitimden geçirilmelidir. Sınıftaki her öğrencinin öğrenme hakkının olduğu ve öğretmenin herkesin öğretmeni olduğu; öğretmenin görevinin ders anlatmak ya da ilgililerle ders işlemekle sınırlı olmadığı konularında öğretmenlerin dikkatini çekecek çalışmalar yapılabilir.
11. Bazı yönetici, öğretmen ve öğrencilerin uzaktan eğitimi anlamlandırırken otokontrol, özdüzenleme gibi kavramları bu eğitimin başarısı için gerekli olarak ifade ettikleri; bazılarının ise doğrudan uzaktan eğitimi uygun olmayan bir yöntem olarak nitelendirdikleri görülmektedir. Özdüzenleme becerilerinin gelişmesi uzaktan eğitim için önemlidir. Bu becerilerin kazandırılması konusunda öğretmenlerin dikkati çekilebilir ve destekleyici eğitimler verilebilir.
12. Öğretmenlerin, kalabalık olmayan sınıfta öğrenci etkileşimi eksikliğine bağlı olarak olumsuz duygular hissettiği, derse katılımın olduğu sınıflarda öğretmenin daha coşkuyla ders işlediği anlaşılmaktadır. Öğretmenlere gerek yüz yüze gerek uzaktan eğitim ortamlarında da öğrenciyi motive etme yöntemleri kazandırmayı hedefleyen eğitimler hazırlanabilir.
13. Öğretmenin 'öğrenmek için öğrenme' vurgusuyla öğrencilerinin derse katılımlarının arttığını paylaşması değerli bir deneyim paylaşımıdır. Bu deneyimin

yaygınlaşması amacıyla öğrencilerin değerlendirilme baskısını azaltacak ne tür uygulamaların yapılacağı araştırılabilir, MEB politikalarına yansıtılabilir.

14. İngilizce dersini uzaktan eğitime uygun bulanların da bulmayanların da gerekçelerinde İngilizcenin temel becerileri öne sürülmektedir. Bir yönetici, öğretmen ya da öğrencinin uzaktan eğitimde kolay kazandırılabilir olarak değerlendirdiği beceri diğerleri tarafından zor öğrenilecek beceri olarak görülmektedir. Bu durum, okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin uzaktan eğitimde nasıl kazandırılabilceğine dair bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanabilir. İngilizcenin dört temel becerisine odaklanan uzaktan İngilizce öğretimi konulu ve aynı zamanda öğrencileri derste canlı tutma, etkileşim kurma gibi konularda uygulamaya dönük hizmet içi eğitim fırsatları mevcut hizmet içi eğitim konularına eklenebilir.
15. Bundan sonra yapılabilecek uzaktan eğitim uygulamaları öncesinde öğretmen eğitimleri, süreç hakkında bilgilendirilmeleri, öğrenci ve öğretmenlerin uzaktan eğitim koşullarının iyileştirilmesi, sonradan değiştirilmeyecek kararların süreç öncesinde belirlenmesi, bu kararların öğrencilerin devam ya da değer duygularını olumsuz etkilememesine dikkat edilmesi önerilebilir.

5.2.2 Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Gözlem yoluyla veri toplayarak öğretmenlerin uzaktan eğitimde derse giriş, işleyiş, değerlendirme, öğrenci katılımı, sınıf yönetimi gibi süreçleri izlenerek sorunlar saptanabilir ve uygun çözüm önerileri getirilebilir.
2. Öğrencilerin derse ilgisiz görünen davranışlarında MEB kararlarının, yönetimin ve öğretmenlerin tutumlarının aracılık etkisini değerlendiren çalışmalar yapılabilir.
3. Çağdaş eğitim anlayışına uymayan öğretmen inançlarını belirleyen çalışmalar yapılması önerilebilir.
4. Öğretim süreçlerinde öğrencilerin çekinmelerine neden olan hata yapma korkusu, eleştirilme korkusu vb. konularda araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Adıyaman, Z. (2014). Uzaktan Eğitim Yoluyla Yabancı Dil Öğretimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0 (4), 420-425.

Akyavuz, E. K., ve Çakın, M. (2020). Covid-19 Salgınının Eğitime Etkisi Konusunda Okul Yöneticilerinin Görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4).

Al, U., ve Madran, O. (2004). Web tabanlı uzaktan eğitim sistemleri: Sahip olması gereken özellikler ve standartlar.

Alea, L. A., Fabrea, M. F., Roldan, R. D. A., ve Farooqi, A. Z. (2020). Teachers' Covid-19 Awareness, Distance Learning Education Experiences and Perceptions towards Institutional Readiness and Challenges. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 19(6), 127-144.

Alpay, S.İ (2021). *EFL Students' And Teachers' Views On Distance English Language Education In Context Of Private High School*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Isparta.

Anderson, J. (2020). Brave New World The Coronavirus Pandemic Is Reshaping Education. Tartışma metni. <https://qz.com/1826369/how-coronavirus-is-changing-education/> web adresinden 14 Ekim 2020 tarihinde alınmıştır.

Arslan, Y., ve ŞUMUER, E. (2020). Covid-19 Döneminde Sanal Sınıflarda Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sınıf Yönetimi Sorunları. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 201-230.

Arora, A. K., ve Srinivasan, R. (2020). Impact Of Pandemic COVID-19 On The Teaching–Learning Process: A Study Of Higher Education Teachers. *Prabandhan: Indian journal of management*, 13(4), 43-56.

Atmojo, A. E. P., ve Nugroho, A. (2020). EFL Classes Must Go Online! Teaching Activities and Challenges during COVID-19 Pandemic in Indonesia. *Register Journal*, 13(1), 49-76.

Bakhov, I., Opolska, N., Bogus, M., Anishchenko, V., ve Biryukova, Y. (2021). Emergency Distance Education in The Conditions of COVID-19 Pandemic: Experience of Ukrainian Universities. *Education Sciences*, 11(7), 364.

Bakia, M. (2000). Costs of ICT use in higher education. *TechKnowLogia*, January-February, 49-52.

Basilaia, G., ve Kvavadze, D. (2020). Transition to Online Education in Schools during a SARS-CoV-2 Coronavirus (COVID-19) Pandemic in Georgia. *Pedagogical Research*, 5(4), em0060. <https://doi.org/10.29333/pr/7937>

Baş, G. (2014). Lise Öğrencilerinde Yabancı Dil Öğrenme Kaygısı: Nitel Bir Araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36 (36), 101-119.

Başaran, M., Doğan, E. , Karaoğlu, E. ve Şahin, E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Pandemi Sürecinin Getirisi Olan Uzaktan Eğitimin Etkililiği Üzerine Bir Çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5 (2), 368-397.

Bee, Richard H., ve Ebenge E. Usip. 1998. Differing attitudes of economics students about web-based instruction. *College Student Journal*, 32,(2): 258-270.

Berge, Z. L. (2002). Active, interactive, and reflective elearning. *The Quarterly Review of Distance Education*, 3(2), 181-190.

Birişçi, S. (2013). Video Konferans Tabanlı Uzaktan Eğitime İlişkin Öğrenci Tutumları ve Görüşleri . *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education*, 2(1), 24-40.

Bordelon, K.L. (2011). *Perceptions of Achievement and Satisfaction as Related to Interactions in Online Courses. Graduate Faculty of the School of Education in Partial Fulfillment of the Requirements*, Doktora Tezi, Northcentral University, Arizona.

Bozkurt, A. (2016). *Bağlantıcı Kitlemel Açık Çevrimiçi Derslerde Etkileşim Örutüleri ve Öğreten-Öğrenen Rollerinin Belirlenmesi*. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 85-124.

Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Pandemisi Sırasında İlköğretim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik İmge ve Algıları: Bir Metafor Analizi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1-23.

Bozkurt, A., ve Sharma, R. C. (2020). Emergency Remote Teaching in a Time of Global Crisis due to Coronavirus Pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1).

Can, E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Pandemisi Ve Pedagojik Yansımaları: Türkiye’de Açık Ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.

Canpolat, U., & Yıldırım, Y. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin COVID-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 74-109.

Catalano, A. J., Torff, B., ve Anderson, K. S. (2021). Transitioning to Online Learning during the COVID-19 Pandemic: Differences in Access and Participation among Students in Disadvantaged School Districts. *The International Journal of Information and Learning Technology*.

Cavanaugh, C. S. (2001). The effectiveness of interactive distance education technologies in K-12 learning: A meta-analysis. *International Journal of Educational Telecommunications*, 7(1), 73-88.

Council of Europe. Council for Cultural Co-operation. Education Committee. Modern Languages Division. (2001). *Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge University Press.

Çekerol, K. (2020). *Çevrimiçi Eğitim*. Nobel Yayıncılık.

Chickering, A. W., ve Ehrmann, S. C. (1996). Implementing the seven principles: Technology as lever. *AAHE bulletin*, 49, 3-6.

Çiftçi, G. T., Ve Doğan, T. G. (2018). Açık ve uzaktan eğitim uygulamaları için ortam standartlarının belirlenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 12-15.

Contreras-Castillo, J., Favela, J., Pérez-Fragoso, C., ve Santamaría-del-Angel, E. (2004). Informal interactions and their implications for online courses. *Computers ve Education*, 42(2), 149-168.

Cooper, L. (1999). Anatomy of an Online Course. *T.H.E. Journal*, 26(7), 49–51.

Çarıkcıoğlu, M. (2019). *2018 Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri*. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Çoban, S. (2012). Uzaktan ve Teknoloji Destekli Eğitimin Gelişimi. *Retrieved*, 1, 2013.

Creswell, J.W. (2020). *Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşım Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*. (Çevirenler: Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Daugherty, M., ve Funke, B. (1998). University faculty and student perceptions of Web-based instruction. *Journal of Distance Education* 11(1): 21-39

Daugherty, M. ve Funke, B.L. (1998). University Faculty and Student Perceptions of Web-Based Instruction. *The Journal of Distance Education / Revue de l'education*

Distance, 13(1), 21-39. Athabasca University Press.
<https://www.learntechlib.org/p/86789/>.

DeMarrais, K. (2004). Qualitative Interview Studies: Learning through Experience. *Foundations for research: Methods of inquiry in education and the social sciences*, 1(1), 51-68.

Demirm, B., ve Sönmez, G. (2021). Practical, Technical, and Affective Aspects of Teaching English Online during the Pandemic: Instructors' Voices. *Shanlax International Journal of Education*, 10(1), 1-9.

Derakhshan, A. (2021). Emergence Distance Education (EDE) Role in the Learning of English Language Skills during COVID-19 Pandemic. *Teaching English as a Second Language (Formerly Journal of Teaching Language Skills)*, 40(3), 41-82.

Dolmacı, M. ve Dolmacı, A. (2020). Eş Zamanlı Uzaktan Eğitimle Yabancı Dil Öğretiminde Öğretim Elemanlarının Görüşleri: Bir Covid 19 Örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18 (2) , 706-732. DOI: 10.37217/tebd.783986

Eke, A. (2019). *Lise Öğrencilerinin Bilişüstü Farkındalık Düzeyleri, Yabancı Dil Öğrenme İnançları, Yabancı Dil Öğrenme Kaygıları Arasındaki İlişkiler*. Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce.

Eken, Ö. , Tosun, N. ve Tuzcu Eken, D. (2020). Covid-19 Salgını İle Acil Ve Zorunlu Uzaktan Eğitime Geçiş: Genel Bir Değerlendirme. *Milli Eğitim Dergisi, Salgın Sürecinde Türkiye'de Ve Dünyada Eğitim*, 113-128. DOI: 10.37669/milliegitim.780722

Ekici, G. (2003). Uzaktan eğitim ortamlarının seçiminde öğrencilerin öğrenme stillerinin önemi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(24).

Erdem, S. (2016). *Ortaokul-Lise Öğrencilerine Ve İngilizce Öğretmenlerine Göre İngilizce Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar*. Yüksek Lisans Tezi , Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Ergün, M. ve Arık, B. M. (2020). *Eğitim izleme raporu 2020: Öğrenciler ve eğitime erişim. Eğitim Reformu Girişimi*. İstanbul: Eğitim Gözlemevi.
<https://www.egitimreformugirisimi.org/egitim-izleme-raporu-2020-ogrenciler-veegitime-erisim>

Erturgut, R. (2008). İnternet Temelli Uzaktan Eğitimin Örsütsel, Sosyal, Pedagojik ve Teknolojik Bileşenleri. *International Journal of InformaticsTechnologies*, 1(2).

Flax-Archer, A. C. (2009). *Distance education among adult learners in the British Virgin Islands: A phenomenological study*. Capella University.

Genç, S.Z., Engin, G. ve Yardım, T. (2020). Pandemi (Covid-19) Sürecindeki Uzaktan Eğitim Uygulamalarına İlişkin Lisansüstü Öğrenci Görüşleri, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 41, 134-158.

Gencer, E.G., Kesbiç, K.ve Arık, B.M. (2021). *Covid-19 Etkisinde Türkiyede Eğitim*. Tüsiad: İstanbul.

Greene, B. A., ve Land, S. M. (2000). A qualitative analysis of scaffolding use in a resource-based learning environment involving the World Wide Web. *Journal of Educational Computing Research*, 23(2), 151-179.

Gunawardena, C. N., ve McIsaac, M. S. (2013). *Distance Education*. In *Handbook of Research on Educational Communications and Technology* (361-401). Routledge.

Guri-Rosenblit, S., & Gros, B. (2011). E-learning: Confusing terminology, research gaps and inherent challenges. *International Journal of E-Learning & Distance Education/Revue internationale du e-learning et la formation à distance*, 25(1).

Günbaş, N. & Gözüküçük, M. (2020). Views Of Elementary School Children's Parents About Distance Education During The Covid-19 Pandemic. *Sakarya University Journal of Education*, 10 (3), 686-716. DOI: 10.19126/suje.789705

Haznedar, B. (2010, November). Türkiye'de yabancı dil eğitimi: Reformlar, yönelimler ve öğretmenlerimiz. In *Proceedings of International Conference on New Trends in Education and Their Implications* (pp. 747-755), Antalya

Hebebcı, M. T., Bertiz, Y., ve Alan, S. (2020). Investigation Of Views Of Students And Teachers On Distance Education Practices During The Coronavirus (COVID-19) Pandemic. *International Journal of Technology in Education and Science*, 4(4), 267-282.

Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., ve Bond, A. (2020). The Difference Between Emergency Remote Teaching And Online Learning. *EDUCAUSE Review*, 27, 1-12.

Ilgaz, H., ve Aşkar, P. (2009). Çevrimiçi uzaktan eğitim ortamında topluluk hissi ölçeği geliştirme çalışması. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 1(1), 27-35.

Jiang, J. (2008). *Exploring The Relationship Between The Feelings Of Isolation Among Distance Learners and The Levels Of Interaction Built Into The Online Course*. Indiana State University.

Jung, I., ve Rha, I. (2000). Effectiveness and cost-effectiveness of online education: A review of the literature. *Educational Technology*, 40(4), 57-60.

Kabapınar, Y., Kanyılmaz, B. M., Uğur, A. T. İ. K., & Koçhan, N. Ö. (2021). Öğretmen Ve Velilerin Gözünden Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Katılımlarının Öyküleri: “Uzaktan Eğitim Mi, Uzakta Kalan Eğitim Mi?”. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 79-98.

Kaden, U. (2020). Covid-19 School Closure-Related Changes to the Professional Life of a K–12 Teacher. *Education Sciences*, 10(6), 165. MDPI AG. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3390/educsci10060165>

Karaca, B. (2018). *A Study Of Turkeys Primary And Middle School English Curricula: Teachersand Program Designers Perceptions*. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Karsantık, Y., ve Yağcı, E. (2021). Türkiye’de İngilizce Dersi Öğretim Programlarındaki Değişim Üzerine Araştırmalar: Bir Meta-Sentez Çalışması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(32), 625-654.

Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Pegem: A Yayıncılık.

Keser Aschenberger, F., Radinger, G., Brachtl, S., Ipser, C., & Oppl, S. (2022). Physical home learning environments for digitally-supported learning in academic continuing education during COVID-19 pandemic. *Learning Environments Research*, 1-31.

Kırık, A. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye'deki durumu. *Marmara İletişim Dergisi*, (21), 73-94.

Killedar, M. (2008). Effectiveness of Learning Process Using " Web Technology" in the Distance Learning System. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 9(4), 108-119.

Korkmaz, Ö., Çakır, R., ve Tan, S. S. (2015). Öğrencilerin E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluk ve Memnuniyet Düzeylerinin Akademik Başarıya Etkisi. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 16(3).

Kurt, G., Atay, D., ve Öztürk, H. A. (2022). Student engagement in K12 online education during the pandemic: The case of Turkey. *Journal of Research on Technology in Education*, 1–17. <https://doi.org/10.1080/15391523.2021.1920518>

Lall, S., ve Singh, N. (2020). COVID-19: Unmasking The New Face Of Education. *Int. J. Res. Pharm. Sci.*, 48-53.

Lee, K. (2017). Rethinking the accessibility of online higher education: A historical review. *The Internet and Higher Education*, 33, 15-23.

Marek, M. W., Chew, C. S., ve Wu, W. C. V. (2021). Teacher Experiences in Converting Classes to Distance Learning in The COVID-19 Pandemic. *International Journal of Distance Education Technologies (IJDET)*, 19(1), 89-109.

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 56 (56) , 209-232. DOI: 10.15285/maruaebd.1090805

Marshall, C., ve Rossman, G. B. (2014). *Designing qualitative research*. Sage publications.

Mayer, R. E., Heiser, J., ve Lonn, S. (2001). Cognitive constraints on multimedia learning: When presenting more material results in less understanding. *Journal of educational psychology*, 93(1), 187.

MEB, (2018). *Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programı*. Ankara: TTKB.

MEB, (2021). İlkokul, Ortaokul Ve Liselerde Yüz Yüze Eğitim Detayları Belirlendi. <https://www.meb.gov.tr/ilkokul-ortaokul-ve-liselerde-yuz-yuze-egitim-detaylari-belirlendi/haber/22672/tr> adresinden 3 Eylül 2022 tarihinde alınmıştır.

Mentzer, G., Cryan, J. ve Teclehaimanot, B. (2007). Two Peas in a Pod? A Comparison of Face-to-Face and Web Based Classrooms. *Journal of Technology and Teacher Education*, 15(2), 233-246.

McKeever, L.B. (2013). *What Do Virtual Foreign Language Teachers Report As The Teaching Practices That Work So That Their Students Can Learn A Foreign Language In Virtual Schools?*. Doktora Tezi, Capella University, Minnesota.

McLoughlin, C. (1999). Culturally responsive technology use: developing an on-line community of learners. *British Journal of Educational Technology*, 30(3), 231-243.

MEB (2020). *Bakan Selçuk, Koronavirüs'e Karşı Eğitim Alanında Alınan Tedbirleri Açıkladı*. <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-koronaviruse-karsi-egitim-alaninda-alinan-tedbirleri-acikladi/haber/20497/tr> adresinden 20 Ağustos 2020 tarihinde alınmıştır.

Mikušková, E. B., ve Verešová, M. (2020). Distance Education During COVID-19: The Perspective of Slovak Teachers. *Problems of Education in the 21st Century*, 78(6), 884-906.

Mikušková, E. B., & Verešová, M. (2020). Distance education during COVID-19: the perspective of Slovak teachers. *Problems of Education in the 21st Century*, 78(6), 884-906.

Moore, M., ve Thompson, M. (1990). The effects of distance learning: A summary of literature. *ERIC Document Reproduction Service No. ED330 321*.

Mu'awanah, N., Sumardi, S., ve Suparno, S. (2021). Using Zoom to Support English Learning during Covid-19 Pandemic: Strengths and Challenges. *Jurnal Ilmiah Sekolah Dasar*, 5(2), 222–230. <https://doi.org/10.23887/jisd.v5i2.35006>

Özcan, E. K. E. N., Tosun, N., & Eken, D. T. (2020). Covid-19 salgını ile acil ve zorunlu uzaktan eğitime geçiş: Genel Bir Değerlendirme. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 113-128.

Özgen, A.B. (2022). *A Review On Distance Education During The Covid-19 Process*. Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

Patton, M.Q. (2018). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri* (2. Baskı, Çev. M. Bütün, S.B. Demir), Ankara: Pegem Akademi.

Platt, C. A., Amber, N. W., ve Yu, N. (2014). Virtually the same?: Student perceptions of the equivalence of online classes to face-to-face classes. *Journal of Online Learning and Teaching*, 10(3), 489.

Pregowska, A., Masztalerz, K., Garlińska, M., & Osial, M. (2021). A worldwide journey through distance education—from the post office to virtual, augmented and mixed realities, and education during the COVID-19 pandemic. *Education Sciences*, 11(3), 118.

Polat, C. ve Binici, K. (2021). Çankırı Karatekin Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Acil Durum Uzaktan Öğretim Canlı Dersleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 9(1), 90-118.

Roblyer, M. D. (1999). Is choice important in distance learning? A study of student motives for taking Internet-based courses at the high school and community college levels. *Journal of research on computing in education*, 32(1), 157-171.

Sadeghi, M. (2019). A shift from classroom to distance learning: Advantages and limitations. *International Journal of Research in English Education*, 4(1), 80-88.

Sağlam, Ö. (2022). Covid-19 Pandemisi İzolasyon Dönemine İlişkin Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.

Sağlık Bakanlığı (2020). Bakan Koca, Türkiye'nin Covid-19'la 1 Yıllık Mücadele Sürecini Değerlendirdi. <https://www.saglik.gov.tr/TR,80604/bakan-koca-turkiyenin-kovid-19la-1-yillik-mucadele-surecini-degerlendirdi.html#:~:text=Sa%C4%9Fl%C4%B1k%20Bakan%C4%B1%20Dr.,y%C4%B1ll%C4%B1k%20s%C3%BCre%C4%9Ferlendirmelerde%20Obulundu>. Adresinden 20 Ağustos 2022 tarihinde alınmıştır.

Sari, T., ve Nayır, F. (2020). Challenges in distance education during the (Covid-19) pandemic period. *Qualitative Research in Education*, 9(3), 328-360.

Schettini, C., Amendola, D., Borsini, I., ve Galassi, R. (2020). A blended learning approach for general chemistry modules using a Moodle platform for first year academic students. *Journal of e-Learning and Knowledge Society*, 16(2), 61-72.

Sezgin, S. (2021). Acil Uzaktan Eğitim Sürecinin Analizi: Öne Çıkan Kavramlar, Sorunlar ve Çıkarılan Dersler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21 (1), 273-296. DOI: 10.18037/ausbd.902616

Stevenson, K., Sander, P., ve Naylor, P. (1996). Student perceptions of the tutor's role in distance learning. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 11(1), 22-30.

Sthapit, A., ve Shrestha, B. (2020). Comparative Knowledge Gained from Online and Face-to-Face Learning Modes in Management Courses in Nepal. *Journal of Business and Social Sciences Research*, 5(1), 35-50.

Süzük, E., ve Akıncı, T. Öğretmen Adaylarının Covid-19 Pandemisi Sürecinde Çevrimiçi Eğitime Yönelik Algılarının İncelenmesi: Bir Metafor Analizi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 56(56), 209-232.

Todd, R. W. (2020). Teachers' perceptions of the shift from the classroom to online teaching. *International Journal of TESOL Studies*, 2(2), 4-16.

Palmer, S., ve Holt, D. (2009). Staff and student perceptions of an online learning environment: Difference and development. *Australasian journal of educational technology*, 25(3).

Panee Suanpang, Peter Petocz and Walter Kalceff Student Attitudes to Learning Business Statistics: Comparison of Online and Traditional Methods. *Educational Technology & Society Vol. 7, No. 3 (July 2004)*, pp. 9-20 (12 pages)

Parker, D., ve Gemino, A. (2001). Inside online learning: Comparing conceptual and technique learning performance in place-based and ALN format. *Journal of Asynchronous Learning Networks* 5(2): 64-74.

Sağıroğlu, Ő.; Bülbül, H. İ.; Kılıç, A. ve Küçükali, M. (2020). *Dijital Okuryazarlık: Araçlar, Metodolojiler, Uygulamalar ve Öneriler*.(1. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.topu

Şahin, K. (2018, December). Türkiye'de Yabancı Dil Öğretimi, Sorunlar Ve Çözüm Yolları. In *Conference: X. National Teacher Symposium*, İstanbul, Türkiye.

Şimşek, N. (2012). Uzaktan Eğitimde Kalite Göstergeleri ve Teknoloji Temelli Uzaktan Eğitimin Bu Göstergeler Açısından Değerlendirilmesi. *Journal of Educational Sciences & Practices*, 11(21).

Tallent-Runnels, M. K., Thomas, J. A., Lan, W. Y., Cooper, S., Ahern, T. C., Shaw, S. M., ve Liu, X. (2006). Teaching courses online: A review of the research. *Review of educational research*, 76(1), 93-135.

TAŞÇI, S. (2021). Evaluation of Emergency Distance Language Education: Perspectives of ELT Students. *NevŐehir Hacı BektaŐ Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(1), 286-300.

Topu, F. B., Baydaş, Ö., Demirel, T., v Karaman, S. (2011). Yüz yüze öğretimden uzaktan öğretime geçişte öğretim elemanlarının rol değişimleri. *In International Educational Technology Conference (IETC)* (pp. 25-27).

Toquero, C. M. (2020). Challenges and Opportunities for Higher Education amid the COVID-19 Pandemic: The Philippine Context. *Pedagogical Research*, 5(4), em0063. <https://doi.org/10.29333/pr/7947>

Tucker, S. Y. (2003). A portrait of distance learners in higher education. *Turkish Online Journal Of Distance Education*, 4(3).

Tülübaş, T. (2022). The effect of self-regulated online learning skills on academic achievement. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 12(2), 389-416. <https://doi.org/10.18039/ajesi.1021613>

UNESCO. (2020a). Covid-19: 10 Recommendations to Plan Distance Learning Solutions. <https://en.unesco.org/news/covid-19-10-recommendations-plan-distance-learning-solutions>, web adresinden 12 Ekim 2020 tarihinde edinilmiştir.

UNESCO. (2020b). Startling Digital Divides in Distance Learning Emerge. 20 Ağustos 2022 tarihinde <https://en.unesco.org/news/startling-digital-divides-distance-learning-emerge> adresinden alınmıştır.

Uşun, Salih (2006). Uzaktan Eğitim, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Van Maanen, J. (1979). Reclaiming qualitative methods for organizational research: A preface. *Administrative science quarterly*, 24(4), 520-526.

Williams, T. K., McIntosh, R. W., ve Russell III, W. B. (2021). Equity in Distance Education during COVID-19. *Research in Social Sciences and Technology*, 6(1), 1-24.

Yıldırım, K. (2020). İstisnai bir uzaktan eğitim-öğretim deneyiminin öğrettikleri. *Alanyazın*, 1(1), 7-16.

Yıldırım, A., ve Simsek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9 baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yılmaz, E. O., ve Aktuğ, S. (2011). Uzaktan Eğitimde Çevrimiçi Ders Veren Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitimde Etkileşim Ve İletişim Üzerine Görüşleri. *XIII. Akademik Bilişim Konferansı*, Malatya.

Yurdakal, İ. H., Ve Susar Kırmızı, F. (2021). Covid-19 Salgını Sürecinde Gerçekleştirilen Acil Uzaktan Eğitime İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 11(2).

Zan, N. ve Zan, B. U. (2020). Koronavirüs İle Acil Durumda Eğitim: Türkiye'nin Farklı Bölgelerinden Uzaktan Eğitim Sistemine Dahil Olan Edebiyat Fakültesi Öğrencilerine Genel Bakış. *Turkish Studies*, 15(4), 1367-1394. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44365>

Zincirli, M. (2021). School Administrators' Views on Distance Education during the COVID-19 Pandemic Process. *Malaysian Online Journal of Educational Technology*, 9(2), 52-66.

EKLER

EK 1: Valilik İzin Kararı



T.C.
DÜZCE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-10240236-20-25106500
Konu : Araştırma İzni
(Canset KAHRAMAN)

07/05/2021

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: a) Millî Eğitim Bakanlığı'nın (Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü) 21/01/2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 (2020/2) sayılı Genelgesi.
b) Düzce Üniversitesi Rektörlüğü'nün (Sosyal Bilimler Enstitüsü) 27/04/2021 tarihli ve E-92112801-300-35825 sayılı yazısı.

Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Canset KAHRAMAN'ın "**Covid-19 Pandemi Sürecinde Lise Düzeyinde Uzaktan Eğitimle Yapılan İngilizce Öğretim Deneyimlerinin Değerlendirilmesi**" adlı tez çalışması kapsamında ilimiz okullarında ölçek uygulamak istemektedir.

Uygulamaya yönelik izin talebi, ilgi (a) Genelge'de belirtilen esaslar doğrultusunda incelenmiştir. Söz konusu araştırmanın eğitim ve öğretimi aksatmayacak şekilde, gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanması ve uygulamalarda sadece ekte bulunan mühürlü formun kullanılması şartı ile yürütülmesi Müdürlüğümüzce uygun mütalaa edilmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Murat YİĞİT
İl Milli Eğitim Müdürü

OLUR

Yakup TATOĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Komisyon Kararı(1 Adet)
2-Mühürlü Ölçek Formu (7 Sayfa)
3-Başvuru Belgesi(2 Sayfa)
4-Etik Kurul Kararı(1 Adet)
5-Tez Önerisi(11 Sayfa)
6-Okul ve Katılımcı Bilgileri(1 Sayfa)

Adres : Dahili 1622

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (380) 524 13 80
E-Posta: isticat81@meh.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Arzu TORAMAN
Unvan : Bilgisayar İşletmeni
İnternet Adresi: www.duzce.meb.gov.tr Faks:3805241383

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 959b-7b1e-3502-bcac-56ca kodu ile teyit edilebilir.

Ek3. Öğretmen Görüşme Formu

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Merhaba. Pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce dersleri üzerine bir araştırma yapmaktayım. Amacım uzaktan eğitim süresince İngilizce öğretimiyle edindiğiniz deneyimlerinizi çeşitli yönleriyle ortaya koymak. Bu nedenle bir görüşme yapmak istiyorum. Görüşmeye katılmanız tamamen sizin onayınıza bağlıdır. İsterseniz dilediğinizde görüşmeyi sonlandırabilirsiniz. Yaptığımız tüm görüşmelerde söyledikleriniz sadece bu araştırmada isim vermeden kullanılacak, araştırma dışında kişilerle ya da kurumlarla paylaşılmayacak. Bu koşullar altında görüşmeyi kabul ediyor musunuz? Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederim.

Görüşme başlamadan bana sormak istediğiniz bir şey var mı?

Daha sonra sormak istediğiniz olursa lütfen beklemeden sorunuzu yöneltin.

Şimdi izninizle sorulara başlamak istiyorum.

Tarih

Saat:

Görüşmeci:

Katılımcı(lar):

Cinsiyet:

Yaş:

Çalıştığı okul türü:

Buz Kırıcı: Biraz kendinizden bahsedebilir misiniz?

Pandemiden önce herhangi bir uzaktan eğitim aldınız mı?

Evet ise; nasıl bir faaliyetti, oradaki uzaktan eğitim deneyimini nasıl ifade edersiniz?

Daha önceden uzaktan eğitim verdiniz mi?

Evet ise; nasıl bir faaliyetti, oradaki uzaktan eğitim deneyimini nasıl ifade edersiniz?

Pandemi başladıktan sonra uzaktan eğitimle ilgili ne tür eğitim faaliyetlerine katıldınız?

Sonda: Ne türde (seminer, herkese açık çeşitli kurumların eğitimleri, MEB hizmet içi eğitim, internette herkese açık kaynaklar vb.)

Hangi konularda?

Bunlardan hangilerini meslektaşlarınızın alması gerektiğini düşünürsünüz, neden?

1) Uzaktan eğitim almak bir öğretmen olarak sizin için ne anlama geliyor?

Sonda: Sizce uzaktan eğitim size uygun mu, neden?

2) Pandemi sürecinde İngilizceyi uzaktan eğitimle yürütmek sizin için nasıl bir deneyim?

Sonda: Süreçten memnun musunuz? Biraz açıklar mısınız?

3) Uzaktan Eğitimle yürütülen İngilizce dersinde kendinizi nasıl hissediyorsunuz? Dersin başından sonuna duygu ve düşünceleriniz neler oluyor, anlatır mısınız?

Sonda: Kendinizi bu derste nasıl tanımlarsınız? Bu durumlara neler yol açıyor olabilir?

4) Uzaktan eğitimle yürüttüğünüz tipik bir İngilizce dersine başlamadan, ders sırasında ve ders bittikten sonra neler yapıyorsunuz?

5) İngilizce dersini uzaktan eğitimle yürütülen diğer derslerle karşılaştırırsanız neler söyleyebilirsiniz?

Sonda: Uzaktan eğitime uygunluk, etkililik, öğrenci aktifliği vb. gibi hangi açılardan benzerlik ve farklılıklar olduğunu düşünüyorsunuz?

6) İngilizce dersinin dinleme, konuşma, okuma, yazma becerileri var. Uzaktan eğitim sürecinde bu becerilere yönelik kullandığınız yöntemler ve araçlar neler?

Sonda: Hangisini, hangi beceriler için kullanıyorsunuz? Etkililiği hakkında ne düşünüyorsunuz?

7) Uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce dersinde tipik bir ders nasıl yapılıyor?

Sonda: Derse nasıl başlıyorsunuz, girişte neler yapıyorsunuz?

Dersi ne tür yöntem-tekniplerle işliyorsunuz? Bunu neye göre belirliyorsunuz?

Hangi araç-gereç-ortam-materyallerden faydalaniyorsunuz? Bunları neye göre seçiyorsunuz?

Grup çalışmaları yapıyor musunuz?

Öğretmen-öğrenci iletişiminiz nasıl?

Ders süresi konusunda görüşünüz nedir?

Öğrenci katılımını sağlamak için neler yapıyorsunuz? Bunlar etkili oluyor mu?

Tipik bir İngilizce dersini nasıl kapatıyorsunuz?

Öğrencileri değerlendirmek için neler yapıyorsunuz?

Ödevler veriyor musunuz? Ne özellikte, nasıl ödevler bunlar?

- 8) Yüz yüze İngilizce derslerinizde yaptıklarımızla uzaktan İngilizce derslerinde yaptıklarımız arasında ne gibi benzerlikler ve farklılıklar var? Bunların İngilizce öğretmenize etkisi nasıl oluyor?**

Sonda: Yüz yüze ve uzaktan eğitimle karşılaştırmalı olarak öğrenci motivasyonu nasıl? Derse yaklaşımları değişti mi?

Öğretmenlerin bu süreçte iş yükü arttı mı?

Sürece bağlı olarak sağlık problemleri yaşandı mı?

- 9) Ders süresince siz ve öğrencileriniz, mikrofon ve kameralarınızı açık tutuyor musunuz? Bunun sebebi nedir?**

Sonda: Sizin bu konudaki tercihiniz nedir? Neden?

- 10) İngilizcenin uzaktan eğitimini kolaylaştıran durumlar/koşullar neler oldu? Nasıl?**

Sonda: Teknik altyapı (internet, bilgisayar vb.)

Bilgisayar ya da program kullanımı

Teknik destek

İletişim (öğretmene veya sınıf arkadaşlarına ulaşma)

Ölçme değerlendirme

Mekan – ortam

Okul-veli iletişimi

Yöneticiler

Mevzuat

Başka?

11) İngilizcenin uzaktan eğitimini zorlaştırıcı koşullar/durumlar / zorlu yanlar neler oldu? Nasıl?

Sonda: Teknik altyapı (internet, bilgisayar vb.)

Bilgisayar ya da program kullanımı

Teknik destek

İletişim (öğretmene veya sınıf arkadaşlarına ulaşma)

Ölçme değerlendirme

Mekan – ortam

Okul-veli iletişimi

Yöneticiler

Mevzuat

Başka?

12) Pandemi bittiğinde de İngilizce eğitimini uzaktan sürdürme ya da yüz yüze verme seçeneğiniz olsa tercihiniz ne olurdu? Sebebini açıklar mısınız?

13) Pandemi devam ederse uzaktan yürütülecek İngilizce dersini daha iyi yürütmek için önerileriniz neler olur?

Sonda: Desteğe ya da değişmesine ihtiyacınız olan durumlar neler?

Öğrenci ve öğretmen motivasyonunu arttırmak için neler yapılabilir?

14) Siz olsanız bu sorulara başka hangi soru(yu/ları) eklerdiniz?

Teşekkür ederim.

Ek4. Öğrenci Görüşme Formu

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Merhaba. Ben Canset Kahraman. Pandemiden dolayı şu anda uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce dersi üzerine bir araştırma yapmaktayım. Amacım uzaktan eğitim süresince İngilizce dersi deneyimlerinizi çeşitli yönleriyle ortaya koymak. Bu nedenle bir görüşme yapmak istiyorum. Görüşmeye katılman tamamen senin onayına bağlıdır. İstersen dilediğinde görüşmeyi sonlandırabilirsin. Yaptığımız görüşmede söylediklerin sadece bu araştırmada isim vermeden kullanılacak, araştırma dışında kişilerle, okulunla ya da başka kurumlarla paylaşılmayacak. Bu koşullar altında görüşmeyi kabul ediyor musun?

Söylediklerini araştırmaya tam ve doğru olarak yansıtılabilmek amacıyla görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Buna izin veriyor musun?

Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğin için teşekkür ederim.

Görüşme başlamadan bana sormak istediğin bir şey var mı?

Daha sonra sormak istediğin olursa lütfen beklemeden sorunu yönelt.

Şimdi izinle sorulara başlamak istiyorum.

Tarih:

Saat:

Görüşmeci: CANSET KAHRAMAN

Katılımcı(lar):

Cinsiyet:

Yaş:

Sınıf:

Okul türü:

Gerekli olması halinde buz kırıcı: Şu anda pandemi bir anda bitse ve herkese istediği yöne bedava gidiş geliş yolculuk yapma ve konaklama şansı verilse nereye gitmek isterdin? Burada neler yapmak isterdin? Unutma her şey bedava...

Pandemiden önce herhangi bir uzaktan eğitim faaliyetine katıldın mı?

Evet

Hayır

Evet ise; nasıl bir faaliyetti, oradaki uzaktan eğitim deneyimini nasıl ifade edersin?

Uzaktan Eğitim denilince aklına ilk gelen üç şeyi söyler misin?

1) Uzaktan eğitim almak bir öğrenci olarak senin için ne anlama geliyor?

Sonda: Sence uzaktan eğitim sana uygun mu, neden?

2) Pandemi sürecinde İngilizceyi uzaktan eğitimle yürütmek senin için nasıl bir deneyim?

Sonda: Süreçten memnun musun? Biraz açıklar mısın?

3) Uzaktan Eğitimle yürütülen İngilizce dersinde kendini nasıl hissediyorsun? Dersin başından sonuna duygu ve düşüncelerin neler oluyor, anlatır mısın?

Sonda: Kendini bu derste nasıl tanımlarsın? Bu durumlara neler yol açıyor olabilir? Kendini sınıfa ait hissediyor musun?

4) Uzaktan eğitimle yürütülen tipik bir İngilizce dersine başlamadan, ders sırasında ve ders bittikten sonra neler yapıyorsun?

Sonda: Bu aşamalarda fotoğraflarını çekiyor olsan o fotoğraflarda neler yaparken görürdün kendini?

5) Uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce dersini, uzaktan eğitimle yürütülen diğer derslerle karşılaştırırsan neler söyleyebilirsin?

Sonda: Uzaktan eğitime uygunluk, etkililik, öğrenci aktifliği vb. gibi hangi açılardan benzerlik ve farklılıklar görüyorsun?

6) İngilizce dersinin dinleme, konuşma, okuma, yazma becerileri var. Uzaktan eğitim sürecinde bu becerilere yönelik kullandığımız yöntemler ve araçlar neler?

Sonda: Hangisini, hangi beceriler için kullanıyorsunuz? Etkililiği hakkında ne düşünüyorsunuz?

7) Uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce dersinde tipik bir ders nasıl yapılıyor?

Sonda: Derse nasıl başlıyorsunuz, girişte neler yapıyorsunuz?

Dersi ne tür yöntem-tekniklerle işliyorsunuz? Bunu neye göre belirliyorsunuz?

Hangi araç-gereç-ortam-materyallerden faydalanıyorsunuz? Bunları neye göre seçiyorsunuz?

Grup çalışmaları yapıyor mu?

Öğretmen-öğrenci iletişimi nasıl?

Ders süresi konusunda görüşün nedir?

Öğrenci katılımını sağlamak için neler yapıyor? Bunlar etkili oluyor mu?

Tipik bir İngilizce dersi nasıl bitiriliyor? Dersi kapatırken neler yapıyorsunuz?

Öğrencileri değerlendirmek için neler yapıyor? Nasıl?

Ödevler yapıyor musunuz? Ne özellikte, nasıl ödevler bunlar?

8) Yüz yüze İngilizce derslerinizde yapılanlarla uzaktan İngilizce derslerinde yapılanlar arasında ne gibi benzerlikler ve farklılıklar var? Bunların İngilizce öğrenmenize etkisi nasıl oluyor?

9) Ders süresince siz ve ders öğretmenleriniz, mikrofon ve kameralarınızı açık tutuyor musunuz? Bunun sebebi nedir?

Sonda: Senin bu konudaki tercihin nedir? Neden?

10) İngilizcenin uzaktan eğitimini kolaylaştıran durumlar/koşullar neler oldu? Nasıl?

Sonda: Teknik altyapı (internet, bilgisayar vb.)

Bilgisayar ya da program kullanımı

Teknik destek

İletişim (öğretmene veya sınıf arkadaşlarına ulaşma)

Ölçme değerlendirme

Mekan – ortam

Okul-veli iletişimi

Başka?

- 11) İngilizcenin uzaktan eğitimini zorlaştırıcı koşullar/durumlar / zorlu yanlar neler oldu? Nasıl?**

Sonda: Teknik altyapı (internet, bilgisayar vb.)

Bilgisayar ya da program kullanımı

Teknik destek

İletişim (öğretmene veya sınıf arkadaşlarına ulaşma)

Ölçme değerlendirme

Mekan – ortam

Okul-veli iletişimi

Başka?

- 12) Pandemi bittiğinde de İngilizce eğitimini uzaktan sürdürme ya da yüz yüze alma seçeneğin olsa tercihin ne olurdu? Sebebini açıklar mısın?**

- 13) Pandemi devam ederse uzaktan yürütülecek İngilizce dersini daha iyi yürütmek için önerilerin neler?**

Sonda: Desteğe ihtiyacının olduğu durumlar neler?

Öğrenci motivasyonunu arttırmak için neler yapılmalı?

- 14) Sen olsan bu sorulara başka hangi soru(yu/ları) eklerdin?**

Teşekkür ederim.

Ek5. Yönetici Görüşme Formu

OKUL YÖNETİCİSİ GÖRÜŞME FORMU

Merhaba. Pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce dersleri üzerine bir araştırma yapmaktayım. Amacım uzaktan eğitim süresince İngilizce öğretimiyle edindiğiniz deneyimlerinizi çeşitli yönleriyle ortaya koymak. Bu nedenle bir görüşme yapmak istiyorum. Görüşmeye katılmanız tamamen sizin onayınıza bağlıdır. İsterseniz dilediğinizde görüşmeyi sonlandırabilirsiniz. Yaptığımız tüm görüşmelerde söyledikleriniz sadece bu araştırmada isim vermeden kullanılacak, araştırma dışında kişilerle ya da kurumlarla paylaşılmayacak. Bu koşullar altında görüşmeyi kabul ediyor musunuz? Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederim.

Görüşme başlamadan bana sormak istediğiniz bir şey var mı?

Daha sonra sormak istediğiniz olursa lütfen beklemeden sorunuzu yöneltin.

Şimdi izninizle sorulara başlamak istiyorum.

Tarih:

Saat:

Görüşmeci: CANSET KAHRAMAN

Katılımcı(lar):

Cinsiyet:

Yaş:

Çalıştığı okul türü:

Buz Kırıcı: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Pandemiden önce okulunuzdaki öğretmenler herhangi bir uzaktan eğitim aldı mı/verildi mi?

Sizin uzaktan eğitimle ilgili bir deneyiminiz (eğitim vb.) olmuş muydu?

Evet ise; nasıl bir faaliyetti, oradaki uzaktan eğitim deneyimini nasıl ifade edersiniz?

Pandemi başladıktan sonra okulunuzda ya da okulunuzdaki öğretmen ve yöneticiler için uzaktan eğitimle ilgili ne tür faaliyetler yürütüldü?

Sonda: Ne türde (seminer, herkese açık çeşitli kurumların eğitimleri, MEB hizmet içi

eğitim, internetten herkese açık kaynaklar vb.)

Hangi konularda?

Bunlardan hangilerini öğretmenlerinizin alması gerektiğini düşünürsünüz, neden?

- 1) Uzaktan eğitim sürecini yürütmek bir yönetici olarak sizin için ne anlama geliyor?

Sonda: Sizce uzaktan eğitim size uygun mu, neden?

- 2) Pandemi sürecinde İngilizce derslerinin uzaktan eğitimle yürütülmesi okulunuz için nasıl bir deneyim?

Sonda: Süreçten memnun musunuz? Biraz açıkla mısınız?

- 3) Uzaktan Eğitimle yürütülen İngilizce dersiyile ilgili kimlerden ne tür sorunlarla, iyi yönlerle ve taleplerle karşılaşıyorsunuz, bu durumda neler yapıyorsunuz?

- 4) İngilizce dersini uzaktan eğitimle yürütülen diğer derslerle karşılaştırırsanız neler söyleyebilirsiniz?

Sonda: Uzaktan eğitime uygunluk, etkililik, öğrenci aktifliği vb. gibi hangi açılardan benzerlik ve farklılıklar olduğunu düşünüyorsunuz?

- 5) İngilizce dersinin dinleme, konuşma, okuma, yazma becerileri var. Uzaktan eğitim sürecinde bu becerilere yönelik öğrenci ve öğretmenleri destekleyecek olanaklarınız neler?

- 6) Öğretmenlerden ve özelinde İngilizce öğretmenlerinden uzaktan eğitim sürecinde neler talep ettiniz, istek ve beklentileriniz neler?

Sonda: Dersi işleyişleri

Ders süreleri

Derste iletişim

Öğrenci katılımı

Velilerle iletişim

Ödevlendirme

Not verme-ölçme değerlendirme konularında ne gibi talepleriniz oldu?

- 7) Yüz yüze İngilizce derslerine kıyasla velilerden, öğrenci ve öğretmenlerden ne gibi beklenti, talep, sorun vb. geliyor?

Sonda:Yüz yüze yapılan İngilizce dersleriyle uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce dersleri arasında size yansıyan ne gibi farklılıklar ve benzerlikler var? Bunların İngilizce öğretmenize ve öğrencilerinize etkileri nasıl oluyor?

Yüz yüze ve uzaktan eğitimle karşılaştırmalı olarak öğrenci motivasyonu nasıl? Derse yaklaşımları değişti mi?

Öğretmenlerin ve sizlerin iş yükü arttı mı?

Sürece bağlı olarak sağlık problemleri yaşandı mı?

- 8) Ders süresince öğretmen ve öğrencilerden mikrofon ve kameralarını kullanmaları konusunda beklentiniz nedir? Bunun sebebi nedir?

- 9) Uzaktan eğitimi okulunuz için kolaylaştıran durumlar/koşullar neler oldu? Nasıl?

Sonda: Teknik altyapı (internet, bilgisayar vb.)

Bilgisayar ya da program kullanımı

Teknik destek

İletişim (öğretmene veya sınıf arkadaşlarına ulaşma)

Ölçme değerlendirme

Mekan – ortam

Okul-veli iletişimi

Yöneticiler

Mevzuat

Başka?

Bu koşullar İngilizce özelinde nasıl, farklılaştıran durumlar var mı?

10) İngilizcenin uzaktan eğitimini zorlaştırıcı koşullar/durumlar / zorlu yanlar neler oldu? Nasıl?

Sonda: Teknik altyapı (internet, bilgisayar vb.)

Bilgisayar ya da program kullanımı

Teknik destek

İletişim (öğretmene veya sınıf arkadaşlarına ulaşma)

Ölçme değerlendirme

Mekan – ortam

Okul-veli iletişimi

Yöneticiler

Mevzuat

Başka?

Bu koşullar İngilizce özelinde nasıl, farklılaştıran durumlar var mı?

11) Pandemi bittiğinde de İngilizce eğitimini uzaktan sürdürme ya da yüz yüze verme seçeneğiniz olsa tercihiniz ne olurdu? Sebebini açıklar mısınız?

12) Pandemi devam ederse uzaktan yürütülecek İngilizce dersini daha iyi yürütmek için önerileriniz neler olur?

Sonda: Desteğe ya da değişmesine ihtiyacınız olan durumlar neler?

Öğrencilerin, öğretmenlerin ve sizlerin motivasyonunu arttırmak için neler yapılmalı?

13) Siz olsanız bu sorulara başka hangi soru(yu/ları) eklerdiniz?

ederim.

Teşekkür

Ek6. Yansıtıcı Günlük Formu**UZAKTAN EĞİTİMLE YÜRÜTÜLEN İNGİLİZCE DERSİ İÇİN YANSITICI GÜNLÜK**

Tarih: Okul: Sınıf-şube:	
Bu günkü İngilizce dersinde; Ne öğrendim? Neden öğrendim/öğrenemedim? Duygularım neler? Neden? Düşüncelerim neler? Neden? Bu günkü İngilizce dersi deneyimimi olumlu-olumsuz nasıl değerlendiriyorum? Neden? Başka?	